

CHKO Poodří

Preventivní hodnocení krajinného rázu území

aktualizace studie

Hlavní e-itel: Luká-Klouta

Datum: listopad 2013

CHKO Poodří

Preventivní hodnocení krajinného rázu území

aktualizace studie

Hlavní řešitel: Mgr. Lukáš Klouda

Objednatel: Česká republika – Státní agentura ochrany přírody a krajiny
R
Kaplanova 1931/1, 148 00 Praha 11 - Chodov

Spolu řešitel: Ing. arch. Milan Salaba

Mgr. Lukáš Klouda

technický poradce v oblasti fiP

Högerova 811/12, 152 00 Praha 5

tel.: 776 753 469

klouda.l@seznam.cz

Praha, listopad 2013

Obsah

A Úvodní část

- A.1 Úvod, zadání a cíl práce
- A.2 Metodika a terminologie
- A.3 Charakteristika zájmového území

B Prostorová a charakterová diferenciací území

- B.1 Úvod
- B.2 Charakteristika oblastí krajinného rázu (ObKR)
- B.3 Charakteristika míst krajinného rázu a delimitace pásem ochrany krajinného rázu
- B.4 Podmínky ochrany krajinného rázu a návrh opatření a limit

C Kategorizace sídel

- C.1 Úvod
- C.2 Kategorizace sídel

Použití informací zdrojů

Seznam příloh

A. Úvodní část

A.1 Úvod, zadání a cíl práce

A.1.1 Úvod a zadání

Aktualizace preventivního hodnocení krajinného rázu CHKO Poodí představuje pokladový krajinářský materiál zpracovaný na základě požadavku Agentury ochrany přírody a krajiny ČR. Předložená studie navazuje na studii zpracovanou Ing. arch. Jitkou Brychtovou z roku 2007 o *CHKO Poodí; hodnocení krajinného rázu CHKO Poodí v etnicky navazujícím území*.

Základním motivem tohoto typu dokumentu je v rozsahu vztáhnout územního celku (typicky s velkoplošnou zvláštní ochranou) provést jeho (vícestupovou) prostorovou a charakterovou diferenciaci na menší prostorové jednotky a v nich definovat charakteristické vlastnosti a znaky a hodnoty krajinného rázu. V rámci těchto menších územních jednotek je pak nezbytné stanovit podmínky a doporučení k ochraně krajinného rázu, a to v odstupované formě.

Do předkládané aktualizace dále byla oproti výše citované dříve zpracované studii nově zahrzena část vlnující se problematice osídlení. Přesněji se jedná o kategorizaci sídel, a to v závislosti na jejich dochovanosti, zahrnující jejich blízkou charakteristiku a návrh podmínek jejich dalšího rozvoje. Tato problematika tvoří klíčovou část celé předložené studie a představuje také hlavní podnět zpracování aktualizace preventivního hodnocení krajinného rázu CHKO Poodí. Důležitý výstup v rámci zpracované aktualizace pak tvoří digitální mapové výstupy zpracované v prostředí GIS.

A.1.2 Cíl práce

V obecné rovině lze cíl vypracování předloženého materiálu shledávat jako existenci pomocného podkladu pro činnost správy CHKO Poodí a dalších orgánů státní správy v širším spektru jejich činností. Jako primární se v tomto ohledu projevuje využití preventivního hodnocení v oblasti územního plánování a poizování územně-plánovacích podkladů a územně-plánovacích dokumentací. Tyto nástroje územního plánování představují hlavní a závazný dokument sledující v určeném časovém horizontu budoucí vývoj území. Potřebou implementace zásad ochrany krajinného rázu v nástrojích územního plánování je tak značně naléhavá a nutná i s ohledem na vlastní legislativní rámec územně-plánovací problematiky. Analytická část preventivního hodnocení nachází uplatnění v územně analytických podkladech, kde jsou v souladu s příslušnou vyhláškou stavebního zákona sledovanými jevy *oblasti a místa krajinného rázu*. Prostorová a charakterová diferenciací území CHKO na tyto dílčí územní jednotky je obsahem části B této studie.

V konkrétní rovině lze uplatnění preventivního hodnocení spatřovat v následujících činnostech:

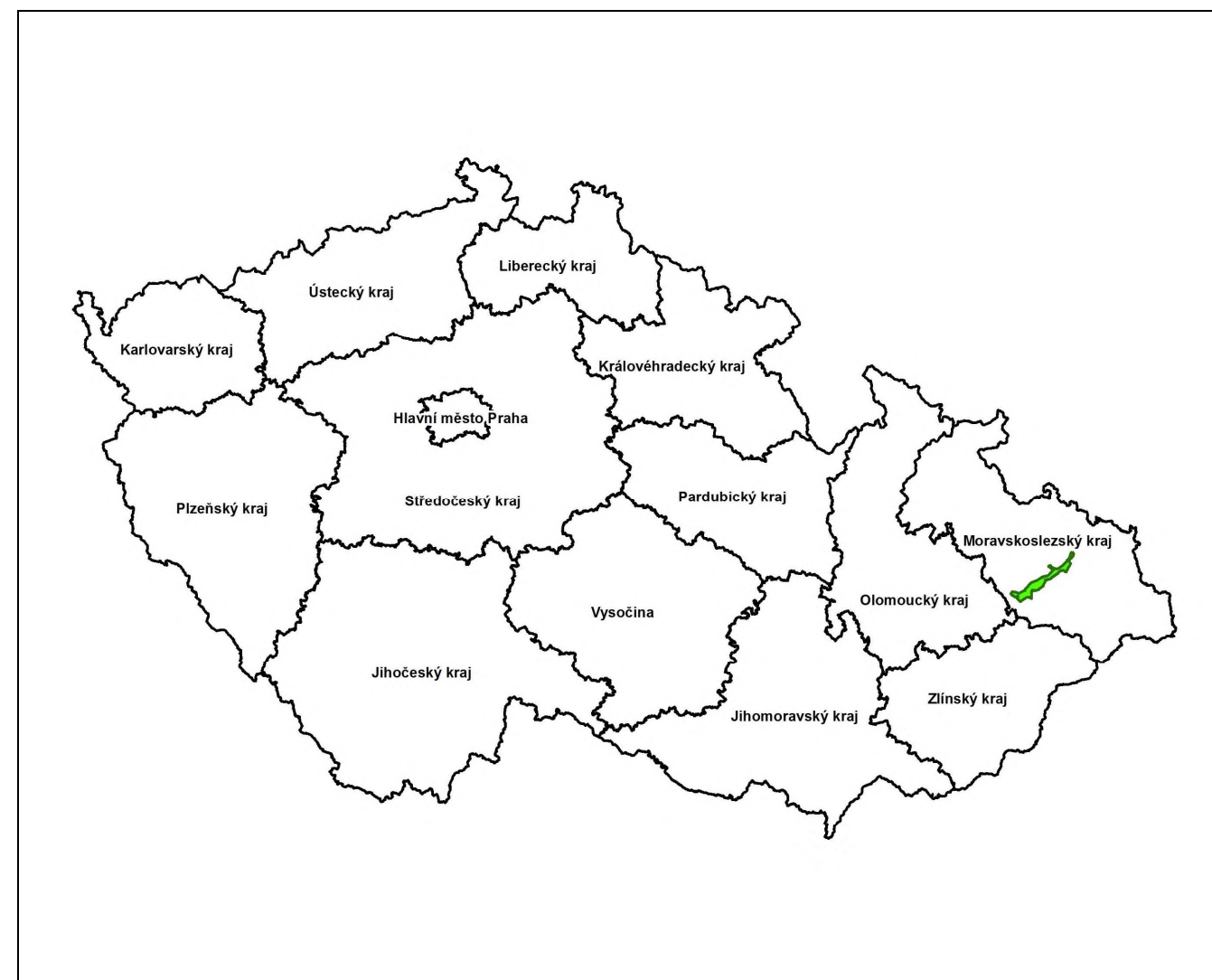
- Vydávání souhlasů a stanovisek podle § 12 a § 44 zákona č. 114/1992 Sb., v platném znění
- Vydávání stanovisek z titulu dotčeného orgánu (spolupráce s orgány územního plánování v procesu tvorby územně plánovací dokumentace a další agendy v gesci stavebního zákona)
- Tvorbu plánů péče, preventivní ochrany krajinného rázu
- Stanovení odstupované ochrany krajinného rázu
- Stanovení rámcových podmínek pro zamýšlené zásahy do krajinného rázu jež před zpracováním projektové a jiné dokumentace záměru.

Studie je odborným nezávazným materiálem smírné povahy, pro správu CHKO představuje pouze podklad pro své rozhodování.

Jak již bylo uvedeno, studie vychází z již dříve zpracovaného výše uvedeného preventivního hodnocení. Tímto této studie spoívá v části vlnované osídlení a charakteristice a kategorizaci sídel, stanovení podmínek ochrany krajinného rázu ve vztahu k jejich možnému rozvoji (část C). Aktuálně

provedená prostorová a charakterová diferenciací území (část B) se oproti předchozí výše citované studii liší v hierarchickém pojetí, kdy území člení pouze ve dvou úrovních a na oblasti krajinného rázu a místa krajinného rázu (v souladu s územně-plánovací legislativou).

obr. A.1: Poloha CHKO Poodí

A.2 Metodika a terminologie

V současné době není v problematice ochrany krajinného rázu k dispozici závazná metodika. Tato skutečnost však podle autora této studie nese vzhledem k diverzitě krajiny na území R a nepotlažitelnému individuálnímu lidskému náhledu na danou problematiku více pozitivních aspektů.

Zpracovaná aktualizace preventivního hodnocení krajinného rázu CHKO Poodí se v souladu s metodickým listem AOPK opírá především o metodický postup Správy CHKO, který autor Bukáček a Matějka, vyvolávající tradiční analyticko-syntetickou osnovu:

- determinace základních charakteristik území
- diferenciací území na specifické územní celky
- identifikace charakteristik krajinného rázu
- hodnocení prostorových vztahů charakteristik krajinného rázu v etnodelimitace pásmech odstupované ochrany
- doporučení a opatření k ochraně krajinného rázu

Při zpracování byl dále nápomocen metodický postup, často využívaný při kauzálním posuzování vlivů na krajinný ráz - Posouzení vlivu navrhované stavby, změny nebo změny využití území na krajinný ráz kolektivu autorů (Vorel, Bukáček, Matějka, Culek, Sklenička). Tento metodický postup odráží požadavky § 12 zákona č. 114/1992 Sb., v platném znění, v etnodelimitace pásmech odstupované ochrany (Míchal, Löw) terminologie používané dále v textu této studie:

krajina je část zemského povrchu s charakteristickým reliéfem, tvořená souborem funkcí a propojených ekosystémů a civilizačními prvky (§ 3 zákona č. 114/1992 Sb., v platném znění)

krajinný ráz je zejména přírodní, kulturní a historickou charakteristikou určitého místa nebo oblasti (§12 zákona č. 114/1992 Sb., v platném znění); obraz krajiny

preventivní ochrana krajinného rázu je vyhodnocení krajinného rázu území a stanovení limitů a opatření k jeho ochraně, event. stanovení územní diferencované intenzity ve veřejném zájmu na ochranu krajinného rázu (pásma odstupované ochrany), návrh eliminace negativních a rušivých znaků

aktuální (kauzální) ochrana krajinného rázu je posouzení vlivu konkrétního záměru na krajinný ráz daného území (vliv navrhovaných staveb a technických zařízení, vliv změny, vliv využití území), tj. posouzení zásahu do krajinného rázu

estetická hodnota krajiny je vyjádření přírodních a kulturních hodnot, harmonického měřítko a vztah v krajině; předpokladem vzniku estetické hodnoty jsou subjektivní vlastnosti pozorovatele, objektivní okolnosti pozorování a objektivní vlastnosti krajiny (skladba a formy prostor, konfigurace prvků, struktura sloflek)

harmonické měřítko krajiny je vyjádření takové členění krajiny, které odpovídá harmonickému vztahu změny celku a měřítko jednotlivých prvků

přírodní charakteristika krajinného rázu zahrnuje vlastnosti krajiny určené jak trvalými přírodními podmínkami, kterými jsou především geologické, geomorfologické, klimatické a biogeografické poměry, tak aktuálním stavem ekosystémů

historická charakteristika krajinného rázu je specifickou součástí kulturní charakteristiky a spojuje v souvislostech kulturních a přírodních charakteristik oblasti i místa; historická charakteristika

je klíčová pro pochopení logiky vztahů mezi přírodními vlastnostmi krajiny, jejím vyvoláváním vzhledem k jejich trvalé (dlouhodobé) udržitelnosti; může nést stopy významných historických událostí

kulturní charakteristika krajinného rázu je dána zejména vyvoláváním přírodních zdrojů a stopami, které v krajině zanechal

krajinná slofka je relativně homogenní ekologická jednotka, je souhrnem prvků uvnitř krajiny, má jednotný projev a vyznačuje se stejnou funkcí; velikostí relevantní krajinnému měřítku (Forman et Godron 1993, upraveno)

krajinný prvek je skladebnou jednotkou krajinné slofky; je buď přírodní nebo umělé

oblast krajinného rázu je krajinný celek s podobnou přírodní, kulturní a historickou charakteristikou odrážející se v souboru jejích typických znaků, který se výrazně liší od jiného celku ve svých charakteristikách i v těch, které z nich a který zahrnuje více míst krajinného rázu; je vymezena hranicí, kterou mohou být přírodní nebo umělé prvky nebo jiné rozhraní měřítků se charakteristik

místo krajinného rázu je část krajiny relativně homogenní z hlediska přírodních, kulturních a historických charakteristik a výskytu estetických a přírodních hodnot, které odlišují místo krajinného rázu od jiných míst krajinného rázu. Je nejmenším hodnoceným prostorem; jedná se zpravidla o vizuálně vymezený krajinný prostor (konkávní nebo konvexní), který je pohledově spojitý z výšiny pozorovacích stanovíšť, nebo o území typické díky své výrazné charakterové odlišnosti

přírodní hodnota je dána kvalitativními parametry zastoupených ekosystémů ve vztahu k jejich trvalé udržitelnosti, reprezentativností aktuálních znaků ve vztahu ke stanovitelným podmínkám, prostorovými parametry, harmonickým charakterem interakcí mezi ekosystémy, výraznými přírodními dominantami krajiny

znak krajinného rázu je jednotlivá část krajiny, podílející se na utváření krajinného rázu. Tyto části společně utvářejí přírodní, kulturní a historickou charakteristiku krajinného rázu.

rys krajinného rázu je soubor znaků vyjadřující určitou specifickou vlastnost segmentu krajiny

atribut krajinného rázu je charakteristický znak vyjadřující přírodní, kulturní nebo historické kvality segmentu krajiny

krajinná scéna - při pozorování z různých míst krajiny vnímáme tzv. krajinnou scénu; krajinnou scénu vnímáme staticky (např. jako pohled z významného bodu krajiny) nebo dynamicky (jako sled pohledů z různých míst trasy průchodu krajinou); krajinná scéna je nositelem estetických hodnot, tkvících v prostorovém uspořádání, v neopakovatelnosti a jedinečnosti panoramat, v harmonickém měřítku a v harmonických vztazích krajiny

krajinná scénérie - dělí prostory a partie krajiny vytvářejí v krajinné scéně odlišné a specifické krajinné scénérie

dominanta krajiny je převládající, hlavní, základní slofka, převládající prvek v konfiguraci hmotných prvků krajinné scény; krajinné dominanty jsou typizovány podle převodu na přírodní, kulturní nebo smíšeného převodu, případně na historické a soudobé

vizuálně exponované území je část krajiny uplatňující se v určitých měřítkech i v dálkových pohledech; jedná se typicky o výše položené svahové a vrcholové partie hřbetů (horizonty) i dominant; výrazné terénní hrany

A.3 Charakteristika zájmového území

A.3.1 Vymezení území a obecná charakteristika

Vymezení zájmového území, jemuž je v nově tato studie, je určeno hranicí Chráněné krajinné oblasti Poodí. Detailní popis o vedení této hranice uvádí Výnos o zřízení CHKO Poodí o Vyhláška MFiP R. 155/1991 Sb. Tento výnos je součástí příloh Rozbor Chráněné krajinné oblasti Poodí v rámci zpracovaného Plánu péče pro CHKO. Prostorová a charakterová diferenciací území (II. část této studie) přesahuje nad rámec hranice CHKO o do vizuálně spjatých částí území (blíže viz příloha část studie).

CHKO Poodí se rozkládá podél toku Odry mezi Mankovicemi a jižní částí města Ostravy (Svinov, Výkovice). Celá CHKO leží v Moravskoslezském kraji (bývalé okresy Nový Jičín a Ostrava-město, nyní ORP Odry, Nový Jičín, Bílovec, Kopřivnice a Ostrava). Rozloha CHKO Poodí činí cca 81,5 km², což ji řadí v ČR mezi ostatními CHKO k méně rozlehlým.

V blízkém budoucím horizontu je plánována úprava hranic CHKO o rozšíření o vybraná území (údolí Bílovy pod Velkými Albrechticemi, Pálarovský a Pastervní rybník u Polanky nad Odrou a území navazující na severní hranici CHKO o přírodní rezervace Rezavka) a zároveň na mnoha místech redukce (výrobní areály, těleso železničního koridoru). Mapové výstupy (přílohy) k této studii jsou zpracovány pro stávající rozsah CHKO.

Specifikem CHKO Poodí je skutečnost, že její zájmové území zaujímá nížinatý a nejvýše pahorkatinný málo členitý reliéf v nížinách nadmořských výškách. V těsně vyhlášených CHKO na území ČR naopak představují území s výrazně členitým reliéfem o horské oblasti i erozní rozbrázděné povrchy.

A.3.2 Přírodní charakteristika území

Geologie a geomorfologie

Území CHKO Poodí leží na rozhraní dvou geologických celků o Českého masivu a Západních Karpat. Horniny Českého masivu jsou známy pouze z hlubokých vrstev. Bází tvoří plagioklasové pararuly spodnoproterozoického stáří. Na ně nasedají paleozoické ulofeniny, jež jsou zastoupeny devonskými a karbonskými sedimenty variské předhlubně. Tyto komplexy jsou zcela překryty mořskými sedimenty tzv. miocenní karpatské předhlubně. V mořské pánvi zde sedimentovaly vápnité jíly, slíny a písky spodního badenu. Koncem terciéru moře ustoupilo a zdejší území pak již bylo afl do souasnosti souší. V CHKO tyto sedimenty nevycházejí nikde na povrch, nebo jsou zcela překryty kvarténními sedimenty různých litologických typů.

Výjimečnost Poodí spoívá v tom, že sem v pleistocénu dvakrát zasáhl ze severu kontinentální ledovec, by v této otázce nepanuje úplná shoda. Dle dosavadních výzkumů se tak stalo ve starším, elsterském a mladším, sálském zalednění. V tocích vytékajících z ledovcového lada se ukládaly glaci-fluviální (ledovcovo-í ní) písité a třrkovité sedimenty. V teplejších periodách se v jezerních pánvích před ledovcovým lelem ukládaly tzv. glaci-lakustrinní (ledovcovo-jezerní) písité a jílovité sedimenty. Nejvčetnějších mocností dosahují glaci-lakustrinní písky a jíly elsterského zalednění, a to v předhloubených subglaciálních depresích, které jsou zachovány především pod nivami souasných toků. V CHKO Poodí byly zjištěny v území mezi Petvaldíkem a Koátkou nad Odrou, kde vyplují přes 30 m hlubokou depresi. V sedimentech pevninského zalednění nacházíme i astroeratické horniny, které k nám byly transportovány z velkých vzdáleností, a to afl ze Skandinávie. Tvoří je na ervenalé severské fluly, fluly rapakivi, fluloruly, kvarcity, porfyrické a biotitické ruly, porfyry, pískovce aj. Ojedinelé tyto horniny dosahují i velikosti kolem 1 m, někdy i více. Jsou to tzv. bludné balvany. Podle povodu lze souvkat lit na nordické (ze Skandinávie), blízké (z polského Horního a Dolního Slezska) a lokální (z

našeho území). V interglaciálním období se ukládaly fluviální písité rky, které tvoří bázi morfoloicky výrazné pravoběžné terasy.

Ve svrchním pleistocénu (würm) překryly krajinu sprašové pokrivy, z nichž v d sledku silného výluhu a předtvorného procesu vývojem vznikly dnešní flutohde sprašové hlíny, které nyní kryjí povrch na terasách mimo vlastní údolní nivu. Sprašové pokrivy dosahují mocnosti 365 m. V nich kterých místech jsou ovšem poměrně značné. Kolem 8610 m jsou uváděny na lokalitě Suchdol nad Odrou a Kunín a afl 15 m z okolí Studénky. V oderské nivě byly mohutnou í ní erozí sprašové hlíny spolu se sedimenty sálského zalednění odneseny a celé údolí bylo ve svrchním pleistocénu zatřrkováno. Na povrch těchto třrků a třrkopísků byly ulofeny mladoholocenní povodšvé hlíny o mocnosti do 5 m a tyto nyní tvoří povrch dnešní nivy. Mezi nimi se místy vyskytují polohy slatin a slatinných zemín. Kolem pramenů vytékajících z vápnitých hornín se místy sráží p navec.

Území CHKO Poodí se téměř v celém rozsahu nachází v geomorfologické subprovincii (soustavě) Vn karpatské sníženiny, oddělující od sebe Krkonošsko-jesenickou soustavu a Vn í Západní Karpaty. Pouze okrajová část CHKO mezi Bernarticemi nad Odrou a Těnovem u Nového Jičina náleží již k Vn ím Západním Karpatům. Vn karpatská sníženina protéká zde tokem Odry tvoří rozhraní Hercynského systému (reprezentovaného Českou Vysočinou) a Alpsko-himalájského systému (Karpaty).

Hierarchicky níže geomorfologické jednotky zastoupené v CHKO Poodí reprezentuje Moravská brána (celek), Oderská brána (podcelek), který zde tvoří okrsky Oderská niva, Bartošovická pahorkatina a Klimkovická pahorkatina. Dílí segment území náležející k Vn ím Západním Karpatům tvoří Podbeskydská pahorkatina (celek), Příborská pahorkatina (podcelek) a Novojičínská pahorkatina (okrsek). Detailní geomorfologické členění CHKO Poodí zobrazuje následující schématické a grafické znázornění:

systém: Alpsko-himalájský
provincie: Západní Karpaty
soustava: VIII Vn karpatské sníženiny
oblast: VIIIA Západní vn karpatské sníženiny
celek: VIIIA-4 Moravská brána
podcelek: VIIIA-4B Oderská brána
okrsek: VIIIA-4B-b Klimkovická pahorkatina
okrsek: VIIIA-4B-c Oderská niva
okrsek: VIIIA-4B-d Bartošovická pahorkatina
soustava: IX Vn í Západní Karpaty
oblast: IXD Západobeskydské podhíví
celek: IXD-1 Podbeskydská pahorkatina
podcelek: IXD-1C Příborská pahorkatina
okrsek: IXD-1C-c Novojičínská pahorkatina

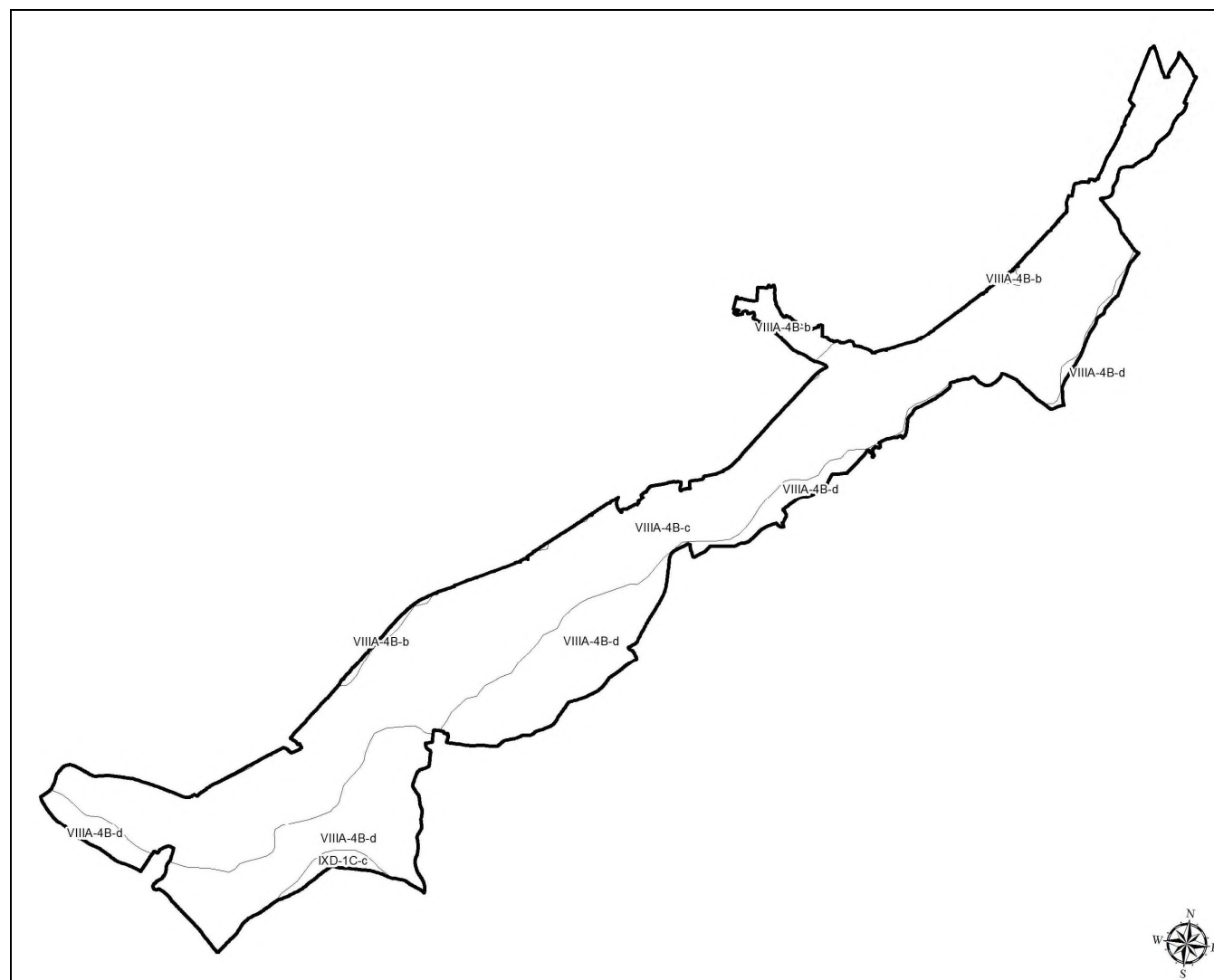
Oderská niva vyplňuje v těsně CHKO v celé jeho délce. Má charakter roviny s převýšením několika desítek metrů. Těsně ní nívy se pohybuje mezi 1,5 a 3,0 km, směr údolí je od Oder k Jeseníku nad Odrou ZSZ-VJV a dále afl do Ostravy JZ-SV. Nejvýraznějším morfoloickým tvarem je koryto řeky Odry s četnými meandry za íznutými do povodšvých hlín. Na lukách a v lesních porostech se nacházejí těsně, které podléhají postupnému zázemování. Mnohé z nich byly v minulosti zavezeny především terénních úpravách zemědělských pozemků. Z tvaru reliéfu, jež vytvořil lovci, jsou nejnapadněji rybníční a protipovodšvé hráze, různé přikopy, tělesa železničních tratí a komunikací vedených na náspech.

Bartošovická pahorkatina zasahuje do zájmového území pouze částí terasové plošiny a terasovým svahem ohraničujícím okraj nivy po celém jejím JZ-SV okraji. Terasový svah je převážně velmi strmý a vyúsťující nivu v průměru o 15620 m. Vytváří pás na pravém břehu Odry mezi Jeseníkem nad Odrou přes Bartošovice ke Staré Vsi nad Ondřejnicí. Pouze v nevelkých úsecích je svah přerušován údolními přítoky Odry (Luha, Jiřínka, Sedlnice, Lubina a Ondřejnice). Místně je modelován erozí a hloubkovou erozí Odry, drobných toků, způsobenou erozí na pramenech, sesuvnými pohyby, dešťovým erozí a lidskými aktivitami. Nejvýraznějšími kótami jsou Cihelák (289 m n. m.) a Bartošovický kopec (278 m n. m.). Výrazným antropogenním tvarem je prostor hlinitých cihelny v Kuníně.

Klimkovičská pahorkatina tvoří severozápadní okraj nivy v prostoru na levém břehu Odry od Mankovic přes Suchdol nad Odrou, Studénku ke Klimkovicím. Do CHKO zasahuje pouze okrajově. Jedná se o plochou pahorkatinu budovanou pleistocenními sedimenty kontinentálního zalednění a eolickými sprašovými hlínami.

Novojičínská pahorkatina vstupující do CHKO Poodří okrajově v jihovýchodní části představuje erozně denudovaný reliéf s výraznými svahy na odolných horninách. Takový reprezentuje i vrch Salaš, jehož severní úbočí zasahuje do CHKO východně od Bernartic nad Odrou.

obr. A.2: Geomorfologické členění CHKO Poodří

Hydrologie

Celé území CHKO Poodří spadá do povodí Odry. Ústí Odry tvoří osu oblasti a protéká jí v délce cca 58 km. Směr toku je v části mezi Mankovicemi a prostorem mezi Jeseníkem nad Odrou a Bernarticemi nad Odrou ZSZ-VJV. Mezi Jeseníkem a Bernarticemi se prudce lomí a ve zbývajících částech je JZ-SV směrem. Přirozený charakter silně meandrujícího toku zůstal zachován ve značném rozsahu. Odry patří k nejzachovalejším nížinným tokům střední velikosti u nás. Nicméně i na úseku Odry bylo v minulosti provedeno několik vodohospodářských zásahů různého charakteru. Celkový rozsah upravené části toku je cca 13 km, tj. 22,5 % z celkové délky v CHKO Poodří. Součástí vodohospodářských úprav jsou i jezy a balvanité skluzy.

Do Odry v CHKO Poodří ústí řada přítoků. Z pravostranných jsou to Luha, Teplica, Jiřínka, Bartošovický potok, Sedlnice, Albrechtický potok, Lubina a Ondřejnice. Levostranné přítoky reprezentují Kletenský potok, Kivý potok, Husí potok, Pustějovský potok, Bílovka (Setina) a Polanice.

Významnou součástí hydrologické sítě oblasti jsou stará vodní díla, k nimž patří náhony přivádějící vodu do rybníků a dříve vodních mlýnů i valch, dnes nejčastěji do MVE. Nejdelším a nejvýznamnějším z nich je Mlýnský náhon neboli Oderská strouha. Jedná se o náhon dlouhý 21,773 km, který zásobuje vodou rybníční soustavy ve Studénce, Jistebníku a Polance nad Odrou. Druhým nejdelším náhonem je náhon v k. ú. Suchdol nad Odrou a Hladké Pivovary. Je z této části bezvodý, pouze mezi Suchdolem nad Odrou a Kivým potokem je do něj zaústěn Suchdolský potok a hlavní odvodovací zařízení. Dalšími náhony jsou náhon na Jesenický mlýn, Mankovický náhon, náhon na Lesní mlýn, náhon na Bartošovický mlýn, náhony na mlýn v Nové Horece, Petvaldiku a Proskovicích.

Zásadní význam pro mokradní ekosystémy má zachovalost prtokového režimu, který není ovlivněn žádným v této části technickým dílem v horní části povodí a vodní stavy proto v průběhu roku výrazně kolísají. Někdy dokonce dochází v CHKO Poodří k rozsáhlým povrchovým rozlivům, a to především při jarním tání sněhu. Voda se při povodních volně rozlévá do krajiny. Během několika hodin nebo dnů souvislá hladina vody mizí, krátkodobě zůstávají vodou zaplněné některé terénní sníženiny, několik týdnů aflm sice vysychají hlubší periodické tůňky. Každoročně zaplavované území má rozlohu 16620 km², tj. přibližně 1/5 afl 1/4 rozlohy CHKO Poodří. Nacházejí se v něm pouze louky s množstvím rozptýlené zeleně, luční lesy protkané sítí starých říčních ramen a rybníky. Zápaly jsou zde běžným a přirozeným jevem, kterému jsou krajina i lidé dobře přizpůsobeni. Niva Odry ochraňuje před povodněmi níže ležící místa na toku, zejména město Ostravu.

Zásadním vodohospodářským prvkem na území CHKO jsou rybníky. V současnosti se v CHKO Poodří nachází 58 pravidelně obhospodávaných rybníků, sdružených do 7 rybníčních soustav. Souhrnná plocha rybníků činí přibližně 688 ha (8,5 % území CHKO). CHKO Poodří patří k CHKO s nejvyšším podílem vodních ploch na své rozloze. Zhruba dvě třetiny rybníčních ploch v CHKO slouží jako produkční rybníky. Přibližně třetina vodních ploch (menší a střední velikosti) je vyčleněna pro hospodářské potřeby. Malou část tvoří rybníky manipulační.

Významnou součástí vodní sítě území tvoří i další stojaté vodní útvary. V blízkosti toku Odry se vyskytují relikty někdejšího říčního slepá ramena, hojněji v níže položené severní části CHKO. Tyto vodní útvary jsou periodicky protékány při záplavách a v létě vysychají nebo si podržují nízkou vodní hladinu. V lukách i lesích jsou také stovky afl tisíce drobnějších i v těchto periodických tůňkách.

Klima

Pevňá část CHKO leží dle Quitta (1971) na území s dlouhým, teplým a mírně suchým létem, krátkým přechodným obdobím s mírně teplým jarem a mírně teplým podzimem a krátkou, mírně teplou a velmi suchou zimou s krátkým trváním sněhové pokrývky a náleží do mírně teplé klimatické oblasti MT10.

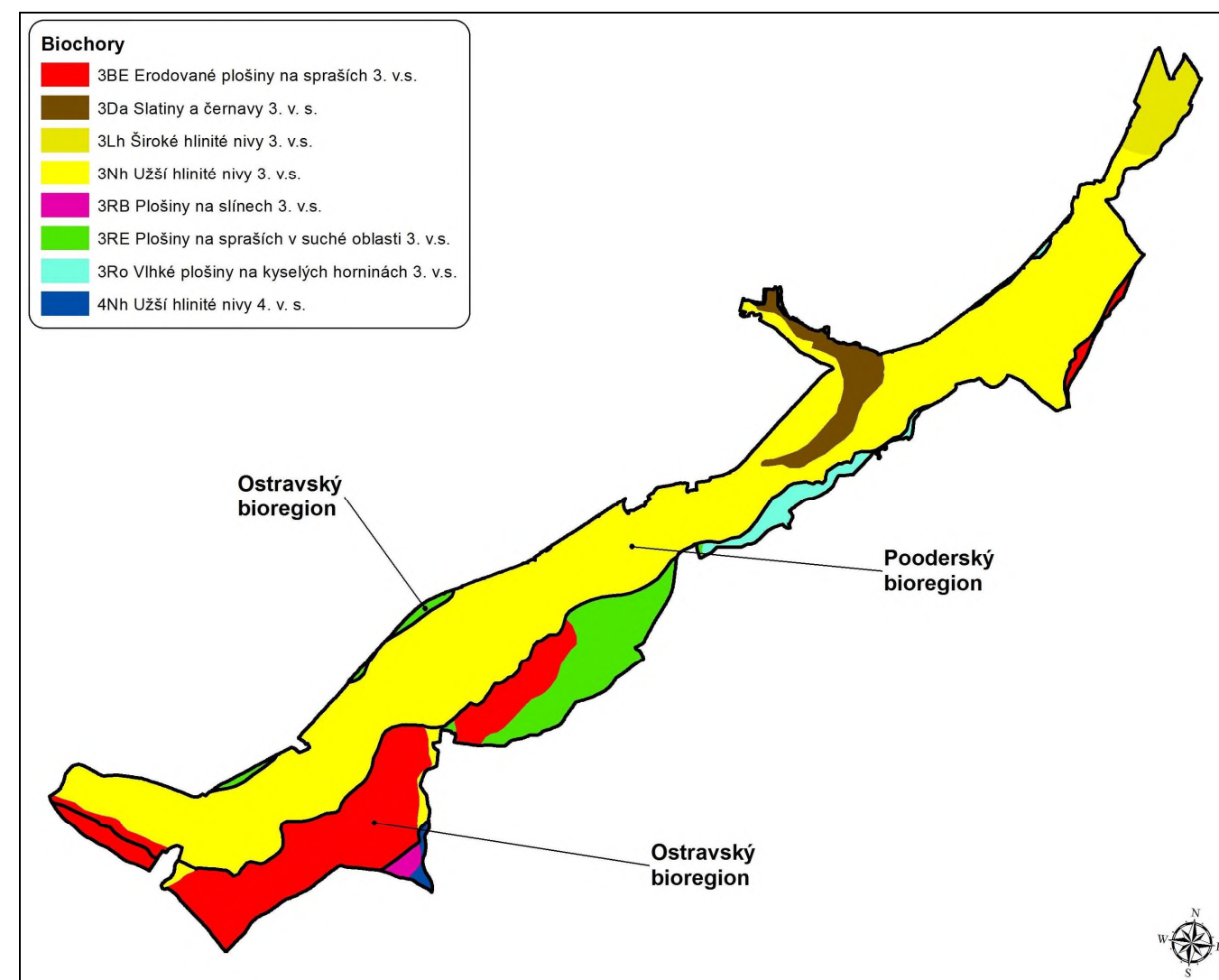
Průměrný roční úhrn srážek dosahuje 650 až 750 mm. Průměrná roční teplota vzduchu se dlouhodobě pohybuje mezi 7 a 8,5 °C.

Biogeografie

Zájmové území leží na rozhraní biogeografických podprovincií západokarpatské a hercynské, rozdělených nivou řeky Odry, ze severu zasahuje okrajová polská podprovincie. Jádrem tvoří Pooderský bioregion (Culek a kol. 2003, jihovýchodní část náleží do bioregionu Ostravského).

Z hlediska typologicky biogeografického bylo na území CHKO zmapováno celkem 8 biochor. Jednotlivé zastoupené biochory ukazuje legenda kartogramu obsaženého v obr. A.3.

obr. A.3: Biochory v CHKO Poodří

Lesy

V bilanci přitom zaujímají lesy pouze necelých 10%, což činí CHKO Poodří nejméně lesnatou v celé ČR. Naopak velmi hojně je zastoupena nelesní zeleň v podobě doprovodů vodotečí, cest, izolované liniové formace, skupiny i solitéry. Souvislejší lesní porosty se na území CHKO vyskytují zřídka, uvést lze Polanecký les, Blücher v lesích a lesy u Suchdola.

Z dřevinně převažují listnaté dřeviny typické pro luční lesy jako jasan, dub a na podměrných a vodou ovlivněných stanovištích olše. Na terasách řeky Odry se vyskytují především dubohabiny s výrazným zastoupením lípy srdčité. Kolem meandrů Odry na nejnižších položených místech v nivě se sporadicky vyskytují nepůvodní porosty severoamerických topolů a jejich kultivarů. Jilm jako jedna ze základních dřevin lučních lesů je hlavně v dřevě sledku grafiozy v porostech zastoupen velice málo a tvoří pouze příměs.

Louky

Charakteristickým a krajinně velmi výrazným prvkem Poodří jsou aluviální louky, táhnoucí se po obou březích Odry v celé délce území. Jedná se o nejvíce pravidelně zaplavované luky v České republice, jejich celková rozloha činí více než 2 300 ha. Celý zdánlivě jednotlivý pás luk se při bližším zkoumání rozpadá na pestrou mozaiku různých typů travních porostů, které mají v závislosti na vláhových a půdních podmínkách odlišnou floristickou skladbu (společně tvoří vysokostébelných ostřic, psárkových luk, bezkolencové a eutrofní vlhké louky, ovsíkové louky).

Kromě přirod blízkých druhů bohatých luk se v oblasti vyskytují také louky zatrávněné po protiprávním rozorání a louky, které jsou ovlivněny změnou vodního režimu, kde převažují produkční typy travin.

A.3.3 Zvláštní ochrana přírody

Status (velkoplošná) chráněného území má z titulu své existence celá oblast CHKO, jejíž členění na 4. zón odstupované ochrany přírody.

První zóna zaujímá 9 % rozlohy CHKO a je tvořena deseti segmenty. Jedná se o lesní porosty (např. Polanecký les, Polanská niva) a rybníky s jejich okolím (např. Kotvice, Bartošovický horní). Druhá zóna, jejíž rozloha činí 35 % CHKO, tvoří osu oblasti a velmi zhruba kopíruje rozliv jedno až dvouletých vod, resp. pás aluviálních luk. Spojuje jednotlivé segmenty první zóny a tvoří jim vlastní nárazníkové pásmo. Třetí zóna je rozlohou poměrně malá (13 % CHKO) a tvoří obalovou zónu druhé zóny. Čtvrtá zóna je rozlehlá a tvoří 43 % plochy CHKO. Zahrnuje velké zemědělsky intenzivně obhospodařované pozemky na terasách (zejména na pravobřežní) a zastavěná, příměsí zastavitelná území obcí.

V souvislosti s úpravou hranic a rozdělením CHKO byla provedena následující revize zonace (viz obr. A.4):

I. zóna (nejpřísněji chráněná) zahrnuje nejvíce cenné území CHKO, vyžadující nejvyšší stupeň ochrany přírody. Zaujímá cca 24 % rozlohy CHKO a je tvořena deseti segmenty. Jedná se o lesní porosty (např. Polanecký les, Polanská niva) a rybníky s jejich okolím (např. Kotvice, Bartošovický horní, Bařantula).

II. zóna, jejíž rozloha činí cca 30 % CHKO, tvoří osu oblasti. Spojuje jednotlivé segmenty první zóny a tvoří jim vlastní nárazníkové pásmo.

III. zóna je rozlohou největší (42 % CHKO) a tvoří obalovou zónu druhé i první zón, a to především v jižní polovině CHKO.

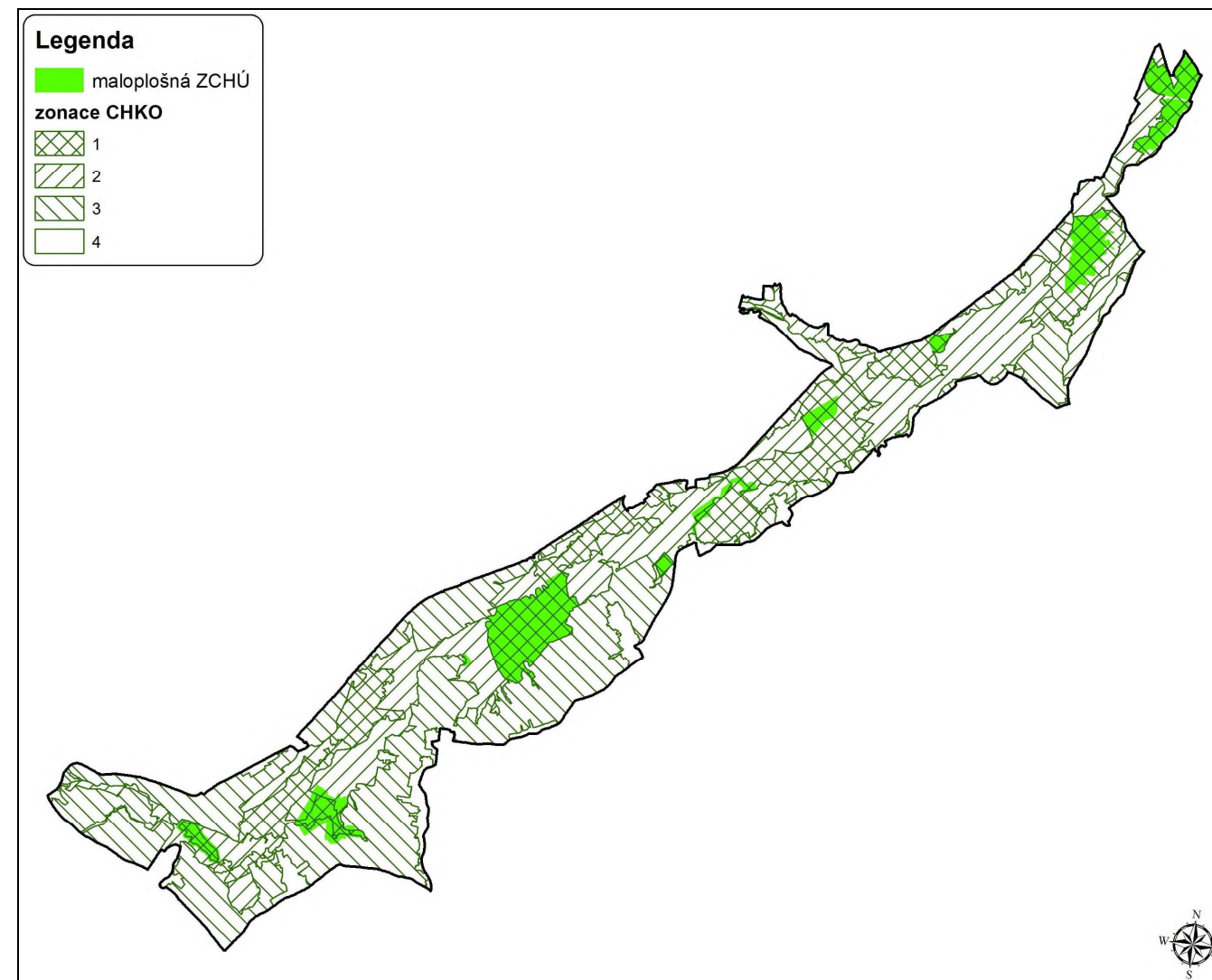
IV. zóna je nejmenší a tvoří cca 4 % plochy CHKO. Zahrnuje zastavěná území sídel (pří hranici CHKO).

V rámci CHKO je vymezeno dále 11 maloplošných zvláště chráněných území o 1 národní přírodní rezervace (NPR), 8 přírodních rezervací (PR) a 2 přírodní památky (PP), které shrnuje tabulka níže.

tab. 1: Maloplošná zvláště chráněná území

Kategorie	název
NPR	Polanská níva
PR	Rezavka
	Polanský les
	Rákosina
	Baflantula
	Kotvice
	Koryta
	Bartošovický luh
	Bažiny
PP	Pusté nivy
	Meandry staré Odry

obr. A.4: CHKO Poodří s zónací + maloplošná chráněná území

A.3.4 Kulturní -historický vývoj území

První stopy lovků v Poodří pocházejí z období gravettienu (mladého paleolitu), tj. 40 000 až 20 000 let př. n. l. Lze tak soudit podle nálezů pazourkových nástrojů, radiolarit (z Pováří), obsidiánu (jihovýchodní Slovensko), například u Landeku v Ostravě. V roce 2007 byly nálezy ve Studénce a Hladkých Bítovcích potvrzeno osídlení Poodří prvními zemědělci, kulturou s lineárně zdobenou keramikou, v době před zhruba 6 000 lety. Archeologické nálezy u jiných významných záchranných výzkumů při stavbě dálnice D 47 potvrdily zemědělské osídlení pozdějšími kulturami.

Do nástupu doby římské vedly obchodní stezky Moravskou bránou, pravděpodobně zejména po terasách eky. V římské době (od počátku n. l. do roku 500), kdy se na území Moravy začaly prosazovat germánské kmeny, byla tzv. jantarová cesta vedoucí z Aquileie přes Dunaj k Baltskému moři o vedle Dunaje nejdelší středoevropskou komunikací. Národní provoz na Jantarové stezce, zvané také baltsko-adrijská, se výrazně projevil v době bronzové. Významně se rozšířil sortiment přepravovaného zboží, přepravovaly se bronzové výrobky, bronzovina, stejně jako mimo jiné cenově drahá surovina, jantar, podle které je stezka dnes nazývána. V této době provoz na stezce zcela určitě znamenal určitou stabilizaci jejího trasování (na terasách nad levým břehem Odry) a v této době po et osad v její blízkosti. K silnému oživení dálkového obchodu v oblasti Moravské brány dochází v době

po celou dobu letopisu, to ufl ale významnou roli (podle nálezů římských mincí) hraje i severovýchodní vtevn obchodní stezky v pahorkatině na pravém břehu Odry.

Od 11. století za vlády posledních knížat a prvých králů z rodu Přemyslovců započala první, zatím výhradně česká kolonizace tohoto území. Výsledkem bylo osídlení menších a především okrajových částí Poodí vesnicemi na malých katastrech, takzvanými okrouhlicemi. Tato sídla měla jen malý počet usedlostí (kolem deseti) a jejich osadníci obdělávali jen omezené výměry pozemků, obklopené královskými lesy. Příkladem takových obcí jsou Blahutovice, Bílov a Pustjov.

Tatarský vpád v roce 1241 a dva následující polsko-uherské vpády na území Moravy severozemě do značné míry vylidnily a přiměly Přemysla Otakara II. ke zvýšenému kolonizačnímu úsilí. V důležitou postavou kolonizace byl olomoucký biskup Bruno ze Schauenburka, dlouholetý kancléř a diplomat Otakara v. V prostoru celé Moravské brány byly dosídlovány vylidněné vsi a hlavně v Poodí byly zakládány vsi nové. Tyto vsi lánového neboli lesního typu vznikaly podél přítoků Odry (Suchdol nad Odrou, Bernartice nad Odrou, Hladké Přivotice, Kunín, Bartoovice, Jistebník). Od tohoto směru osídlení se liší Mankovice, Petvaldík a Proskovice, ležící na terasách podél toku Odry, a Koatka nad Odrou na terase mezi Odrou a Lubinou. Ve třináctém a patnáctém století se začal zájem hospodářství v Poodí obracet k oderské nivě, dosud zemědělsky téměř nevyužívané.

Vzhledem k opakujícím se záplavám a mnohde trvalému zamokření pozemků byla zvolena z hlediska hospodářství neefektivní strategie ovládnutí hospodářství a zakládání rybníků. Výsledkem byl vznik celé řady rybníků soustav, částečně odvodnění a téměř úplné odlesnění oderské nivy. Rybníky soustavy napájely dříve myslivně vedené náhony, využívané i jako zdroj vodní energie pro mlýny, hamry a valchy. Nejdříve a zejména nejstarší je dosud funkční Mlýnská strouha (dříve Oderská strouha), která zásobovala vodou rybníky soustavy a mlýny od Studénky až po Svinov. V nivě byly využívány i další zdroje ořkosí a hlavně vrbové proutě a dřeva. Stromová hlavať vrb vysazovaná podél vodních toků se stala charakteristickým znakem krajiny Poodí.

Vyspělá zemědělství proslulé obzvláště chovem krávkového červenostrakatého skotu a rozvoj průmyslových aktivit v okolí Poodí vedené šlechtě Ferdinandovy železniční dráhy dotvořily strukturu sídel i venkovské krajiny Poodí. Intenzivní využívání krajiny a ústup velkých kopytníků a krmel rostla až do období po válce průmyslové revoluce druhová rozmanitost krajiny Poodí.

Další přirozený vývoj území byl hned několikrát drasticky narušen. Poslední světová válka a následné vysídlení německého obyvatelstva rozvrátily řád lidského osídlení i řád v krajině Poodí. Novým osídlencem nebylo dopřáno stát se hospodářem na získané půdě, přičemž kolektivizace zemědělství a hospodářství metodami socialistické zemědělské velkovýroby. Sečlování pozemků a velkoplošné meliorace proměnily krajinu v bezprostřední blízkosti oderské nivy i v nivě samotné. Kvůli nadlepování výnosů byly rozorávány louky a osévány obilninami. Po roce 1989 se opět objevili soukromí hospodáři zemědělců, charakter intenzivní zemědělské výroby však byl zachován.

Významným vlivem se na osídlení Poodí projevuje jeho poloha v zázemí Ostravy. V sídlech v blízkosti města se rozvíje zástavba městského typu (obytná suburbanizace).

Dalším výrazným prvkem v krajině je nedávno dokončená dálnice D 47, procházející západně nedaleko od CHKO. Dálnice je trasována hustě osídlenou levobřežní terasou Odry, fragmentuje krajinu, protíná obce nebo je odězává od jejich především vodního krajinného prostoru.

Souasný vývoj osídlení a infrastruktury negativně ovlivňuje především ochrany. Sídla v Poodí leží na okraji CHKO, chráněné území však významně ovlivňuje. Na rozdíl od horských CHKO, kde toky energií směřují ven z chráněných území, je tomu v případě nivy Odry naopak. Vzhledem k úzkému a protáhlému tvaru CHKO Poodí nejsou jádrová území dostatečně izolována vůči vlivům osídlení.

A.3.4 Osídlení a architektura

Zástavbu po staletí osídlené a kultivované krajiny Poodí historicky z etnicky formovaly především predispozice (dynamika vodního řívu, dostupné stavební suroviny) a postupně se vyvíjející společenské prostředí. Přímý vliv moravského, slezského a německého stavitelství dal vzniknout charakteristickému uspořádání sídel a typické architektuře. Souasně tvář sídel je však značně poznamenána poválečným a porevolučním obdobím.

V prvním období kolonizace (české) tohoto území spadajícího do 11. století, zde byly přitomně menší vsi budované na okrouhlicovém půdorysu s malým počtem usedlostí. Po tatarských a polsko-uherských vpádech ve 13. století byl sever Moravy do jisté míry vylidněn. Opouštěné obce byly dosídlovány především novým obyvatelstvem německého i moravského etnika, které zakládalo nové vsi na mnohem větší katastrech s větší výměry půdy (tzv. lesní lánové vsi s rozptýlenými dvorci a záhumníkovou pluhinou). Souvislá vesnická zástavba byla formována na terasách Odry, podél pravostranných a levostranných přítoků (Suchdol nad Odrou, Hladké Přivotice, Butovice, Studénka, Jistebník, Jeseník nad Odrou, Bernartice nad Odrou, Bartoovice) nebo byla umístěna v terase Odry samotné (Mankovice, Petvaldík, Koatka nad Odrou). Této typizaci se úplně vymyká Nová Horka, která vznikla jako podzámečí. Lánové vsi měly nejvíce 30 až 50 usedlostí. Součástí vesnic byly tvrze, postupně přebudovávané na zámecká –lechtická sídla s hospodářským zázemím a navazujícími parky (Jeseník nad Odrou, Kunín, Bartoovice, Nová Horka, Studénka). V období baroka přelá úpravami a přestavbami. V záplavovém území řeky Odry byly budovány pouze stavby související s využitím vodní energie o mlýny, pily, valchy.

Tradiční zástavba

Jednoduché roubené stavby obdélníkového půdorysu se sedlovou střechou krytou doškem, řídce a výjimečně bídlicí se v Poodí dochovaly pouze ojedinelé (Albrechtický, Kunín, Koatka, Horka). Díky dostupnosti jemných hlín se zakládaly cihelny a pálená cihla se postupně stala charakteristickým stavebním materiálem Poodí. Vznikaly jednoduché zděné domy a s rozvojem zemědělství také typické zemědělské usedlosti o grunty, sestavené z několika stavení okolo vnitřního dvora. Trojboké usedlosti byly do ulice orientovány řídovými částmi staveb, spojenými zdí s vjezdovou bránou. Tyto boké usedlosti směřovaly do ulice dřívě okapovou stěnou a přejížděly do tohoto uzavřeného dvora slezského typu byl zpravidla umístěn uprostřed přelí budovy. Grunty spolu s chalupami a domky vytvářely podél vodních toků specifickou urbanistickou strukturu, v nich kterých místech dodnes zachovalou.

Společně se zachovalými zemědělskými usedlostmi a jednoduchými zděnými domky jsou pro tuto oblast typické nápadné vilové domy obchodníků a místních podnikatelů s obytným podkrovím a vikýřem (Studénka, Suchdol nad Odrou, Pustjov). U tohoto druhu staveb bylo erpáno z městského prostředí. Navenek se tyto domy projevovaly plastickým barevným ztvárněním omítek, někdy i řídovou výzdobou.

Střechy venkovských stavení byly sedlové, ojedinelé doplněny valbíkou. Objekty far a obanské vybavenosti měly často střechu mansardovou nebo valbovou. Od 19. století řídce a bídlicí nahradila kunínská pálená taška (glazovaná a v nich několika barvách o tmavě červená, tmavě modrá, řídce), což posílilo rázovitost dřívě vesnické zástavby. Pálená taška je v oblasti řídce ena dodnes, doplněná o řídce eternitové řábony a plech. Fasáda objektů byla jednoduše řídce: soklová řídce, hlavní nebo i patrová řídce, nároží, řídce, podokenní řídce. Často bývalo přelí od řídce odděleno menší řídce. Převládaly barvy typické pro okolní zemědělskou krajinu i krajinu řídce nivy (kávová řídce, světlá řídce, písčová, řídce tóny řídce, řídce okrová, řídce). Bílá barva se vyskytovala u menších usedlostí především v okrajových, rozvolněných částech nebo na starších objektech.

Pro Poodí jsou charakteristické stodoly, které uzavíraly a vymezovaly sídlo po obvodu zástavby (v urbanisticky zachovalých částech obcí jsou dochovány dodnes). V řídce se jednalo o pilířové typy

stodol, kdy byly pilíře vyženy z cihel nebo kamene a stěny svisle bedněny. V Poodí se vyskytoval také polygonální typ (Mankovice). Stěchy stodol kryly slaměné došky, později tápaný indel. V současnosti převládá pálená krytina cihlové barvy nebo šedé eternitové šablony.

Poválečné období

K výrazným změnám ve venkovském prostoru dochází s rozvojem průmyslu a dopravy v 19. a 20. století. Snad nejzřejměji se tyto změny začaly projevovat v poválečném období. Kolektivizace a integrace zemědělské výroby narušily harmonickou strukturu krajiny, proces scelování pozemků a velkoplošné meliorace proměnily dlouhodobě stabilizovanou krajinnou strukturu. Harmonické měřítko krajiny narušila výstavba rozsáhlých zemědělských komplexů v okrajových částech obcí. Tento vývoj postihl téměř všechna sídla. Socializací vesnice se změnila urbanistická struktura sídel (výstavba objektů ve stejné vybavenosti ve stávkových obcích, bytové domy, přestavby a úpravy stávajících stavení, výstavba JZD, regulace toků atd.). Nepříjemně byla vyušlívána a postupně chátrala lechtická panství. Inspirace v městském charakteru zástavby, změna hmotových proporcí novostaveb, izolovaná omítka a abstrahování od zvyklostí venkovského stavitelství negativně poznamenaly lidovou architekturu.

I přes radikální změny v poválečném období si vesnice v Poodí dodnes zachovaly své specifické rysy (tradiční zástavba se prolíná s novými stavbami 60. a 70. let), ve výsledku však není, ať na dílčí partii některých sídel, urbanistická struktura obcí zachovalá.

Současnost

V současnosti si zástavba v Poodí zachovává ulicový charakter, je soustředěná zpravidla podél pravostranných a levostranných pruhů Odry. Počet obyvatel v těchto obcích kolísá mezi 600 a 2 000 obyvateli. Ve Staré Vsi nad Ondřejnicí, Suchdole nad Odrou, Těnově u Nového Jiřína a Studénce počet obyvatel přesahuje 2 000.

Mění se objemové měřítko staveb a převládající individuální zástavba jsou jednotným znakem současnosti. Hospodářské budovy a statky charakteristické pro oblast Moravského Krávska nejsou plnohodnotně vyušlívány a bez potřebné rekonstrukce pozvolna chátrají. Od devadesátých let minulého století proniká do Poodí nový fenomén v podobě kobercové výstavby typových domů. Většina z těchto novostaveb ve svých základních rysech nenavazuje na tradiční zástavbu venkova a jejich výstavba je možná pouze izolovaně od stávajících zachovalých staveb. Na tomto stavu se výrazně podílí změna poloha v zázemí Ostravy.

***B. Prostorová a charakterová
diferenciace území***

B.1 Úvod

V souladu s metodickými pokyny citovanými v kapitole A.2 byla pro území CHKO provedena prostorová a charakterová diferenciac. Diferenciac území je pojata dvouúrovňovou. První úroveň je rozdělení území na **oblasti krajinného rázu** (ekvivalent základního krajinného celku), druhou úroveň pak rozdělení vymezených oblastí krajinného rázu na **místa krajinného rázu** (ekvivalent krajinného prostoru).

Navazující krok poté představuje **delimitace území** z hlediska ochrany krajinného rázu, kdy jednotlivá vymezená místa krajinného rázu jsou zařazena do tří stupňů pásem ochrany. Nezbytnou součástí delimitace území představuje také stanovení podmínek ochrany a možností využití území ve všech pásmech ochrany. Blíže je tato problematika specifikována v příslušné části kapitole.

Oblasti krajinného rázu je označována část zemského povrchu, kde lze sledovat jednotu přírodních a kulturně-historických jevů, které tak mohou tvořit charakteristické znaky a rysy území. Odhalení těchto znaků pak může být vodítkem nejen pro definici oblasti krajinného rázu, ale také k možné (subjektivní) regionalizaci území dle výše uvedených skupin kritérií a tedy nalezení odlišností mezi jednotlivými oblastmi krajinného rázu. Kritérii pro vymezení oblasti krajinného rázu mohou být aspekty fyzickogeografické (morfologie území, vegetační kryt a kombinace těchto a jiných složek – například lesnatá rybní krajina), a kulturně-historické (etnografie, historie, hospodářské zaměření, urbanizace a výskyt v určité sídla a jeho spádovost aj.). Důležitý aspekt definice oblasti krajinného rázu spoívá v možnosti nalézt určité kulturně-historické souvislosti, které mohou být determinantami podoby území a jeho rázu.

Určujícími kritérii pro vymezení oblastí krajinného rázu se staly základní přírodní dispozice vytvářející primární krajinnou strukturu a geomorfologické členění a biogeografické členění. Provedená regionalizace (diferenciac) byla poté ve větší míře korigována a zpevněna na základě aktuálního stavu území, především využití půdy.

Na území CHKO Poodří byly vymezeny celkem 2 níže uvedené oblasti krajinného rázu (viz obr. B.1):

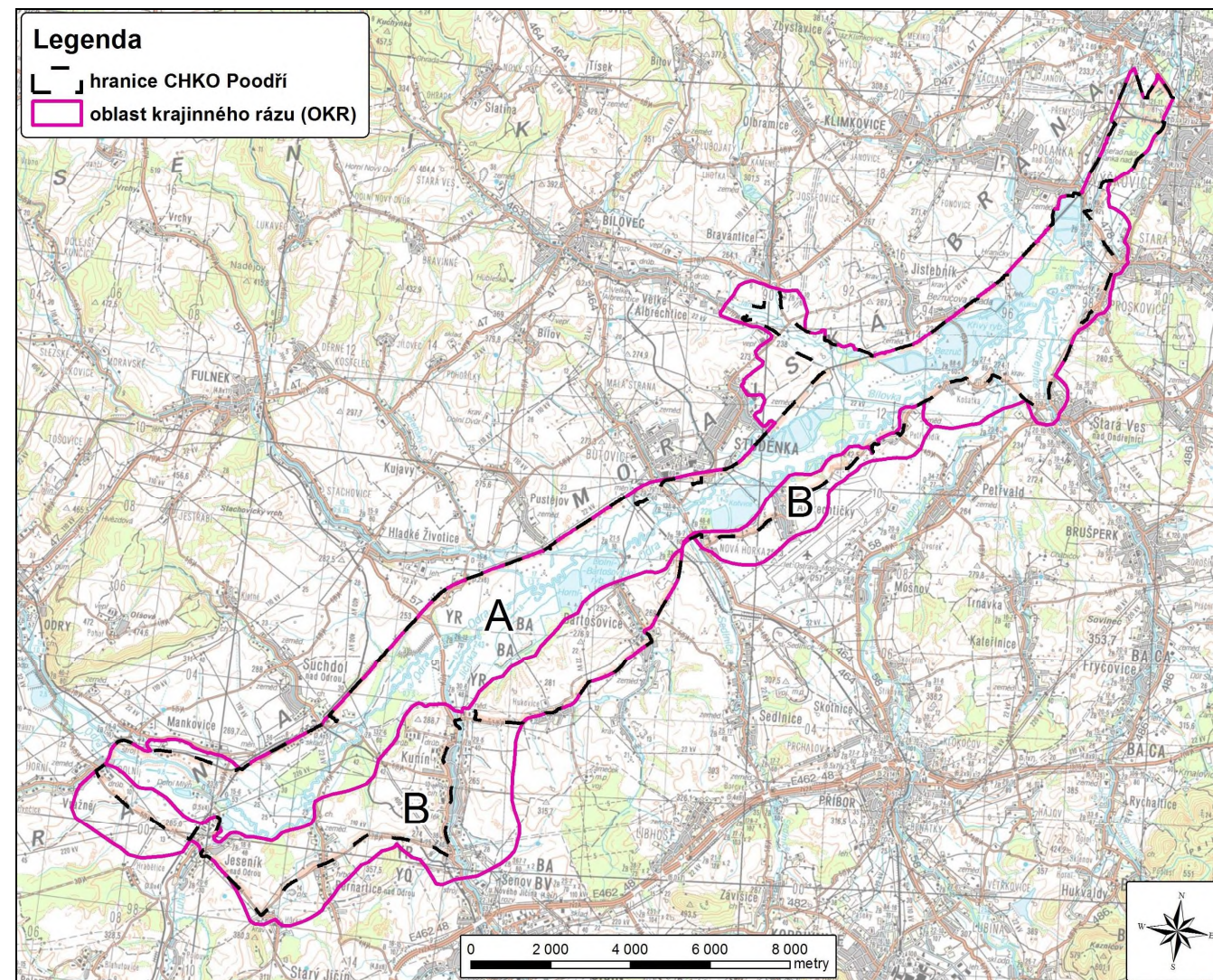
A – Oderská nížina

B – Pravobřežní terasa Odry

Místo krajinného rázu reprezentuje níže jednotku území vymezenou jistě na základě vizuálních vlastností; jedná se o svébytný vizuálně zcela i téma souvislý prostor, v němž lze plošně sledovat základní charakteristiky a znaky krajinného rázu. Typické ohraničení míst krajinného rázu tvoří pohledové bariéry a terénní horizonty a lesní horizonty (pěchody lesní a jiného typu krajiny). Místem krajinného rázu však může být i zcela specifická část území vymezená na základě jiného než vizuálního hlediska – například významná elevace, souvisle urbanizované území a zcela specifický prostor například s mimořádným kulturně-historickým významem.

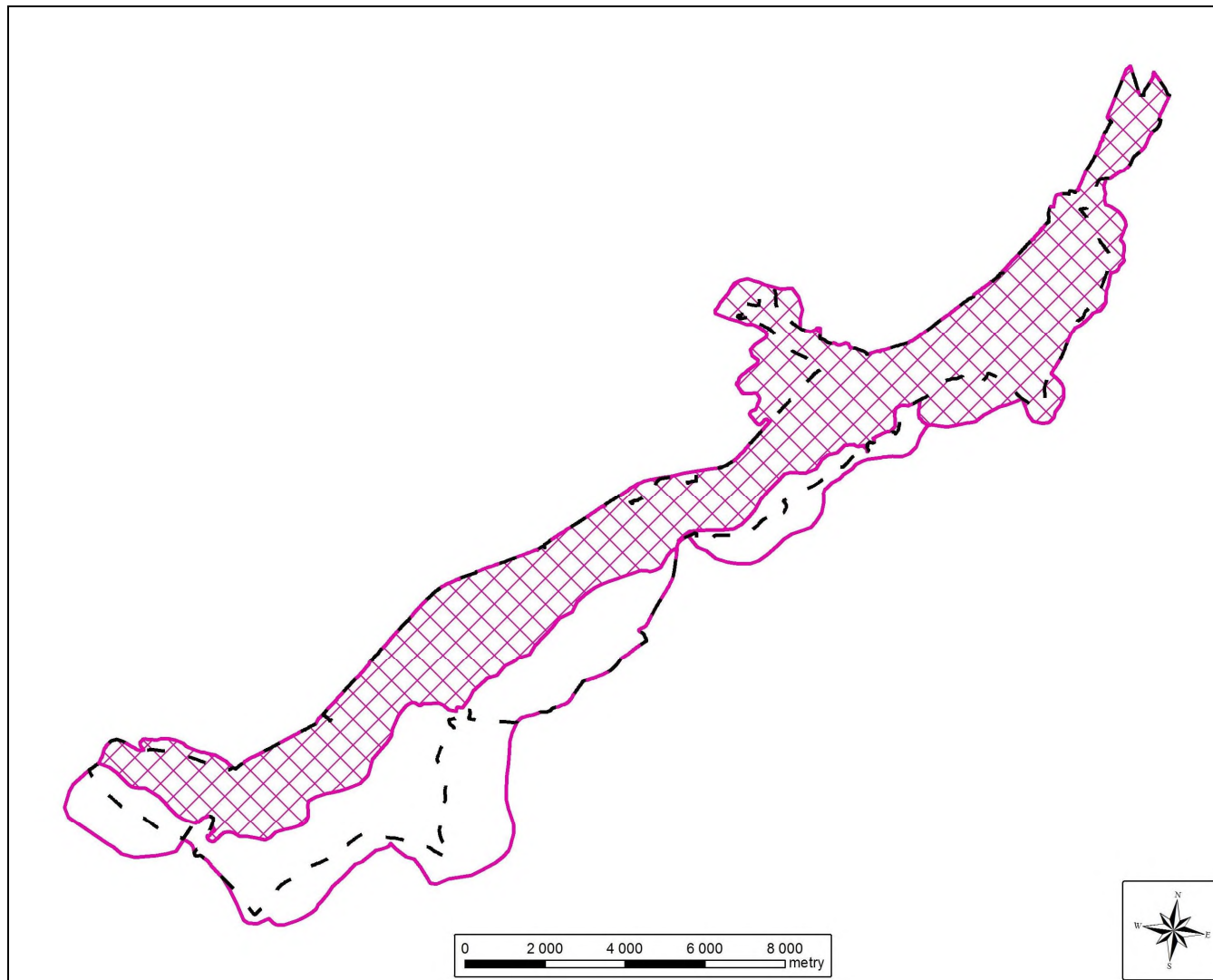
Na území CHKO Poodří bylo vymezeno celkem 47 míst krajinného rázu, jejichž výčet, zařazení do oblasti krajinného rázu a zařazení do odstupované pásma ochrany krajinného rázu je uvedeno v kapitole B.3.

obr. B.1: Diferenciac CHKO Poodří a oblastí krajinného rázu

B.2 Charakteristika oblastí krajinného rázu (OKR)

OKR A o Oderská niva (řafou; erná p eru-ovaná ára o hranice CHKO)

Oblast rozprostírající se po celé délce CHKO podél obou břehů Odry reprezentuje rovinný (centrální) prostor Moravské brány o oderskou nivu (geomorfologický okrsek). Z pohledu přírodního hlediska se jedná o unikátní území formované tokem Odry, jež zde vytvořila rozlehlou stále zaplavovanou nivu v šířce od 1,5 až do 3 km. Tato 854 km dlouhá řeka, vzdálená od svého pramene slabých 20 km, vstupuje nedaleko jihozápadní hranice CHKO do nížinných poloh. Délka toku Odry v CHKO tak dosahuje cca 58 km, při průměrné vzdálenosti mezi místem jejího vstupu do CHKO a místem, kde CHKO opouští je cca 32 km. Při znalosti morfologie území tyto dva délkové údaje poukazují na velmi lenitý horizontální profil toku. Na více úsecích se řeka za ezává poměrně hluboce do kvartérních sedimentů. V této části má pirozený, lovkem nepoznamenaný charakter s četnými zákrutami a meandry. Vodní slojka obecně zde tvoří zcela zásadní krajinnotvorný prvek. Vedle hlavní říční tepny, mnoha menších levostranných i pravostranných přítoků se zásadním způsobem přírodní charakteristice oblasti projevila úprava vodních poměrů v území o výstavbou více odlehovacích kanálů, náhonů a především pak několika rybních soustav dohromady s několika desítkami rybníků. Z etným rysem oblasti je celkově nízká lesnatost omezený výskyt rozlehlých porostů. Velice hojně je naopak zastoupena mimolesní zeleň, nejčastěji ve vazbě na vodní prvky. Vedle doprovodných vodotěsných a břehové zeleně rybníků se vyskytují vegetační formace ve volné krajině v místech bývalých ramen, tůň, ale i bez přímé vazby na vodní útvary. Cenný rys

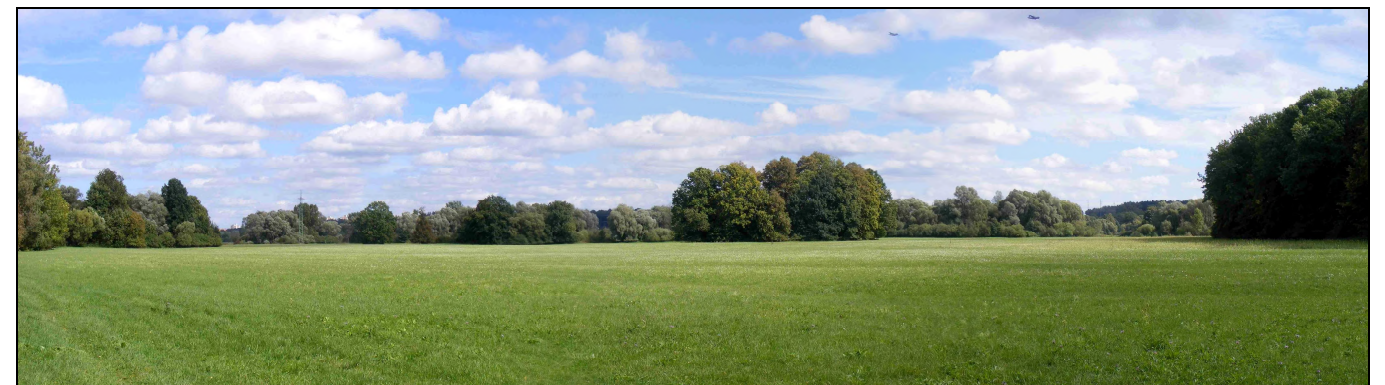
území pak představuje výše uvedená bohatost ekosystémů, rozmanitost přírodních podmínek o s výjimkou morfologických, které jsou naopak velmi homogenní. I přes z etelný zásah do přírodního charakteru se krajina v oblasti vyznačuje koncentrací cenných znaků, mezi které lze zařadit jako synergickou charakteristiku i zachovalost funkcí nivní krajiny.

Málo poznamenaná pirozená dynamika (říční) krajiny s určujícím vlivem vodních poměrů (rozlivy řeky, vývoj řeky Odry) je příčinou dlouhodobého do současné doby udržovaného zemědělského zaměření území. Krajina v oblasti je využívána ve větší míře extenzivně o p evaflují travní porosty. Orná půda se nachází dále od řeky o p í západní hranici oblasti. Neméně významným způsobem hospodaření v krajině je rovněž dlouhodobě přítomné rybníkářství (od 15. století), realizované zde v 7 rybních soustavách. Oblast je velmi málo osídlená, okolní sídla sem zasahují svými okraji. V severní části oblasti se na charakteru zástavby citelně projevuje vliv nedaleké Ostravy. Historicky byla do nivy umístěná pouze hospodářská zástavba (např. mlýny, výjimečně grunty), která využívala zdejších zdrojů. Později se rozšířila také obytná zástavba (Kotávka nad Odrou) a zemědělská a průmyslová zástavba (Studénka, Suchdol nad Odrou). Těm celou západní hranici oblasti lemuje hlavní železniční koridor R. Napří oblastí pak procházejí některé důležité silniční tahy (převážně k dálnici D47) o silnice I/57, II/464 a II/478.

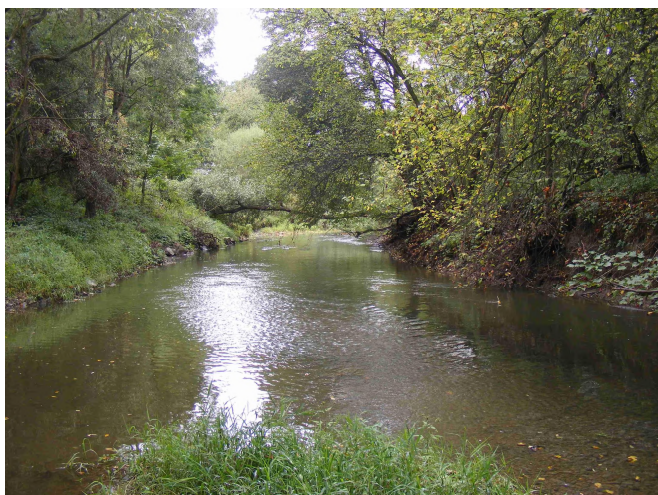
Pro krajinu v Oderské nivě je typická horizontální dimenze. Rozpětí nadmořských výšek na více než 30 km dlouhém území při toku Odry nepřesahuje 65 metrů. I při nízké lesnatosti však krajina není zcela otevřená, tvoří velký počet vlnitých i menších (polo)uzavřených enkláv oddělených hojnou rozptýlenou zelení o liniovou, skupinovou, solitérní, remízky, které umocňují pohledy a vytvářejí specifické scenérie. V některých partiích v blízkosti řeky krajina do určité míry získává parkový charakter (Polanská niva, okolí Kotvice a Studeneckých rybníků, niva pod Bernarticemi). Tyto části CHKO náleží k esteticky nevhodným, avšak vysoká vzrostlá zeleň zde přebírá roli prvku utvářejícího vertikálu. Řeka Odry tvoří pirozenou lenitou (heterogenní, proměnlivou) osu území s mnoha velmi esteticky působivými segmenty. Břehová zeleň podél toku není zcela souvislá, což částečně přispívá k jejímu svému okolí, tvořenému často loukami. Specifické partie krajiny, nikoliv však menšího významu i slabšího vizuálního působení, představují vodní plochy a jejich skupiny s doprovodnou zelení po svém obvodu i přímo ve vodě (litorál). Východní okraj oblasti přechází ve své větší části poměrně z etelně do vyvýšených teras, které tak tvoří hranici oblasti přírodní povahy. Na západní straně je přechod do teras méně výrazný. Východní část oblasti je v některých segmentech pod výrazným vlivem úrodných objektů a výrobních areálů výrazného měřítká nacházejících se v CHKO (Jeseník nad Odrou, Kotávka nad Odrou) i při její hranici (Suchdol nad Odrou, Studénka-Butovice). Oblast naopak postrádá výraznou dominantu přírodní povahy.

Na území OKR bylo vyhlášeno několik maloplošných zvláště chráněných území o PP Meandry Staré Odry, PP Pusté nivy, PR Bařiny (na přechodu do sousední OKR Pravobřežní terasa Odry), PR Bartoovický luh, PR Koryta, PR Kotvice, PR Bařantula, NPR Polanská niva, PR Polanský les a PR Rezavka.

obr. B.2: Krajiná scenerie působivý prostor o luční enkláva v Polanské nivě

obr. . B.2: Odra pod Bernarticemi

obr. . B.3: Odra u Petvaldiku

Znaky a hodnoty přírodní charakteristiky krajinného rázu:

- Rovinatý terén údolní nivy
- Tok Odry se zachovalým mělkým vlnitým tokem ve většině své trasy
- Síť drobných přítoků, ramen a odvodňovacích kanálů
- Nízká lesnatost, převaha zemědělské půdy
- Vysoký podíl travních porostů (luk) na zemědělské půdě
- Vysoký počet stojatých vodních útvarů a rybníků
- Cenné ekosystémy tůň a bývalých ramen (relikty dřívější trasy toku Odry)
- Vysoké zastoupení mimolesní zeleně a doprovodných dřevin, remízů aj.
- Pestrá škála stanovištních podmínek (biotopů, ekosystémů) pro říční krajinu
- Zachovalá dynamika říční krajiny v omezeném rozsahu

Znaky a hodnoty kulturní a historické charakteristiky krajinného rázu:

- Dominantní zemědělská funkce území
- Vysoký podíl extenzivních forem hospodaření v území a zastoupení trvalých travních porostů
- Tradice rybníkářství
- Nízká míra osídlení, nezastavěnost
- Trasa železničního koridoru
- Dleňové silniční tahy (I/57, II/464, II/478)

Znaky a hodnoty vizuální charakteristiky krajinného rázu:

- Převládající horizontální dimenze prostoru
- Tok Odry a přirozená a lenitá osa území
- Lenitá krajinná struktura, bohatý výskyt rozptýlené zeleně, vysoká krajinná heterogenita

- Hojný výskyt uzavřených a polouzavřených enkláv a dílčích prostor vytvářejících specifické krajinné scenérie
- Esteticky velmi hodnotné partie v okolí Odry a jejích přítoků, v okolí vodních ploch a v dílčích uzavřených prostorech (loukách obklopených vzrostlou zelení)
- Přítomnost umělých dominant (sila, haly) ovlivňujících prostorové vztahy v dílčích partiích oblasti
- Zachovalé harmonické vztahy v převažující části území dané zcela dominantní přítomností přírodních a přírodních prvků; ve zmenšené části území zachovalé harmonické měřítko

Pozitivní krajinné dominanty

- Bartošovický mlýn, Kostel sv. Jana Křtitele ve Staré Vsi nad Ondřejnicí, zámek ve Staré Vsi nad Ondřejnicí, kaple sv. Floriana v Proskovicích

Negativní krajinné dominanty

- zemědělské a výrobní areály u Suchdol nad Odrou, Studénka-Butovice, Jeseník nad Odrou, Košťatka nad Odrou

obr. . B.4: Rybník Velký Budník; pohled z východního břehu

obr. . B.5: Koryto Odry u Polaneckých rybníků

obr. . B.6: Louka v okolí Barto-ovických rybníků se solitérní zelení

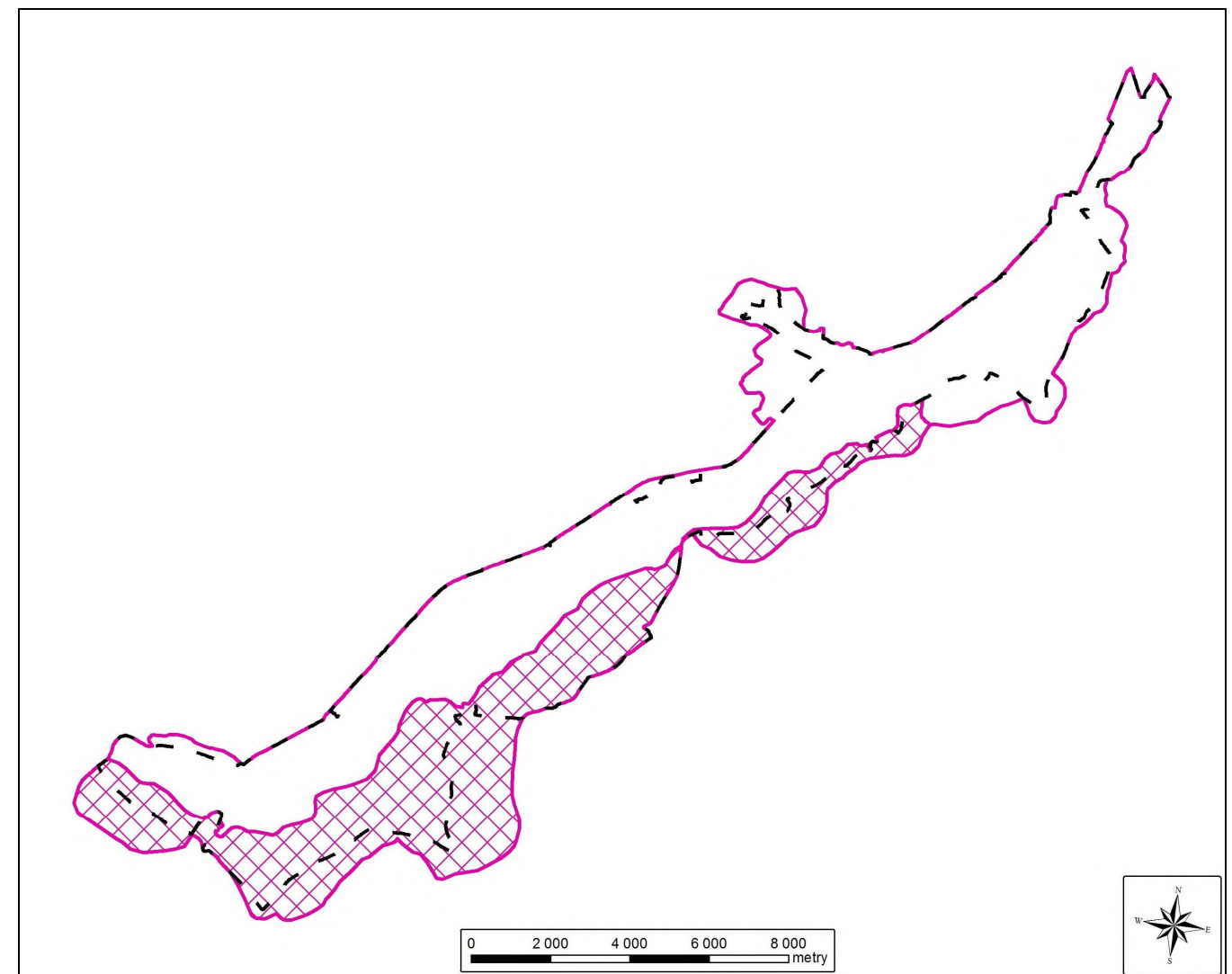
obr. . B.7: Rybník Bezru ; pohled od jihovýchodu

obr. . B.8: Zaříznutý tok Odry s navazující loukou v Polanské nivě

OKR B o Pravo-levé terasě Odry (–rafou; erná p eru-ovaná ára o hranice CHKO)

Oblast zaujímá výše položené části v jižní a západní části CHKO o terasové stupně pro ezávané pravostrannými přítoky Odry přítékajícími z Podbeskydí. Pechod OKR A (Oderskou nivou) a OKR B tvoří více či méně výrazný okrajový svah, nad kterým se rozkládá mírně vlnitý reliéf Barto-ovické pahorkatiny. Území je tedy morfologicky lenitější. Mezi vodní toky protínající terasové svahy patří Vraňenský potok, Hrabčický potok, Luha, Teplá, Jiřínka, Liščí potok, Barto-ovický potok, Sedlnice, Albrechtický potok. V oblasti absentují stojaté vodní útvary, po etně jsou naopak prameniště na pechodu nivy a teras. Podobně jako v oderské nivě i zde je lesnatost nízká. Významný podíl má i mimolesní zeleň. Pevafluje zemědělská půda s p evahou půdy orné. Na využití půdy se podstatnou měrou podílí také zastavěné plochy.

V této části území dlouhodobě slouží zemědělské výrobě, která představovala historicky základní ekonomickou aktivitu i z pohledu obcí. Hospodářský charakter je patrný i na osídlení území, které reprezentují údolní lánové vsi lokalizované typicky do p evážených údolních sníženin přítoků Odry. V nich kterých obcích se do dnešní doby dochovala původní hospodářská zástavba o usedlostí i gruntů, a to i v hojnějším počtu (Mankovice, Bernartice nad Odrou). V jádrech nich kterých sídel se nachází hodnotné tradiční dominanty zámek, resp. zámeckých areálů (včetně p ílehlých parků) o Barto-ovice, Kunín, Jeseník nad Odrou, Nová Horka a také sakrálních objektů. Stávající obce již nemají dominantní zemědělskou funkci, p estofe v t-ina z nich disponuje rozlehlými výrobními areály. Na charakteru sídel je patrná rovněž přítomnost průmyslových i historicky (cihelna, mlékárna v Kunín), vyskytují se i novější průmyslové provozy.

Západně nad oderskou nivou výše položené partie tvořené převážně velkými plochami orné půdy (místy se zachovala historická parcelace) představují poměrně otevřený prostor velkovýrobního měřítka. K tomu kromě exponovanosti území přispívají rovněž nízké zastoupení nelesní zeleně a také údolní poloha sídel. Z mírně zvlněného terénu vystupují ploché elevace Ciheláku (289 m n. m.) a Barto-ovického kopce (278 m n. m.), jež tvoří lokální prostorové dominanty především v pohledu z níže položených partií oderské nivy. Zástavba sídel, často rozlehlých s kompaktních se uplatňuje především omezeně. Výjimku představují Bernartice nad Odrou především položená jižní část s dominantou kostela Navštívení Panny Marie, jež se uplatňuje v dálkových výhledech. Specifickou pozici mají sídla lokalizovaná na terénní hranu (pěchod) nad oderskou nivou, s vizuálním uplatněním právě do níže položených Petvaldíků a Nová Horka, severní okraj Kunína, Stará Ves nad Ondřejnicí. Kostely a kaple jsou esteticky především původní tradiční dominanty, jež vedou k též vzhledem sídlům, zvelebují především části území (Těnov u Nového Jiřína) a pouze vlastní zástavby. Výrazného projevu v krajině dosahují především úrodné areály (Kunín, Barto-ovice, Jeseník nad Odrou), ve kterých převládá původně pouze v lokálním měřítku.

Do OKR zasahují maloplošná zvláště chráněná území (ze sousední OKR A) jako PR Bačiny, okrajová PR Barto-ovický luh, PR Koryta.

obr. B.9: Pohled ze svahů Salaše (nejvyššího bodu a jižní hranici CHKO) k severozápadu

Znaky a hodnoty přírodní charakteristiky krajinného rázu:

- Mírně zvlněný pahorkatinný reliéf pravoběžné oderské terasy, z něž se do oderské nivy
- Místná údolní původně pravostranných přítoků Odry
- Původní zemědělská půda
- Nízké zastoupení zeleně – lesní i mimolesní
- Absence stojatých vodních útvarů

Znaky a hodnoty kulturní a historické charakteristiky krajinného rázu:

- Dominantní zemědělská využití území
- Historická zemědělská orientace sídel dokladovaná jejich urbanistickou strukturou a přítomností charakteristických hospodářských objektů ze starší (usedlosti) i nedávné doby (zemědělské areály)
- Vliv polohy v zázemí větších sídel (města) na charakter zástavby (Kunín, Těnov u Nového Jiřína)
- Krajinářské kompoziční úpravy jako zámecké parky
- Hojné objekty sakrální architektury (kostely, kaple v sídlech)

Znaky a hodnoty vizuální charakteristiky krajinného rázu:

- Otevřená krajina velkovýrobního měřítka s výhledy do oderské nivy
- Velký prostor sítí převážně místních údolí
- Velká měřítkem krajinná scéna, hrubá krajinná struktura, jednotnost prostoru
- Nízké uplatnění převážně kompaktní zástavby (sídel) v krajinné scéně
- Lokální prostorové dominanty přírodní povahy (Barto-ovický kopec, vrch Cihelák)
- Vysoký počet dominant kulturní-historické povahy s převážně lokálním pozitivním i negativním působením, komponované prostory zámeckých areálů

Pozitivní krajinné dominanty

- Salaš
- Barto-ovický kopec
- Vrch Cihelák
- Zámecký areál Barto-ovice, zámecký areál s kostelem Povýšení sv. Kříže v Kuníně, zámecký areál v Nové Horce
- kostel Navštívení Panny Marie v Bernarticích nad Odrou, kostel sv. Martina v Těnově u Nového Jiřína, kostel sv. Ondřeje, Petra a Pavla v Barto-ovicích, kostel sv. Mikuláše v Albrechticích, kaple sv. Antonína Paduánského v Petvaldíku

Negativní krajinné dominanty

- zemědělské a výrobní areály ve Vrafném, Jeseníku (Agro), Bernarticích nad Odrou, Kuníně, (místní cihelna a dr. bežárna), Hukovicích, Barto-ovicích, Nové Horce, Petvaldíku
- vodárna u Albrechtic, vodárna u Petvaldíku
- vedení vysokého napětí (400 kV) mezi Suchdolem nad Odrou a Těnovem u Nového Jiřína

obr. B.90: Pohled od východního okraje Jeseníku k východu; v pozadí Bernartice nad Odrou

obr. B.101: Pohled ze svahů Barto-ovického kopce k severu; níže Dolní Barto-ovický rybník; v pozadí Studénka

B.3 Charakteristika míst krajinného rázu a delimitace pásem ochrany krajinného rázu

V následující tabulce je uveden výčet všech míst krajinného rázu v etnografické oblasti do oblastí krajinného rázu. V tabulce je rovněž uvedeno zařazení každého MKR do pásma odstupované ochrany krajinného rázu. V souladu s metodickým listem AOPK (8.2) se jedná o následující pásma ochrany:

Pásma I – první ochrany krajinného rázu

Pásma II – zprůměrně ochrany krajinného rázu

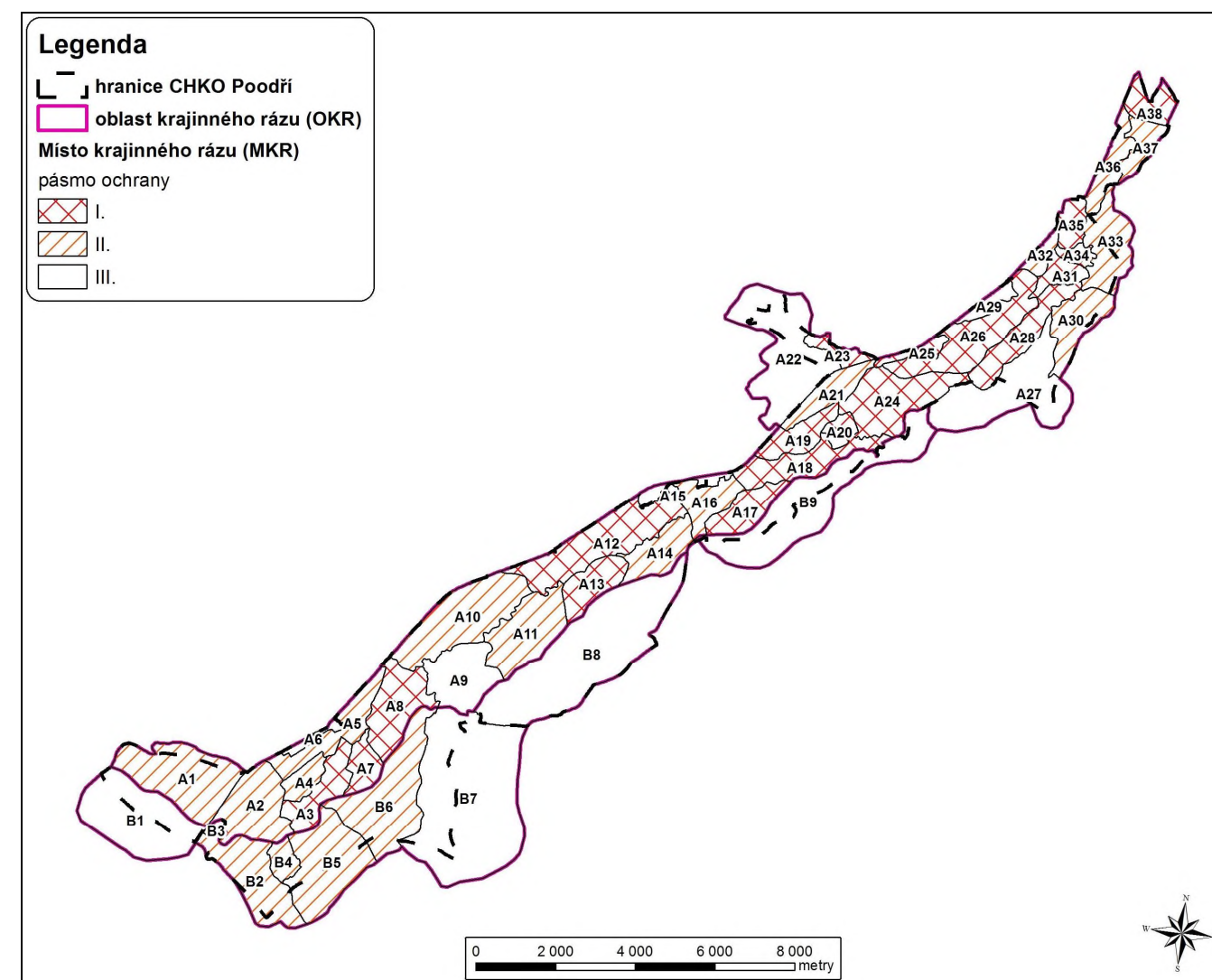
Pásma III – obecné ochrany krajinného rázu

tab. B.2: Delimitace pásem ochrany krajinného rázu v MKR v CHKO Poodří

OKR A – Oderská niva		Pásma ochrany		
A.1	Niva u Mankovic	I.	II.	III.
A.2	Pod dráhou	I.	II.	III.
A.3	Niva pod Bernarticemi	I.	II.	III.
A.4	Suchdolský les	I.	II.	III.
A.5	Niva u Suchdola	I.	II.	III.
A.6	Suchdol nad Odrou	I.	II.	III.
A.7	Bažiny	I.	II.	III.
A.8	Obora Kunín	I.	II.	III.
A.9	Niva pod Kunínem	I.	II.	III.
A.10	Na skřívaním - Nový Rybník	I.	II.	III.
A.11	Bartošovický luh	I.	II.	III.
A.12	Mokřady Pustějovského potoka	I.	II.	III.
A.13	Bartošovické rybníky	I.	II.	III.
A.14	Louky pod Koryty	I.	II.	III.
A.15	Studénka	I.	II.	III.
A.16	Louky u nádraží	I.	II.	III.
A.17	Kotvice	I.	II.	III.
A.18	Paseky - Duské	I.	II.	III.
A.19	Studenecké rybníky	I.	II.	III.
A.20	Les Bafantula	I.	II.	III.
A.21	Habeš	I.	II.	III.
A.22	Bílovka a Padoly	I.	II.	III.
A.23	Mokřady Bílovky	I.	II.	III.
A.24	Louky u Petřvaldíku	I.	II.	III.
A.25	Rákosina	I.	II.	III.
A.26	Jistebnické rybníky	I.	II.	III.
A.27	Koňatka - Panské louky	I.	II.	III.
A.28	Odra pod Koňatkou	I.	II.	III.
A.29	U Jistebníku	I.	II.	III.
A.30	Niva pod Proskovicemi	I.	II.	III.
A.31	Blücher v les	I.	II.	III.
A.32	U Polanice	I.	II.	III.
A.33	Starobílské louky	I.	II.	III.
A.34	Polanská niva	I.	II.	III.
A.35	Polanecké rybníky	I.	II.	III.

A.36	Louky u Polanky	I.	II.	III.
A.37	Polanský les	I.	II.	III.
A.38	Rezávka	I.	II.	III.
OKR B – Pravobřežní terasa Odry		Pásma ochrany		
B.1	Na Vraflensku	I.	II.	III.
B.2	Jeseník nad Odrou - Hřbítka	I.	II.	III.
B.3	Agro Jesenicko	I.	II.	III.
B.4	Malý les	I.	II.	III.
B.5	Bernartice nad Odrou	I.	II.	III.
B.6	Na poušti	I.	II.	III.
B.7	Kunín	I.	II.	III.
B.8	Bartošovice	I.	II.	III.
B.9	Terasa u Albrechtic	I.	II.	III.

obr. B.12: Delimitace pásem ochrany krajinného rázu v MKR v CHKO Poodří

MKR A.1 o Niva u Mankovic

Jihozápadní okrajová rovinatá část CHKO, do které zde vstupuje Odra. Území s územně upraveným územím zde přibírá z pravé strany Vraňenský a Hrabčický potok. Přibližně v centrální části se nachází rozlehlý areál historického mlýna (Dolní i Tří mlýny) ke kterému byl z pravého břehu přiveden Mlýnský náhon. U mlýna se nachází několik menších rybníků. Zele je vázána na uvedené vodní prvky, převažuje zemědělská půda s převahou pěstovaných orných. Na severní hranici zasahuje do MKR zastavba Mankovic, západní cíp vyplňuje zastavba Vraňenský v územně zemědělského areálu (s nízkým vizuálním uplatněním). Východní hranici MKR tvoří flezní koridor, v severní části prochází lokální trať ze Suchdola nad Odrou do Budičova nad Budičovkou (přes Odry).

obr. B.13: Pohled do oderské nivy z cesty od okraje areálu Agro v Jeseníku nad Odrou; v pozadí Oderské vrchy

MKR A.2 o Pod Dráhou

Rovinatý prostor o niva Odry severně od Jeseníka nad Odrou. Jižní část MKR se zachovalým přirozeným územím Odry náleží k nejhodnotnějším částem CHKO. Přes levý (severní) břeh Odry byla vyhlášena přírodní památka Meandry Staré Odry o meandrující koryto Odry s množstvím zastavěných terénů a břehovými porosty s pestrou dřevinnou skladbou odpovídající stanovištním podmínkám. Jižně od ústí se nachází Jesenický rybník s hodnotnou doprovodnou zelení. Na jeho jihozápadním břehu stojí Jesenický zámek s parkem. Severní otevřená část MKR tvořená loukami a převážně ornou půdou je odvodňována drobnými vodotečemi a melioračními kanály, na nich je vázána nespočetná zele. Západní hranici MKR tvoří flezní koridor.

obr. B.14: Louky na levém břehu Odry mezi Jeseníkem nad Odrou a Bernarticemi nad Odrou

MKR A.3 o Niva pod Bernarticemi

Cenná část nivy Odry mezi Bernarticemi nad Odrou a Suchdolem nad Odrou, mimo územně hodnotná esteticky. Velice lenivé koryto Odry provází hojná zele, která se v liniových formacích vyskytuje i podél menších levostranných přítoků. Vzniká tak velmi lenivá krajinná struktura s mnoha menšími uzavřenými enklávami vyplněnými lučními porosty. MKR prochází místní silnicí z Bernartic nad Odrou do Suchdola nad Odrou, přes které stojí zachovalý Lesní mlýn v územně náhonu o památkově chráněný objekt. Do východní části MKR zasahuje přírodní rezervace Bařiny.

obr. B.15: Menší uzavřená luční enkláva po levém břehu Odry pod Bernarticemi nad Odrou

MKR A.4 Suchdolský les

Jeden z několika souvislých lesních celků rozkládající se po levém břehu Odry mezi Bernarticemi nad Odrou a Suchdolem nad Odrou. Nacházejí se zde hodnotné terény. Komplex dle vedení VVN 200 kV Prosenice-Lískovec.

MKR A.5 Niva u Suchdola

Protáhlá k severovýchodu mírně ukloněná enkláva přes západní hranici CHKO u Suchdola nad Odrou. Severní část MKR vymezuje zastavba Suchdola a flezní koridor, východní hranici pak převážně souvislá lesní zele. V této části území vyplňuje louky, západní a jihozápadní část u okraje zastavby Suchdola nad Odrou tvoří orná půda. Zele reprezentují liniové porosty přes cestní síť a meliorační strouhách. V MKR se nachází menší enkláva zastavěného území v okolí bývalého mlýna. Krajina je pod vlivem územně zastavby o prázdné zóny a především pak dominantního objektu silnice za flezní koridor s plošným vizuálním dosahem (o výšce přesahující 50 metrů).

obr. B.16: Západní zemědělský vyufitá část MKR; v levé části silnice v zemědělském areálu (vnitřní CHKO)

MKR A.6 Suchdol nad Odrou

Okrajová část Suchdola nad Odrou zasahující do CHKO tvořená obytnou i úlovou (prmyslovou) zástavbou. Podrobněji je zástavba Suchdola nad Odrou nacházející se v CHKO charakterizována v části C.

MKR A.7 Bačiny

Rozlehlý lesní komplex po pravém břehu Odry mezi Kunínem a Suchdolem nad Odrou. Komplex dle vedení VVN 200 kV Prosenice-Lískovec. Téměř celá jižní polovina MKR náleží do vyhlášené přírodní rezervace Bačiny chránící porosty stromových jaseňů a bukových olšů s navazujícími dubohabiny na svazích i terasách, s četnými prameništěmi a bohatým výskytem zvláště chráněných druhů živočichů a rostlin.

MKR A.8 Obora Kunín

Rovinatý prostor v nivě Odry s lenitým korytem, z větší části po jejím pravém břehu. Hodnotné území je bohaté na zeleně souvislou lesní s lenitým okrajem i rozptýlenou (mimolesní) oremizy, skupiny, solitéry), především v severní části. Zde se nacházejí i četná náhory. V jižní části se nachází území mezi místními komunikacemi a menším pravostranným přítokem Odry odlesněný pruh, který se dále po toku rozšiřuje pod výrazným okrajovým svahem Bartoovické pahorkatiny s dominantou Ciheláku (289 m n. m.). Téměř celé území vyplňuje kunínská obora zaměřená na chov daňů a zvěře. V větší části MKR (bezlesé partie) má díky lesním okrajům nebo rozptýlené zeleni uzavřený charakter. Jižní část MKR prochází vedení VVN 400 kV.

obr. B.17: Svah pravobřežní terasy v Kunínské oborě

obr. B.18: VVN 400 kV procházející kunínskou oborou

MKR A.9 Niva pod Kunínem

Otevřená rozlehlá MKR pod Kunínem téměř po celém obvodu oklopená zelení. Osu území tvoří nejspodnější tok Jiřinky, jenž se na severním okraji MKR vlévá zprava do Odry. Paralelně s Jiřinkou odtékají menší regulované přítoky Liščího potoka, na němž je vázána sporadická zeleně. Východní a západní jižní hranici MKR tvoří zalesněný terasový svah. Naprostou většinu území zaujímá zemědělská půda s převahou pěstovaných orných. Při severní hranici (s MKR A.11) se nachází vyhlášená přírodní památka Pusté nivy chránící zbytek výmladkového lučního lesa a periodicky zaplavovaných tůň s výskytem ohrožených druhů živočichů. V jižní části zasahuje do MKR zástavba Kunína, mj. několik dvorů s usedlostmi situovanými v exponovaném a krajinně hodnotném prostoru zdvihajícího se terénu o pravobřežní terasy Odry. MKR prochází zhruba v severojižním směru dle ležící silnice I/57.

MKR A.10 Na Skiváním o Nový Rybník

Rozlehlá MKR při západní hranici CHKO u Hladkých pískovic. Z východní strany MKR vymezuje lenitý tok Odry. Krajinná struktura v MKR je poměrně lenitá, spoluformovaná většinou podle vegetačních prvků. Ty tvoří nejčastěji liniové formace podél vodotečí, v převážné míře melioračních kanálech. Prakticky celým MKR protéká Kivý potok, jenž se zde vlévá zleva do Odry. Velmi cenné partie se nacházejí v úzké enklávě mezi oběma toky před jejich soutokem. Krajinně výrazným prvkem je porostlá robustní hráz bývalého rybníka ve střední části MKR. Jižní část MKR o Na Skiváním oddělenou silnicí I/57 tvoří několik uzavřených travnatých enkláv oddělených liniovými pásy. Ve střední části do MKR zasahuje okrajová část obytné zástavby Hladkých pískovic (lokality V Kolonii).

obr. B.19: Skiváním o levostranná niva Odry

MKR A.11 Bartoovický luh

Rozlehlá rovinná zeleně oklopená z větší části bezlesou enklávou na pravém břehu Odry pod soutokem s Jiřinkou. V větší (severní) části MKR spadá do vyhlášené přírodní rezervace Bartoovický luh, chránící přírodně meandrující tok Odry, ekosystém Horního Bartoovického rybníka s litorálními porosty (v sousedním MKR A.13), pás aluviálních luk a zalesněná i náhory s četnými prameništěmi a lesními mokřady. Východní hranici MKR tvoří terasový svah, při jehož patě se vyskytují i pěstované prameniště. Téměř celá východní část je tvořená souvislou lesní zelení, vystupující směrem do nivy výhledy. Nesouvislá doprovodná zeleně je vázána a símelioračních kanálů v povodí Liščího potoka, který přebírá úlohu krátkých přítoků stékajících z pravobřežní terasy Odry. Cenné jsou solitéry vyskytující se v poměrně hojném množství.

obr. B.20: Rozlehlé louky v západní části PR Bartoovický luh

MKR A.12 Mokřady Pustějovského potoka

Protáhlá MKR nacházející se při západní hranici CHKO od Pustějova až po jihovýchodní okraj Studénky (Butovic). Celou východní hranici MKR tvoří lenitý tok Odry. Území je bohaté na vodní prvky reprezentované lenitou sítí přítoků Pustějovského potoka, který jím protéká téměř po celé délce. Bohatý je rovněž výskyt stojatých vodních útvarů o ramena a tůň, jejichž existence je úzce spjata

s dynamikou blízké Odry. Hodnotná část CHKO s převahou lučních společenstev a bohatou liniovou zelení sousedí s Barto-ovickými rybníky. Severní část MKR (ohraničená silnicí II/464) je pod vlivem průmyslového areálu ve Studénce-Butovicích s výraznými vertikálními silami. Severní část MKR prochází lokální železniční trať ze Studénky do Píboru (Vešovic).

obr. B.21: Krajiná sky cenný úsek nivy v těsné blízkosti levého břehu Odry s hodnotnou zelení

MKR A.13 Barto-ovické rybníky

První z v těchto rybníčních soustav v CHKO je pod Barto-ovicemi. Soustavu tvoří dvě rozlehlé vodní plochy obklopené souvislou vzrostlou břehovou zelení. Estetickou hodnotu místa zvyšují i izolované prvky vegetace při západních březích obou rybníků na uměle vytvořených ostrvcích (vzniklých vyhrnutím bahna při odbahování) a plochy litorálu. Horní Barto-ovický rybník náleží do vyhlášené přírodní rezervace Barto-ovický luh. Při severovýchodním břehu Dolního Barto-ovického rybníka stojí historicky dochovaný památkově chráněný mlýn, na jižním břehu pak ústí elová zástavba (okraj Vešovic) s výrazným objektem síla bývalého lihovaru.

obr. B.22: Horní Barto-ovický rybník; pohled z hráze mezi Horním a Dolním Barto-ovickým rybníkem

MKR A.14 Louky pod Koryty

Rovinatá část CHKO po pravém břehu Odry mezi Barto-ovickými rybníky a silnicí II/464. Otevřená enkláva není po celém obvodu uzavřena zelení, vizuálně tak dobře komunikuje i s výše položenými partiemi pravobřežní terasy. MKR protékají drobné regulované vodoteče v povodí přítoky Sedlnice. Pod okrajovým svahem se nachází menší lesní komplex vyhlášená přírodní rezervace Koryta chránící luční porosty s prameništěm a s výskytem vzácných a chráněných druhů rostlin a živočichů. MKR prochází

lokální železniční trať ze Studénky do Píboru (Vešovic). V této části MKR již od trati je téměř prostá vnitřní (mimolesní) zelení, menší část MKR severně od trati se vyznačuje velkým množstvím solitérní a skupinové zelení. Při západní hranici se nachází menší zemědělský areál (farma p. Klečky), vizuálně se uplatňuje v MKR.

MKR A.15 Studénka

Okrajová část Studénky (včetně Butovic) zasahující do CHKO funkční a proporně velmi diferencovanou zástavbou. Podrobněji je zástavba Studénky (Butovic) nacházející se v CHKO charakterizována v části C.

MKR A.16 Louky u nádraží

Převážně odlesněná rovinná část CHKO rozkládající se mezi silnicí II/464, zástavbou Studénky a rybníční soustavou Kotvice. Osu území zde tvoří převážně lenitý tok Odry, obklopený z obou stran rozlehlými loukami. Pouze v severní části MKR u železniční trati je patrná. Hojná nelesní zeleň doprovází vodoteče, především Mlýnský nejvýznamnější uměle vybudované koryto (náhon) v CHKO, pocházející již z 15. století. Mlýnský se od toku Odry odklání nad jezem, pod ním se do Odry vlévá Sedlnice, jejíž poslední úsek je zcela regulován. Do Mlýnské je zaústěn Butovický potok. Esteticky hodnotný uzavřený dílité prostor tvoří pravobřežní část Mlýnské rozdělená výrazným liniovým porostem. Do jihozápadní části MKR zasahuje nejmenší zástavba Nové Horky.

obr. B.23: Louky mezi silnicí II/464 a spodním tokem Sedlnice; v pozadí zástavba Nové Horky zasahující do nivy

MKR A.17 Kotvice

Rybníční soustava tvořená 4 vodními plochami situovaná pod pravobřežní terasou mezi Novou Horkou a Albrechticemi. Mimo území pro sobivý prostor spoluutvářejí hladinami a okolní druhově bohatou vzrostlou zelení. Jedině toto místo dotváří izolované prvky vegetace na uměle vytvořených ostrvcích v Novém rybníce (vzniklých vyhrnutím bahna při odbahování), pozvolna mizející porostlá hráze Karlova rybníka a bohatý litorál. Nad severovýchodním břehem rybníka Kačák se uplatňuje zástavba Albrechtic s dominantou vodárenské věže.

obr. . B.24: Rybník Kotvice (Karlův rybník); pohled ze severní hráze

MKR A.18 Paseky u Dulské

Jeden z nejhodnotnějších úseků na toku řeky Odry mezi Studénkou a Petvaldíkem, resp. prostor mezi Odrou a Mlýnkou a lesem Bafantulou. Lenitá síť vodních toků (ramen) doprovázená bohatou vzrostlou zelení vytváří jedinečnou velmi působivou krajinu mnoha uzavřených i skoro uzavřených lučních enkláv v nivní poloze. Zelení není vázána pouze na stávající vodoteč, vyskytuje se v místech dřívějších koryt i souasných (stojatých) mokad. Velice působivá irodní a harmonický ráz území doplňují statné solitérní listnáče vyskytující se v tětinou v (jiho)západní polovině MKR.

obr. . B.25: Jedna z mnoha krajinnásky mimořádně hodnotnou zelení uzavřených enkláv se solitéry (Dulské)

MKR A.19 Studenecké rybníky

Rozsáhlá rybníčná soustava u Studénky itající na území CHKO 9 vodních ploch. Bylo by pro etvořený irod blízký harmonický a estetický mimořádně hodnotný prostor s dominantním působením rzných velkých vodních hladin, jež neoddlitelně doplňuje diferencovaná bohatá zeleň v etně porostlých oddělujících hrázích. Na které z vodních ploch se vyznačují bohatým litorálem (Velký Okluk, Kozák). Severní (dolní) část rybníčné soustavy zahrnující rybníky Malý Okluk, Velký Okluk, Bafantula a Kozák náleží do vyhlášené irodní rezervace Bafantula chránící irod blízký, druhově bohatý rybníčný ekosystém se vzácnými rostlinnými společenstvy a soustředěným výskytem a rozmnožováním zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů.

obr. . B.26: Rybník Podláfka; pohled k severovýchodu

MKR A.20 Les Bafantula

Kompaktní enkláva luhního lesa nacházející se mezi severní částí Studeneckých rybníků a Odrou s výskytem velkého množství mokad (ramen, tětin). Při západním okraji lesa protéká Mlýnka, ve východní části pak lenitě koryto i ramo Odry spojené s Mlýnkou (Lesní jezero).

MKR A.21 Habem

Rozlehlá enkláva rozkládající se i západní hranici CHKO ohraničená dolní částí Studeneckých rybníků, Mlýnkou a Bílovkou. Výrazná liniová zeleň MKR na několika dílčích enkláv s rovnoměrně zastoupeným podílem luk a polí. V jižní části se nachází rozlehlý mokad v sousedství irodní rezervace Bafantula. Severní část MKR v okolí Mlýnky a dalších více i méně upravených vodotečí má díky hojnější zeleni uzavřenější charakter i vyskytuje se zde v tětině po etně méně enkláv. Severní cíp MKR pak vyplňuje souvislý lesní porost.

obr. . B.27: Luční enkláva obklopená lenitou zelení v sousedství rybníků Kozák a Bafantula; pohled k západu

MKR A.22 Bílovka a Padoly

Rozlehlé i eváflně svaflité MKR zahrnující soutokovou oblast Bílovky a Jamníku (Seziny) a výe položené i edevěm pravostranné partie údolí Bílovky (vně CHKO) i výb flek zasahující afl za dálnici D47. Na východ MKR ohraničuje flezniční koridor. Svaflité polohy vně CHKO severně od Studénky tvoří v tětině celky orné i dy místy leně liniovou zelení. Výraznější zeleň je vázána na uvedené vodní toky s poměrně lenitým profilem. V jejich blízkosti (nivě) se vyskytují louky. Severní část MKR dosahující k okraji zástavby Velkých Albrechtic je oddělena dálniční estakádou i esvechny tětině výe zmíněné vodoteče. Do MKR v tomto segmentu zasahuje jižní výb flek zástavby Bravantic.

obr. . B.28: Okraj CHKO u Velkých Albrechtic

MKR A.23 Mokady Bílovky

Plošně méně rozsáhlé MKR při toku Bílovky západně od fleznického koridoru. Hodnotný segment území s vysokým podílem přírodních prvků souvisejících lesních porostů, vodních ploch a rozmanité doprovodné břehové zeleně při nich a také podél Bílovky. Zbylou část území pokrývají louky. Menší rybníční soustavu v jihovýchodní části MKR tvoří 4 rybníky (tzv. Rohy) s hojnou vodní vegetací.

obr. . B.29: Rybník Velký Roh; pohled ze severního břehu

MKR A.24 Louky u Petvaldíku

Plošně rozsáhlý rovinný prostor mezi terasovým svahem u Petvaldíku vyznačujícím směrem ke Koatce nad Odrou na jihu a Mlýnkou a západní částí Jistebnických rybníků na severu. V MKR zcela převládají velké plochy luk. V blízkosti jižní hranice MKR se vine lenitý tok Odry. MKR zasahuje i na její pravý břeh. V převážně otevřeném prostoru se vyskytuje bohatá zeď vázaná často na síť drobných levostranných přítoků Odry (Křepa) i kanál. Centrální částí protéká Bílovka se z etelně regulovaným korytem, která se vlévá do Odry při severním okraji Petvaldíku. Mezi zregulovaným korytem Bílovky a rybníky jistebnické soustavy se nachází zrevitalizovaný úsek Bílovky, další z výrazných krajinných prvků. Vedle liniových formací, solitérů i skupin se zde i v této prvků menší remízy. Výrazným prvkem prostorových vztahů je také zeď na hrázi Jistebnických rybníků, která spoluutváří harmonický charakter široké (levostranné) nivy Odry.

obr. . B.30: Široká a otevřená (levostranná) niva pod Petvaldíkem

MKR A.25 Rákosina

Úzký prostor nacházející se mezi fleznickým koridorem a západní částí Jistebnických rybníků. Nejcennější část území tvořená převážně vlhkými loukami a mimolesní zelení vázanou na síť drobných kanálů se nachází ve východní části vyhlášené přírodní rezervaci Rákosina. Jmenované zvláště chráněné území chrání rozsáhlou terestrickou rákosinu s drobnými trávami a navazujícími mokradními loukami a lučním porostem. V blízké budoucnosti bude rezervace rozšířena o tyto rybníky Jistebnické soustavy a navazující luční porosty (sousední MKR A.26). Při jižní hranici MKR protéká Mlýnka.

MKR A.26 Jistebnické rybníky

Početná a nejvčetnější rybníční soustava v CHKO v blízkosti Jistebníku. Soustava se skládá ze 12 vodních ploch v etně největšího rybníku na území CHKO o Bezruč. Homogenní krajinná enkláva oddělená úzkými porostlými hrázi. Výrazná zeď je vázána na okrajové hráze o rozhraní s okolní krajinou. Součástí soustavy jsou také sádky v etně převážně v blízkosti několika provozních objektů (u rybníka Kukla, Oderská Kukla a Podhorník). Po hrázi mezi rybníkem Bezručem a Křepovým rybníkem vede krajinná silnice velmi přitažlivá cesta (silnice) z Jistebníka do Koatky nad Odrou.

obr. . B.31: Sítinový rybník; pohled z jižního břehu

MKR A.27 Ko-átka o Panské louky

Rozlehlý plochý prostor rozkládající se po obou březích Lubiny a Ondřejnice při Ko-átce nad Odrou a Staré Vsi nad Ondřejnicí. Jihovýchodní část MKR zasahuje do CHKO. Severní část MKR zaujímavější soutokovou oblast Lubiny a Ondřejnice je tvořena loukami s nízkým výskytem zelených (obecně solitéry). Východní hranici MKR tvoří zalesněný okrajový svah Barto-ovické pahorkatiny, na němž se rozšířila zástavba Staré Vsi nad Ondřejnicí. Výrazným prvkem kulturně-historické povahy je dominantní kostel Narození svatého Jana Křtitele ve Staré Vsi nad Ondřejnicí uplatňující se výrazně v pohledech z nivy. Negativní dominantu reprezentuje zemědělský areál na severovýchodním okraji Ko-átky nad Odrou.

MKR A.28 Odra pod Ko-átkou

Část CHKO tvoří soutoková oblast Odry s Lubinou severně od Ko-átky nad Odrou a navazující nízký úsek toku afluentského Blücher v lesu. Jedná o esteticky velmi hodnotný přírodní blízký prostor mezi oběma uvedenými toky i dále po toku Odry s loukami, slepými rameny a na něm vázanou krajinnotvornou zelení. Vedle zeleně vázané na vodní útvary se na rázu území podílí hojný výskyt solitérních listnatých na rozlehlých loukách. V severní části MKR se zprava do Odry vlévá Ondřejnice, jejíž nejspodnější tok má zachovalé i-t s hojnou zelení. Severní část MKR spadá do vyhlášené národní přírodní rezervace Polanská niva.

obr. B.32: Niva Odry v soutokové oblasti s Lubinou

MKR A.29 U Jistebníku

Menší enkláva nacházející se mezi západní hranicí CHKO ohraničená lezebním koridorem a dolní částí Jistebnické rybníkové soustavy. V území převládá orná půda s několika lánovými oddělenými linií zelení podél drobných vodotečí přítokajících od západu. Krajinnotvorná je především břehová zelenina na hrázi Jistebnických rybníků (Křivý, Podhorník aj.) Při východní hranici MKR také protéká Mlýnský náhon a nachází se zde areál rybářství. Chov ryb Jistebník s několika objekty (u sádek), v jihozápadním cípu v blízkosti lezební stanice pak zpustlý areál zahradnictví.

MKR A.30 Niva pod Proskovicemi

Rovinatý prostor po pravém břehu Ondřejnice a dále k severu v pravobřehní části Odry (po soutoku) s přílehlými svahy Barto-ovické pahorkatiny, na nichž se rozkládá zástavba Proskovic. Zachovalý úsek nízké nivy Odry pokrytý rozlehlými lučními porosty je členěn výraznými linií zeleně vázanou na vodní prvky (mj. Mlýnský náhon nedaleko od paty terasových svahů), cestní síť i jen volně v krajině. Prvky drobné zeleně se vyskytují sporadicky. Severovýchodní část MKR vyplňuje zástavba Proskovic, zasahující i do nivy. V tomto ohledu vyznívá nepříznivě poloha zemědělského areálu v severní části sídla pokračující za Mlýnský náhon, jenž tvoří přírodní hranici zastavěného území sídla (s dosud nezastavěnými partiemi po svém pravém břehu).

obr. B.33: Niva Odry pod Proskovicemi

MKR A.31 Blücher v lesu

Téměř souvislý porost listnatého lesa rozkládající se na levém břehu Odry v Polanské nivě s výskytem etnicky hodnotných dřevin. V západní i severozápadní části se uvnitř lesa nachází několik menších uzavřených lučních enkláv. Asi na polovinu lesního celku (východní část) byla vyhlášena národní přírodní rezervace Polanská niva.

MKR A.32 U Polanice

Část CHKO při západní hranici ohraničená z jihu Jistebnickou rybníkovou soustavou (rybník Podhorník), na východě Blücherovým lesem a na severu Polaneckými rybníky. Poměrně homogenní enkláva vyplňuje dominantně orná půda, podíl travních porostů je i zde vysoký. V severní části přítok od severozápadu Polanice. Zele vázaná na její tok odděluje v severním cípu MKR dříve prostor v sousedství Polaneckých rybníků.

MKR A.33 Starobělské louky

Rozlehlá zvlášť otevřená enkláva na pravém břehu Odry u Staré Bělé. Dominantně zastoupené louky částečně lení drobnými zelenými skupinami i solitéry. Liniová zeď doprovází stávající vodní prvky, v případě napřímeného toku Starobělského potoka protékajícího severní částí MKR však v krátkém úseku před soutokem s Odrou. Výrazně krajinnotvorná zeď je vázána především na tok vlastní Odry, jejíž i-t zde má velice lenitý ráz s mnoha meandry a také dynamiku. Při východní hranici MKR se uplatňuje zástavba Staré Bělé stoupající zde do okrajových svahů Barto-ovické pahorkatiny. Ze Staré Bělé vede napříč MKR silnice II/478 do Polanky nad Odrou. Markantní vizuální úhnek mají přítomné elektrovody.

obr. B.34: Levobřehná část nivy u Staré Bělé; v levé části snímku okrajový svah Barto-ovické pahorkatiny

MKR A.34 Polanská niva

Uzavřený prostor menšího množství na levém břehu Odry ohraničený kromě řeky Blücherovým lesem a horní částí Polaneckých rybníků. Mimoádně esteticky hodnotný a pitavlivý prostor skládající se z několika vesměs uzavřených lučních enkláv obklopených vzrostlou (vysokou) zelení. Vnitřní členění prostoru formuje zeď vázaná na tok Polanice, která se v severní části MKR vlévá zleva do Odry. Unikátnost území dotváří kontakt s Odrou se za úzky úseky v otevřených úsecích a také ojedinělá mimolesní zeď. Celé MKR se nachází v národní přírodní rezervaci vyhlášené za účelem ochrany jediné ukázky lučního lesa v nivě řeky Odry s četnými mrtvými rameny a meandrujícím tokem řeky, navazujícími lučními společenstvy a rybníky.

obr. B.35: Vysoce esteticky hodnotná luční enkláva v Polanské nivě

MKR A.35 Polanecké rybníky

Poslední z rybníčních soustav na území CHKO v blízkosti Polanky nad Odrou. Esteticky velmi hodnotný prostor s dominantním zastoupením vodní slojky je v těsném kontaktu s meandrujícím korytem Odry. Příznivé působení rybníční soustavy tvořené 10 spíše menšími vodními plochami spoluutváří bohatá a velmi diferencovaná zeď na hrázích. Přírodní cennost území dokládá hojně zastoupení vzácné vodní vegetace. Východní část soustavy (Pastervní a Palarový rybník) jsou ve vizuálním kontaktu se zástavbou Polanky nad Odrou, je-li se rozdílem několika kilometrů.

obr. B.36: Rybník Nová Louka; pohled od severovýchodu

MKR A.36 Louky u Polanky

Protáhlá rovinatá enkláva při západní hranici CHKO severně od Polanky (naproti pohledově výrazného areálu – rumpolísku a Kovo-roty Ostrava-Svinov). V této části východní hranice a severní hranici tvoří Polanský les. Severní část území vyplňuje louky, v jižní části se přidává také orná půda. Při západní

hranici protéká poměrně lenitým korytem Mlýnka, doprovázená v celé trase zelení, která se rozšiřuje i dále od jejího toku. Vzniká tak úzký koridor mezi Polanským lesem a touto zelení, jenž do určité míry odděluje severní (uzavřenější) a jižní část MKR. Důležitá uzavřená luční enkláva se nacházejí v severní části za tokem Mlýnky. Při jižní hranici u síňice II/478 stojí oddělená část zástavby Polanky nad Odrou. Výrazného vizuálního účinku v polouzavřené enklávě dosahují sloupky vedení vysokého napětí.

obr. B.37: Téměř uzavřená luční enkláva při západním okraji Polanského lesa

MKR A.37 Polanský les

Rozlehlá kompaktní enkláva lučního lesa na levém břehu zde již regulovaného toku Odry. V této části lesa byla vyhlášena jako stejnojmenná přírodní rezervace chránící komplex lučního lesa s přírodě blízkou dřevinnou skladbou, se systémem starých ramen řeky Odry a druhově bohatou flórou a faunou.

MKR A.38 Rezavka

Severní (dvoj)část CHKO navazující na Polanský les tvořený rovněž značně mělkým lučním lesem a hodnotnými mokřady, mj. slepým ramenem Odry. V severozápadní části se nachází dvě vodní plochy (Vrbenský rybník s navazujícími rozlehlým porostem rákosy), ve východní části dvě luční enklávy otevřené k regulovanému toku Odry. Velká vlnitina MKR spadá do vyhlášené přírodní rezervace Rezavka chránící komplex lučního lesa kolem trvale zvodnělého slepého ramene Odry a rozsáhlé rákosiny Vrbenského rybníka. Území je již v těsném kontaktu s městským prostředím (dopravní tahy), otevřené partie území jsou ovlivněny zde situovanými elektrovody.

obr. B.38: Vrbenský rybník v pohledu severozápadního břehu

B.1 Na Vraflensku

Otevřený prostor zaujímavý stoupající svahy pravoběžné terasy Odry mezi Vraflným a Jeseníkem nad Odrou zasahující vně CHKO (výběžek Barto-ovické pahorkatiny). Území vyplňuje obhospodávaná zemědělská půda členěná do středně velkých parcel (zbytky někdejší

hospodářské parcelace). Zele se vyskytuje podél Hrabického potoka, který protéká střední částí MKR, pop. na jeho levostranný přítok. V krajině jsou patrné novodobé výsadby zeleně podél liniových os.

B.2 Jeseník nad Odrou a Horka

Svažitý k severu a k severovýchodu ukloněný prostor mezi Jeseníkem nad Odrou a Horkou. Zelení nejlépe zemědělská krajina pokrývá svahy Bartoovické pahorkatiny (části v Novojičínské pahorkatiny). V severovýchodní části se MKR dotýká oderské nivy, kterou mj. odděluje také bývalá hospodářská zástavba Jeseníku nad Odrou. Do jihozápadní části MKR zasahuje severní okraj zástavby Horky. Nevýraznou krajinnou scénou ovlivňuje alej ovocných stromů (jabloní) podél silnice z Horky do Jeseníku. V krajině jsou patrné novodobé výsadby zeleně podél liniových os.

obr. B.39: Jihní cíp CHKO; vlevo na horizontu ovocná alej podél silnice z Horky do Jeseníku; v pozadí Oderské vrchy

B.3 Agro Jesenícko

Plošné rozsáhlý výrobní areál v severní části Jeseníku nad Odrou. Ryze antropická část krajiny bez minimálních estetických hodnot. Přítomnou skutečností je fakt, že vizuální uplatnění areálu čítajícího více než desítky úlohových objektů (hal) není vysoké.

B.4 Malý les

Diferencovaný lesní porost nad okrajovým svahem pravoběžné terasy západně od Bernartic nad Odrou. Pramenná oblast potoka Teplé.

B.5 Bernartice nad Odrou

Rozlehlá enkláva vymezená na svazích Bartoovické pahorkatiny a navazující Novojičínské pahorkatiny v okolí Bernartic nad Odrou. Táhlá zástavba obce protíná celé MKR. V okolí vsi se nachází zemědělská půda, v jihní části výhledové části s dochovanou historickou parcelací. Zele mimo intravilán sídla je vázána na menší vodní toky a její pravostranné přítoky. Na přechodu sídla do volné krajiny se vyskytuje početná zastoupená zele zahrad, především podél západním výhledové polohy okraji. Kostel sv. Navštívení Panny Marie reprezentuje výraznou tradiční dominantu figurující v dálkových výhledech. Podél východním okraji zástavby stojí výrobní provozy s poměrně nízkým vizuálním uplatněním. Jihní část MKR je vizuálně značně exponovaná.

obr. B.40: Dominantní zemědělská vyfuká krajina západně od Bernartic nad Odrou; v pozadí Malý les

B.6 Na pouti

Velký prostor zaujímající vrcholovou pláň mezi oderskou nivou a údolím Jiřínky. V této části exponovaného území je velkoplošně zemědělsky obhospodávána, v severní části se vyskytují lenité lesní porosty, uvnitř kterých je skryt zemědělský areál (stávající dřevěná). Podél východní hranici MKR se nachází hliněná kunínské cihelny s výrazným antropogenním tvar. MKR prochází silnice z Kunína do Suchdola nad Odrou. Vizuálně výrazným prvkem je vedení VVN 400 kV protínající MKR ve směru SZ a JV. Podél západní hranici zasahuje do MKR vyhledávaná přírodní rezervace Bařiny. V jihní části MKR lze vystoupat do nejvyšší položené části CHKO (severní svahy Salaš).

obr. B.41: Pohled ze silnice do Suchdola nad Odrou východně od Kunína k jihu, v pozadí Salaš

B.7 Kunín

Velká údolní sníženina Jiřínky v prostoru Těnova u Nového Jiřína a Kunína. Nejníže údolní část je prakticky souvisle zastavěna velmi diferencovanou zástavbou tvořící táhlý výhledový území vycházející z Nového Jiřína. Nezastavěné území pokrývá zemědělská půda, občas lenité remízy a drobnější zelení podél menších vodotečí, pop. alejemi podél cest. Západně od obce se nachází antropogenní prvky spontánně zarostlé vegetací a cihelna Kunín). Na východním okraji obce lze zaznamenat zbytky sadů, pop. záhumníků. V okrajových částech zástavby se vyskytuje v této po et výrobních provozů (mj. cihelna), v Těnově pak rozlehlá průmyslová zóna. V severní části území (Kunína) se nachází zámecký areál s kostelem Povýšení sv. Kříže, v jihní části (v Těnově) kostel sv. Martina, jež figuruje i ve vzdálených výhledech. Z exponovaných výhledových partií svahů a horizontů jsou pozorovatelné široké krajinné scenérie. Vizuálně výrazným prvkem je vedení VVN 400 kV protínající MKR v jihní části.

B.8 Bartoovice

Rozlehlý prostor nad okrajovým terasovým svahem táhnoucí se od severního okraje Kunína až k Nové Horece. Dominantní zemědělská mírně zvlněná krajina tvořená velkými plochami polí. V západní části vystupují do zemědělských ploch výhledový les pokrývající okrajový svah Bartoovické pahorkatiny (okrajová část vyhledávaná přírodní rezervace Bartoovický luh). Bartoovice s poměrně celistvou zástavbou se nacházejí v severní části MKR v údolí Bartoovického potoka a bez výrazného uplatnění v krajině. Výjimkou představuje dolní část obce s výrobním areálem a dominantou sila. V centru obce stojí zámek s přílehlým parkem, naproti ve vyvýšené poloze kostel sv. Ondřeje, Petra a Pavla. Podél západního okraje sídla stojí nápadná topolová alej. Hukovice v jihozápadní části rovněž nefigurují v dálkových výhledech (s výjimkou úlohové zástavby vystupující z obce na severním okraji). Drobnou hodnotnou enklávou reprezentuje Bartoovický sad nacházející se podél severní hranici MKR nedaleko Horního Bartoovického rybníka.

obr. . B.42: Barto-ovický sad zaujímající prostor pravob-efní terasy

B.9 Terasa u Albrechtí ek

Rozsáhlý úsek pravob-efní terasy mezi Novou Horkou a Pet valdíkem ó nad výrazným okrajovým svahem odd-lujícím oderskou nivu a Barto-ovickou pahorkatinu. Mírn- k jihu i k jihovýchodu stoupající území se nachází v sousedství mezinárodního leti-t Leo-e Janá-ka v Mo-nov- a navazujících pr- myslových zón. MKR je v p-eváfné mí-e velkovýrobn- obhospoda-ováno, p-i- jiflním okraji Pet valdíku se v-ak vzácn- dochovala p- vodní lánová parcelace. Zastoupení zelen- ve volné krajin- je nízké, tvo-ené výb- flky porost- z nivy, pop- . doprovody krátkých p- ítok- Odry. Zástavbu reprezentují Nová Horka (horní- ást) s p- sobivým zámeckým areálem, Albrechtí ky s kompaktní zástavbou a dominantou kostela sv. Mikulá-e v kotlin- Albrechtí ského potoka a Pet valdíku situovaný do krajiná sky exponovaného prostoru terasového svahu. Zna- nou- ást zástavby Nové Horky zaujímá rozlehlý výrobní areál, p- ízniv- bez v-t-ího vizuálního dosahu. Zem- d- lský areál s vodojemem na okraji Pet valdíku naopak ze zástavby vystupuje z- eteln- ji.

obr. . B.43: Ploché terén nad pravob-efní terasou mezi Novou Horkou a Albrechtí kami (v pozadí)

B. 4 Podmínky ochrany krajinného rázu a návrh opatření a limit

Jednotlivá místa krajinného rázu byla jako plošně nejmenší jednotky prostorové diferenciace zařazena podle přítomnosti a koncentrace cenných znaků a hodnot (rysy) krajinného rázu do tří pásem odstupňované ochrany. Přítomnost cenných rysů krajinného rázu v příslušném MKR a jeho zařazení do pásma přísné a zvláštní ochrany s sebou nese pochopitelně také vztahové nároky a požadavky stanovení příslušných opatření a regulativů této ochrany.

Pásmo přísné ochrany krajinného rázu (I)

Do pásma přísné ochrany krajinného rázu náleží krajinná krajina nejvyššího stupně - především jádrová část nížiny se zachovalým přírodním rámcem Odry, bývalými rameny, přírodním krajinným rámcem a hodnotnou zelení a lesními porosty a doprovodnými prvky vytvářející jedinečné uzavřené a otevřené prostory. Mezi nevhodnějšími územími byly rovněž zařazeny rybníkové soustavy a přirozené uzavřené prostory uzavřené rovněž výraznou krajinnou zelení. Jedná se o přírodní nevhodnější území, která tvoří základní podmínky ochrany přírody a krajiny na území CHKO. Tyto partie bez ohledu na přítomnost antropických prvků se vyznačují dochovaností znaků prostorového uspořádání a tímto přítomností harmonických vztahů a harmonického rázu. Do pásma nejvyšší ochrany náleží vztahová část I. zóny CHKO a značná část II. zóny.

Pro území (MKR) zařazená do pásma přísné ochrany krajinného rázu jsou stanoveny následující obecné podmínky a doporučení:

- Zachovat stávající ráz území vyznačující se především hodnotami vizuálního charakteru, determinovanými zde v přírodním rámcem a přírodními vlastnostmi a znaky
- Dle sledit chránit pohledově exponované partie území, především v ochodové části oderské nížiny do pravoběžné terasy a okrajového svahu Bartošovické pahorkatiny
- Zabránit vzniku nových (umělých) krajinných dominant
- Zachovávat stabilizovanou krajinnou strukturu s plošným zastoupením lučních společenstev a hojnou mimolesní (liniovou) zelení; nenarušovat přírodní druhovou skladbu porostů
- Vyloučit novou výstavbu mimo intravilán sídel, nerušit zastavbu (okraje) sídel směrem do nížiny Odry
- Vyloučit zásahy do cenných přírodních partií území (lesní a přírodní, luční porosty, nivní louky, vegetační doprovodní toků a ostatních vodních útvarů, prameniště) snižujících jejich hodnotu a význam
- V přípravné fázi potenciálních a již navrhovaných záměrů provést jejich kauzální posouzení

Pásmo zvláštní ochrany krajinného rázu (II)

Do pásma zvláštní ochrany krajinného rázu náleží části území, které se rovněž vyznačují výskytem harmonických vztahů a harmonického rázu a jejich převažující přítomností. Jedná se o území krajinnou krajinou velmi cenná, charakteristická uceleností prostorových znaků a výraznou konsolidovaností. Oproti pásmu přísné ochrany krajinného rázu zde nemusí být soustředěny znaky mimořádně cenné a charakteristické pro celou oblast CHKO, avšak z hlediska ochrany krajinného rázu znaky zásadní (například lesní a přírodní, výskyt stojatých vodních prvků, převažující lučních společenstev, přirozená vegetační doprovodní vodních útvarů, konsolidovanost sídelní zastavby, exponovanost území, zásadní znaky prostorového uspořádání).

Pro území (MKR) zařazená do pásma zvláštní ochrany krajinného rázu jsou stanoveny následující podmínky:

- Dbát zachování hodnotných vizuálních vazeb spolupůsobících s přírodními znaky a také dlouhodobým kultivováním území v etnografické pozici a projevu sídel v obrazu krajiny
- Dle sledit chránit pohledově exponované partie území a horizonty, hrana pravoběžné terasy
- Nezasahovat do charakteristických liniových struktur vymezujících alespoň jednotlivé části krajinné segmenty území (MKR) a doprovodných, rozptýlené zeleně, zachovávat podmínky pro fungování těchto významných krajinnotvorných prvků
- Zabránit vzniku nových (umělých) krajinných dominant; nesnižovat pozici stávajících dominant především kulturně-historického významu
- Podporovat stávající extenzivní využití území a zemědělské půdy s výraznou převažující travních porostů (Oderská nížina)
- Novou výstavbu realizovat v historicky konstituovaném plošném rozsahu sídel, vyloučit novou výstavbu mimo jejich zastavěná území; nerušit zastavbu sídel do oderské nížiny
- Dodržováním stavebních zvyklostí venkovské zastavby uchovat dochovaný urbanistický výraz sídel a tento výraz obnovovat
- V přípravné fázi potenciálních a již navrhovaných záměrů ve vizuálně citlivých lokalitách provést kauzální posouzení (okrajový svah na přechodu oderské nížiny a pravoběžné terasy, ochodové partie sídel do volné krajiny, porostní okraje)

Pásmo běžné ochrany krajinného rázu (III)

Do pásma běžné ochrany krajinného rázu jsou zařazena území bez ohledu na výskyt mimořádných krajinných hodnot, je-li by vyřadila nejvyšší míru ochrany. Jedná se o území se zvláštním produkčním zaměřením a urbanizací s markantními dopady na obraz území a zvláštními vlivy na harmonických vztahů a harmonického rázu území a například přítomností rozlehlých zemědělských intenzivně využívaných ploch, území zastavby s vizuálním uplatněním a výskytem výrazného umělého prvku vystupujícím nad rámec ostatních skladebných součástí krajinné scény a struktury,

Pro území (MKR) zařazená do pásma běžné ochrany krajinného rázu jsou stanoveny následující podmínky:

- Dle sledit chránit pohledově exponované partie území, především terénní hrany údolí a pravostranných přítoků Odry s koncentrací sídelní zastavby
- Vyloučit záměry s potenciálem citelného snížení estetických hodnot, významného zásahu do prostorových vztahů a celkového narušení koloritu území daného konfigurací terénu a jeho dlouhodobým hospodářským využitím (mj. lokálně dochované historické parcelace)
- Zabránit vzniku nových (umělých) krajinných dominant; nesnižovat stávající pozici dominant především kulturně-historického významu (kostely, kaple, zámecké areály v etnograficky komponovaných krajinných úpravách a parků)
- Novou výstavbu realizovat v historicky konstituovaném plošném rozsahu sídel, nepřipouštět novou obytnou výstavbu mimo jejich zastavěná území; nerušit zastavbu sídel do oderské nížiny
- Dodržováním stavebních zvyklostí venkovské zastavby zlepšovat urbanistický výraz sídel a tento výraz obnovovat
- Realizovat opatření ke snížení stávajících negativních znaků v území a ozelenění ochodových partií sídel (především v místech výskytu území zastavby), například podporovat vznik nových krajinnotvorných prvků a mezí, cest, vegetačních doprovodů a mokřadů vedoucích k nárůstu krajinné diverzity a zjemnění plošné krajinné struktury

C. Kategorizace sídel

B.1 Úvod

Kategorizace sídel představuje vedle standardní dvouúrovňové diferenciace území další úroveň ochrany krajinného rázu. V rámci aktualizace preventivního hodnocení krajinného rázu CHKO Poodí tvoří tento úkol jeho zásadní část.

Potřebou diferenciace sídel z hlediska jejich kvality (struktury a charakteru zástavby, projevu v krajinné scéně) a na základě těchto kritérií definice limit jejich rozvoje má nesporné opodstatnění. Většina investic není zaměřena na realizaci v zastavěném území, ale ve vazebném území. Ve velkoplošných chráněných územích (národní parky, CHKO) není z hlediska stávající legislativy i samotné podstaty jejich existence v současné době předpoklad hojnější investice mimo zastavěné území sídel, například v sídelních vazebných územích, staveb technické infrastruktury i jiné výstavby.

Stanovení podmínek ochrany krajinného rázu na úrovni vybraných jednotek omezených oblastí krajinného rázu i míst krajinného rázu nemůže adekvátně postihnout požadavky této ochrany ve vztahu k sídelním útvarům. Požadavky ochrany krajinného rázu vyžadují v případě sídel mnohem více individuální přístup.

Oproti prostorové diferenciaci území (část B) vymezení sídel nevyžaduje analytický vklad, jenom předcházení studium celé území je podmínkou v území. Vlastní vymezení sledovaných jednotek omezených oblastí vychází z aktuálních mapových podkladů se znázorněním plošného rozsahu zástavby. Zjištění charakteristik, na jejichž základě jsou definovány limity rozvoje sídla, je však nutno oproti prostorové diferenciaci území provést s větší detailností a ve větší detailu.

Jako sídlo je v této studii uvažováno zastavěné území ležící v rámci obyčasných staveb. Sídlům pro účely této studie není izolovaná územní zástavba, samota (hájovna, rekreační objekt i územní objekt) i osamocený reliktní zástavby (například reliktní bývalých hospodářských stavení). Pro tyto lokality se zástavbou nelze stanovit regulativy i limity ochrany krajinného rázu, které by byly kompatibilní s regulativy i limity v případě typického obyčasného sídla. Většina sídel v této studii reprezentuje z etnografického hlediska v okolí vymezenou krajinnou enklávu se zástavbou omezenou obec i její část. Kategorizována byla všechna sídla, jejichž zástavba alespoň částí obyčasných zástavby zasahuje do vyhlášené CHKO Poodí.

B.2 Kategorizace sídel

Sídla, pro která jsou dále v textu stanoveny regulativy a doporučení z hlediska ochrany krajinného rázu, jsou zařazena do 4 kategorií. Tato kategorizace se opírá o dvě základní kritéria, kterými jsou:

- Přítomnost sídla v rámci krajinného rázu (místu krajinného rázu, plošně i v rámci územního rozsahu) dané především jeho pozicí determinující jeho vizuální uplatnění, celistvostí, přítomností dominant (pozitivních i negativních) a zařazením do svého okolí (přírodním i kulturním krajiny)
- Dochovanost urbanistické struktury sídla, přítomností hodnotné architektury (dochovaná historická zástavba), jednoty zástavby z hlediska architektonického vzhledu (místo, tvar), plošně i funkčně

Sídla zařazená do **I. kategorie** jsou charakteristická harmonickým projevem a pozitivním estetickým přítomností danými souladem především s přírodními dispozicemi omezeným reliéfem a vegetací, plynulostí přírodním do zastavěného území, organickým usazením v krajinném rámci, čímž spolupřispívá její typický charakter území. Tato sídla se vyznačují dochovaností struktury typické pro historickou etapu osídlování území, zejména přítomností v území, dále vnitřní jednotou forem omezeným místem a výrazu zástavby a také přítomností architektonických hodnot.

Sídla zařazená do **II. kategorie** se vyznačují rovněž výraznou krajinnotvornou hodnotou, vystupují jako významný prvky krajinného rázu s pozitivním projevem v kontextu krajinného rázu. Sídla zařazená v této kategorii nemusí vynikat přítomností zásadních architektonických hodnot i chráněných památek. Zástavba v sídle odráží jeho důležitý status bez výraznějších prvků vybojících mimo kontinuum historického vývoje omezeným místem tak také funkce.

Sídla zařazená do **III. kategorie** dosahují běžného přítomnosti v rámci krajinného rázu bez zásadnějších pozitivních i negativních projevů. Zástavba sídla se nevyznačuje přítomností architektonických i památkových hodnot i dochovaností přírodních struktury zástavby (plošně i obojího). Charakter zástavby v sídle je různorodý, v místě i vzhledu nejednotný. Typická je absence tradičních dominant, z etnografického hlediska (proměnlivost) starší a novodobé zástavby, hojnost rekonstrukcí starších objektů s realizací přírodních i zchátralých objektů, celková nevyváženost stavebního fondu.

Sídla zařazená do **IV. kategorie** reprezentují sídla s negativním i rušivým, plošně velmi kontrastním přítomností v rámci krajinného rázu. Charakteristické pro sídla zařazená do této kategorie je výskyt netradičních i cizorodých prvků v zástavbě, které vybojují z běžného místa zástavby, abstrahují od architektonických zvyklostí i narušují přírodní historickou strukturu sídla. Absentují zde cenné architektonické i památkové objekty.

Dále v textu je pro každé sídlo v CHKO zpracován strukturovaný dokument popisující jeho základní charakteristiku omezenou přítomností památkové ochrany, pozici sídla v rámci krajinného rázu, základní historické souvislosti a vizuální projev zástavby. Ke každému sídlu je rovněž hned v úvodu přítomná faktografická část obsahující jeho zařazení podle v kapitole B provedené prostorové diferenciace území (OKR a MKR) a také demografické statistiky příslušné z Historického lexikonu obcí České republiky (ČSÚ). Plošný rozsah sídla dokladuje aktuální snímek (výřez) ortofotomapy, který je konfrontován s rozsahem zástavby z cca třetiny 19. století zachycený v rámci III. vojenského mapování.

tab. 3: Pohled sídel, jejich kategorizace a zařazení podle prostorové diferenciac

Sídlo	OKR	MKR		Kategorie			
				I.	II.	III.	IV.
Albrechtiky	B	B.9	Terasa u Albrechtiky	I.	II.	III.	IV.
Bartoovice	B	B.8	Bartoovice	I.	II.	III.	IV.
Bernartice nad Odrou	B	B.5	Bernartice nad Odrou	I.	II.	III.	IV.
Hladké Břivotice	A	A.10	Na Skřípáním - Nový Rybník	I.	II.	III.	IV.
Hukovice	B	B.8	Bartoovice	I.	II.	III.	IV.
Jeseník nad Odrou	B	B.2	Jeseník nad Odrou - Horka	I.	II.	III.	IV.
		B.3	Agro Jesenicko				
Koatka nad Odrou	A	A.24	Louky u Petvaldíku	I.	II.	III.	IV.
		A.27	Koatka - Panské louky				
		A.28	Odra pod Koatkou				
Kunín	A	A.9	Niva pod Kunínem	I.	II.	III.	IV.
	B	B.7	Kunín				
Mankovice	A	A.1	Niva u Mankovic	I.	II.	III.	IV.
Nová Horka	A	A.17	Kotvice	I.	II.	III.	IV.
	B	B.9	Terasa u Albrechtiky				
Petvaldík	B	B.9	Terasa u Albrechtiky	I.	II.	III.	IV.
Polanka nad Odrou	A	A.36	Louky u Polanky	I.	II.	III.	IV.
Proskovice	A	A.30	Niva pod Proskovicemi	I.	II.	III.	IV.
		A.33	Starobiské louky				
Ústí nad Odrou	B	B.7	Kunín	I.	II.	III.	IV.
Stará Bělá	A	A.33	Starobiské louky	I.	II.	III.	IV.
Stará Ves nad Ondřejnicí	A	A.27	Koatka - Panské louky	I.	II.	III.	IV.
Studénka	A	A.15	Studénka	I.	II.	III.	IV.
Studénka u Butovic	A	A.15	Studénka	I.	II.	III.	IV.
Suchdol nad Odrou	A	A.5	Niva u Suchdola	I.	II.	III.	IV.
		A.6	Suchdol nad Odrou				
Vrafné	A	A.1	Niva u Mankovic	I.	II.	III.	IV.
	B	B.1	Na Vrafněsku				

Sídlo	Albrechtiky				obec	Albrechtiky			
					k. ú.	Albrechtiky			
OKR	B	Pravobřežní terasa Odry			SÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásmo	B.9	I.	II.	III.	obyvatel	746	861	1 009	684
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	dom	101	149	204	211

Historický snímek mapy III. vojenského mapování (1876 a 1878) a aktuální ortofotomapa (včetně vyznačení hranice CHKO)

Indikátory a hodnoty:

plošná památková ochrana:	ne
památkově chráněné objekty:	ano – hrob - náhrobek Ferdinanda Vettera von Lilien, sloup se sochou P. Marie

Pozice sídla v širším krajinném rámci:

Středně velké zhruba v severojižním směru protáhlé sídlo lokalizované v mělké kotlině Albrechtického potoka a přitom k jeho soutoku s Odrou. Vizualně uplatnění sídla je nízké, do širšího okolí ze zástavby nejvíce vystupuje vodárenský objekt. V rámci CHKO se nachází severní část sídla, hranici CHKO tvoří příjezdní komunikace.

Základní historické souvislosti:

Obec je poprvé zmíněna roku 1408 a 1411, podle historických pramenů existovala však již v polovině 14. století. V průběhu několika staletí patřily Albrechtice hradu Jiřinskému, později hradu Truberskému a pak vladykovi Benešovi z Hustopeče. Od 16. století připadly nově vzniklému panskému sídlu v Neuhubli - Nové Horce.

Ve středověku patřila obec díky bohatým stádům dobytka pasoucího se na zdejších loukách k nejzámožnějším v okolí. Zemědělské zaměření na chov dobytka provázelo obec její dlouhou historií. Po celou dobu odolala poměně. V 50. letech 20. století bylo v sousedství obce vybudováno mezinárodní letiště (Ostrava-Mošnov).

V současnosti již zemědělská funkce nemá tak dominantní pozici, obec slouží bydlení. Fungují zde také služby a výroba (Miramo).

Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):

Plošně vcelku rozlehlé sídlo reprezentuje údolní lánovou ves s viditelně dochovanou kompaktní zástavbou predisponovanou terénní morfologií. Tok v protékající sídlem má ze značné části regulované koryto. Zástavba sídla postupuje od přechodu nivy do vyvýšené terasy na severní straně směrem k jihu. Zástavba v sídle je hmotově poměrně jednotná, v těchto hmotách bývalých hospodářských usedlostí se nacházejí i okrajích. Tvoří ji většinou jednopodlažní objekty, a to v těchto případech se většinou

orientací. Nad obvyklé měřítko staveb vystupují tradiční dominanty – objekty – koly i obecní úřadu. Nejvýraznějším prvkem zástavby tvoří kostel sv. Mikuláše v severní části sídla, jeho vizuální uplatnění v sídle je však nízké, není v případě vodárenského objektu v jeho těsném sousedství i východním okrajem. Při kostele se nachází přirozené místo posledního odpočinku. Početné jsou v sídle objekty drobné sakrální architektury.

Kromě výrazů dochované zástavby bývalých usedlostí se v rámci zástavby z etelně projevují poválečné i novodobé objekty nedodržující základní zvyklosti venkovského stavitelství (pultové střechy, prolomené štíty, kontrastní fasády) i vnášené prvky městské zástavby (katalogové domy s atypickým oplocením). V severovýchodní části sídla se nachází výrobní areál, přirozeně odcloněný lesním porostem. Nově vybudovaná hala společnosti Miramo i východním okrajem sídla se naopak uplatňuje z etelně do volné krajiny. Unikátní objekt reprezentuje dochovaná roubenka i příjezdní komunikaci.

V zahradách oplocených nejčastěji plotem i plávkami se vyskytuje hojná ovocná i okrasná zeleň. Zeleň se nachází i ve veřejném prostoru uvnitř i na okrajích sídla, v rámci ní vynikají výrazné solitéry, včetně nevhodných jehličanů.

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Zástavbu sídla nerozšiřovat do volné krajiny, respektovat historicky dochovaný urbanistický projev; vyloučit realizaci zástavby v izolované pozici od sídla a bez vazby na stávající cestní síť
- Novou obytnou výstavbu situovat ve vazbě na strukturu stávající zástavby (proluky, uliční síť), především v jižní části sídla; při výstavbě respektovat historickou parcelaci
- Při realizaci nové výstavby dbát urbanistických zásad pro venkovskou zástavbu – charakteristický tvar a orientace pozemků, pečlivé umístění, orientace a projev staveb, sedlová střecha, podlažnost, obvyklý způsob oplocení; vyloučit výstavbu bytových i řadových domů, které by mohly negativně ovlivnit přirozený projev sídla z nivy Odry
- Novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území a doplnit o diferencované výsadby stanovištěm odpovídající zeleni
- Podpojit výsadbu krycí zeleni v návaznosti na ústřední zástavbu na východním okraji obce
- Bránit nevhodným architektonickým zásahům u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a projev stávající zástavby)
- Bránit výsadbám stanovištěm nevhodných dřevin (jehličanů) na veřejných prostranstvích
- Uplatňovat dle slednou ochranu dochovaných historických staveb a chráněných objektů, nenarušovat dominantní pozici kostela sv. Mikuláše

obr. C.1: Pohled na Albrechtiky severovýchodně ze silnice do Petvaldiku

Preventivní hodnocení krajinného rázu CHKO Poodří

obr. . C.2: Schodiště ke kostelu sv. Mikuláše; v pravé části krypta hrabat Vatter z Lilie; solitérní jehličnan dojem z místa spíše nepodporuje

obr. . C.3: Kostel sv. Mikuláše s přilehlým hřbitovem

obr. . C.4: Dominantní budova obecního úřadu (bývalé školy) - prvorepubliková stavba s valbovou střechou a výrazným vertikálním schodištvým zasklením v průčelí

obr. . C.5: Stávající kolní budova s barevně výraznou boční fasádou

obr. . C.6: Příznivá sobotická skladba nízkého hospodářského objektu a velké stavby se střechou orientovaným proti svahu. Ve střechu se uplatňuje několik úrovní okenních otvorů, které navozují dojem staveb tzv. saské renesance

obr. . C.7: Bývalá přízemní usedlost dochovaného výrazu, bez citelných zásahů do architektonické podoby; harmonický charakter místa dotváří kaplička nacházející se na pozemku u domu

obr. . C.8: Rodinný dům pocházející z první poloviny 20. století; výrazná hmota s polovalbovou střechou, výhledem a zvýrazněnou okapovou linkou; v popředí regulované koryto Albrechtického potoka

obr. . C.9: Poslední dochovaný roubený dům ve střední části obce (přes hranici CHKO); v současnosti muzeum a informační centrum

obr. . C.10: Mladší zástavba ve střední části obce s odchytem od zvyklostí venkovské architektury

obr. . C.11: Novostavba objektu katalogového typu při průjezdní komunikaci (hranici CHKO) v kontaktu s objektem drobné sakrální architektury

obr. . C.11: Zástavba v severní části sídla

Sídlo	Bartoovice				obec	Bartoovice			
					k. ú.	Bartoovice			
OKR	B	Pravobřežní terasa Odry			SÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásmo	B.8	I.	II.	III.	obyvatel	1 848	1 890	1 424	1 278
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	dom	310	334	308	363

Historický snímek mapy III. vojenského mapování (1876 a 1878) a aktuální ortofotomapa (včetně vyznačení hranice CHKO)

Indikátory a hodnoty:

plošná památková ochrana:	ne
památkově chráněné objekty:	ano – zámecký park, kostel sv. Ondřeje, Petra a Pavla, kaple sv. Antonína Paduánského, hrobka rodiny Meinert, zámek, fara, vodní mlýn s pilehlou Oderskou nivou

Pozice sídla v širším krajinném rámci:

Protáhlé rozlehlé sídlo lokalizované v mělkém terénní sníženině v údolí Bartoovického potoka. V CHKO se nachází severní část sídla. Hranici CHKO tvoří příjezdní komunikace z Hukovic do Nové Horky. Vizuálně uplatnění sídla je vzhledem ke kotlinové poloze nízké.

Základní historické souvislosti:

V písemných pramenech je obec poprvé připomínána v letech 1383 a 1398, a to v souvislosti s lánem, náležícím k pánovskému fojstství. Později ves vícekrát změnila majitele. Za panování rodu Sedlnických z Choltic byla roku 1583 postavena zdejší tvrz na zámek v renesančním slohu.

Hospodářský charakter obce je zřejmě dodnes, v současnosti jej reprezentuje několik zemědělských areálů. V minulosti zde pracovaly mlýny (včetně v trnách), pivovar (u zámku), lihovar a také mlékárna a sýrárna. V severní části navazují na obec dva velké rybníky, pocházející zřejmě již z 15. století. Vedle zemědělského hospodářství dnes obec slouží bydlení a rekreaci.

Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):

Rozlehlé sídlo protažené lenitě podél toku Bartoovického potoka si uchovává historicky utvářený podoba údolní lánové vsi. Celistvá zástavba je charakteristická především pro severní část sídla v CHKO, v jižní má již rozvolněnější charakter. Starší zástavbu reprezentují protáhlé přízemní usedlosti na obdélném poddorysu často zachovalého historického vzhledu a místy také v čtvercové hmoty hospodářského příslušenství (stodoly). Zástavba v sídle je díky mnoha pozdějším dostavbám a přestavbám nejednotná (pultové střechy, prolomené štíty, balkony aj.) V centrální části sídla a v CHKO je zástavba více diferencovaná, vedle místy kvalitně rekonstruovaných usedlostí se zde nacházejí výrazné hmoty staveb ve výškových sluflech i bytovky.

Příbřežně ve střední části sídla (přes hranici CHKO) stojí výrazná dominanta zámku – dvoupatrová čtyřkřídlá budova postavená v renesančním stylu, doprovázená parkem. Z části se dochovala hospodářská příslušenství k zámku. Nedaleko od zámku na vyvýšené poloze stojí kostel sv. Ondřeje, Petra a Pavla, v jeho blízkosti se nachází výrazná patrová budova fary s mansardovou střechou. V severní části sídla v nivě Odry stojí zachovalý památkově chráněný mlýn – patrový objekt s dosud funkčním náhonem.

Po okrajích sídla byly vybudovány územní výrobní areály, jeden z nich přes dolním severním okrajem sídla na přechodu nivy, kde dominuje (i v dálkových pohledech) výrazný objekt síla reálu bývalého lihovaru.

V hojně zastoupené sídelní zeleni (okrasná, ovocná, flévné ploty) vynikají dominantní solitéry. Velmi výrazným prvkem je táhlá topolová alej nad západní hranou údolí Bartoovického potoka.

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Novou obytnou výstavbu situovat ve vazbě na strukturu stávající zástavby (proluky, uliční síť), při výstavbě respektovat historickou parcelaci, zachovat dochovanou urbanistickou strukturu sídla
- Vyloučit realizaci zástavby v izolované pozici od sídla, bez vazby na stávající cestní síť, územní rozsah sídla udržet v hranicích historicky vymezených terénní morfologií
- V části sídla zasahující do CHKO nerovnovážně ověřit výrobní ani zemědělskou zástavbu, je-li bytová okrajová část obytné zástavby; podpořit výsadbu krycí zeleně podél stávajících územních staveb
- Neznehodnocovat esteticky hodnotnou historickou zástavbu v centru sídla (zámecký areál, fara), nesnižovat dominantní pozici kostela sv. Ondřeje, Petra a Pavla; uplatňovat dle slednou ochranu dochovaných historických staveb a kompozic
- Při realizaci nové výstavby dbát základních urbanistických zásad pro venkovskou zástavbu – charakteristický tvar a orientace pozemků, převažující umístění, orientace a podoba staveb, sedlová střecha, podlažnost; nerovnovážně ověřit výstavbu bytových domů
- Novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území – doplnit o diferencované výsadby stanoviště odpovídající zeleni
- Bránit nevhodným architektonickým zásahy u obytných staveb (přestavby narušující hmotu a podoba především obytné zástavby)
- Zachovat, popřípadě posílit okrajovou zelení se značnou krajinnotvornou funkcí

obr. . C.12: Severní část sídla v pohledu z údolní hrany nad pravým břehem Bartošovického potoka

obr. . C.13: Severní část sídla s dominantou sila

obr. . C.14: Dominanta kostela sv. Ondřeje, Petra a Pavla od jihozápadu; v popředí objekt v areálu základní školy

obr. . C.15: Dominanta zámku v centru obce

obr. . C.16: Vhodné příklady typických venkovských staveb. Jednoduchá hmota se sedlovou střechou a leněným štítem; u objektu vpravo upoutá mansardová střecha s polovalbou

obr. . C.17: Vyvážené uspořádání trojkřídlých oken ve štítu domu se sedlovou střechou; výrazně zde rovně působí výškový rozdíl okapu a patrové římsy nad přízemím

obr. . C.18: Památkově chráněný vodní mlýn dole pod vsí; harmonické uspořádání dvou výškově nestejných hmot se sedlovými střechami, s barevným leněným štítem a –ambrán; celkově příznivý dojem podporuje i poloha v krajině

obr. . C.19: Zdařilé řešení obnovené fasády u adové zástavby městského typu v centrální části sídla (jižněv hranic CHKO); zvýraznění předního objektu pomocí mansardové střechy s výškovou

obr. . C.20: Centrum sídla s kostelem, objektem fary (vpravo) a –kolní budovou

Sídlo	Bernartice nad Odrou				obec				
					Bernartice nad Odrou				
OKR	B	Pravobřežní terasa Odry			SÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásmo	B.5	I.	II.	III.	obyvatel	715	942	691	926
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	dom	96	129	181	282

Historický snímek mapy III. vojenského mapování (1876 a 1878) a aktuální ortofotomapa (včetně vyznačení hranice CHKO)

Indikátory a hodnoty:

plošná památková ochrana:	ne
památkově chráněné objekty:	ano – kostel Navštívení Panny Marie, sloup se sochou P. Marie Immaculaty, vodní mlýn

Pozice sídla v rámci krajinného rázu:

Zástavba rozlehlého sídla stoupá od oderské nivy k jihu do vyvýšených teras až na svahy Novojičínské pahorkatiny. Severní nížinná část náležející do CHKO je lokalizována do mělké terénní sníženiny potoka Teplá. Výše položená jižní část sídla se z eterní uplatňuje v dálkových pohledech (od Hrádky a Jeseníka nad Odrou), a to i díky dominantnímu kostelu Navštívení Panny Marie a bohaté sídelní zeleni. Hranici CHKO tvoří příjezdní komunikace z Hrádky do Těnova.

Základní historické souvislosti:

Na místě vsi zřejmě již koncem 13. století stála slovanská osada, jež byla na přelomu 13. a 14. století v období velké kolonizace zrušena a vysazena na právu zákupním v lánovém systému vsi adového příjezdu a záhumníkové pluffiny. První zmínka o obci pochází z roku 1374. V tomto roce je i zdejší

fojtství v zámečkové mezi jinými svdky uveden man Voka II. z Krava Pohořalka z Bernartic. Obec patila k starojickému, od roku 1533 novojickému panství. Po celou historii si ves uchovala český charakter. Od počátku zemědělská ves dnes slouží také bydlení a rekreaci. Dříve zde pracovaly vodní mlýny, v trném mlýně, pila, pazderna i sušárny a také malá cementárna. Dnes je zde i lehký průmysl (Ravak).

Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):

Rozlehlé sídlo situované na svazích se značným převýšením si do značné míry udržuje historický rozsah zástavby, v posledních letech se však rozšiřuje napříč své osy. Hmotově jednotná renovovaná zástavba sídla z eterní poukazuje na historické hospodářské zaměření. V severní části (v CHKO) je výrazně značně heterogenní a vzhledem k hojným novodobým rekonstrukcím a novostavbám vzhledově diferencovaná (lodžie ve věžích, vily s pultovou střechou). Ve střední (západní) části sídla (přes hranici CHKO) se rozrostla novodobá zástavba typových domů abstrahující od obecných zvyklostí venkovské architektury. U křižovatky v centrální části obce se nacházejí objekty občanské vybavenosti a bytové domy ze 70. let minulého století. Hodnotnější hospodářská zástavba se nachází ve výše položené jižní části sídla. Po obou stranách hlavní cesty stojí výrazné hmoty vesměs kvalitně rekonstruovaných hospodářských usedlostí charakteristických pro oblast Poodí. Jedná se o několik patrových statků trojboké dispozice s vjezdovou bránou a uzavřenými dvorci s příjezdem v přízemí okapové fasády. Dominantou sídla představuje pozdněempírový kostel Navštívení Panny Marie, v jeho blízkosti se nachází patrová budova školy, památník obětem obou světových válek a také několik objektů sloužeb mladšího data. Naproti kostelu stojí udržovaná kaple P. Marie Lurdské, další objekty drobné sakrální architektury. I pro jižní část sídla je výrazně typická historická zástavba s poválečnou výstavbou (vily s pultovou střechou, úmperáky). Ústřední zástavbu v této části zastupuje zemědělský areál přes východní okraj (v rámci CHKO) a vizuálně z eterní výše ve svahu lokalizovaný halový objekt společnosti Ravak.

Z eterní rysem zástavby sídla je velice bohatá zeď, především v morfologicky méně severní části sídla. V rámci zástavby se uplatní dominantní vzrostlé listná a jehličnatá dřevina. Hojná je ovocná i okrasná zeď v zahradách, v kompaktní podobě patrná v pohledově exponované jižní části sídla. Ve vztahu k urbanistickému charakteru sídla nelze opomenout zachovalé členění parcelaci pozemků (lánové dělení) navazující na zastavěné území v jižní části sídla.

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Novou obytnou výstavbu situovat ve vazbě na strukturu stávající zástavby (proluky, uliční síť), přičemž výstavba respektovat historickou parcelaci
- Vyloučit realizaci zástavby v izolované pozici od sídla, bez vazby na stávající cestní síť, územní rozsah sídla udržet v hranicích historicky vymezených terénní morfologií
- Při realizaci nové výstavby dbát základních urbanistických zásad pro venkovskou zástavbu o charakteristický tvar a orientaci pozemků, převažující umístění, orientaci a příjezdové staveb, sedlová střecha, podlažnost, barevnost fasád; vyloučit výstavbu bytových domů
- Nerozšiřovat zástavbu typových (katalogových) domů
- Udržet a nezneškodovat dominantní pozici dochované hospodářské zástavby v sídle
- Nesnižovat pozici a projev kostela Navštívení Panny Marie v rámci zástavby sídla i v rámci vnějšího prostředí sídla
- Zachovat charakteristický ráz sídla do volné krajiny tvořený plochami sadů a jiné zeleně (jižní pohledově exponovaná část sídla) a navazující dochovanou parcelaci příjezdu
- Novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na ráz do zastavěného území a doplnit o diferencované výsadby stanovité odpovídající zeleně
- Bránit nevhodným architektonickým zásahem u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a příjezdové především starší obytné zástavby)

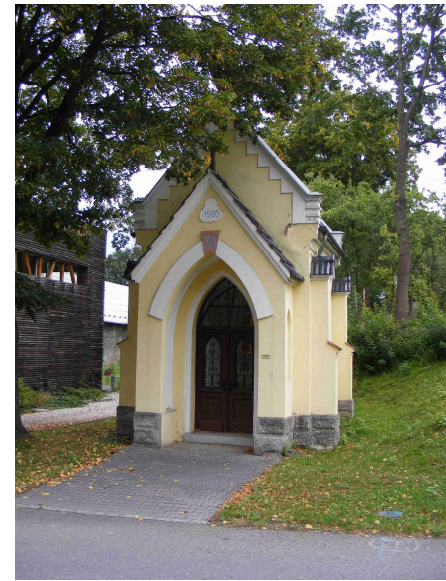
obr. . C.21: Pohled na Bernatice nad Odrou od severovýchodu ze silnice do Těnova

obr. . C.22: Kostel Navštívení Panny Marie ve výše položené jižní části sídla

obr. . C.23: Udržovaná jubilejní kaple Panny Marie Lurdské naproti kostelu

obr. . C.24: Pěsobilý památník obětí světových válek v blízkosti kostela

obr. . C.25: Pěsobilý pěsobilý uzavřená (okapová) patrová usedlost v severní části sídla uchováající do značné míry tradiční výraz; vhodně provedené oplocení

obr. . C.26: Soubor hmotů jednoduchých staveb hospodářského dvora se sedlovými střechami na severním okraji sídla; kromě robustní dominanty pěsobilý hravě i výrazná nástavba nároží s dřevěným obložením

obr. . C.27: Robustní hmota trojboké zemědělské usedlosti s přetřesenou sedlovou střechou v severní části sídla; poměrně zdařilou rekonstrukcí částečně degraduje nepůvodní ložnice po celé délce podlaží –títové stěny

obr. . C.29: Velká hmota pro vodní hospodářské usedlosti –dvoupodlažní dom se sedlovou střechou a polovalbou nad –títem v jižní části sídla

obr. . C.31: Velmi celistvá a symetricky pěsobilý patrová hmota –koly s valbovou střechou a udržovanou zelení nad kostelem

obr. . C.28: Vodárenský objekt v nejnižší (severní) části sídla vyznačující se jednoduchou hmotou se sedlovou střechou o malém sklonu a zvýrazněním pomocí nástavby se stanovým zastřešením; vhodně zachování pro vodního barevného zvýraznění hran, říms a podezdívky

obr. . C.30: Zdařilě rekonstruovaný objekt s barevně lennou fasádou v jižní části sídla.; pro iznané neúplné patro nyní využitě k bydlení.

obr. . C.32: Katalogová zástavba nedávno rozšířená pro jižní stranu silnice do Horky (v CHKO)

Sídlo	Hladké fiivotice				obec	Hladké fiivotice			
					k. ú.	Hladké fiivotice			
OKR	A	Oderská niva			SÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásmo	A.10	I.	II.	III.	obyvatel	934	1 107	944	963
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	dom	136	176	242	260

Historický snímek mapy III. vojenského mapování (1876 a 1878) a aktuální ortofotomapa (v etn. vyznačení hranice CHKO)

Indikátory a hodnoty:

plošná památková ochrana:	ne
památkové chráněné objekty:	ano – kostel sv. Mikuláše, výpravní budova železniční stanice

Pozice sídla v širším krajinném rámci:

Do CHKO sídlo zasahuje menší oddělenou enklávou u železniční stanice (východně od železničního koridoru). Těleso železniční trati, jež tvoří hranici CHKO, odděluje zástavbu od hlavní části obce. Vizuální uplatnění části sídla v CHKO je v rovinném terénu nízké.

Základní historické souvislosti:

První písemná zmínka o vsi se datuje k roku 1324. V té době byla obec součástí fulneckého panství, jež měla v držení pánů z Krava. Původně vesnická obec se na počátku 15. století stala městem. Zástavba v CHKO je mladší, její vznik pochází až ze 20. století. Zemědělský původ má jen několik stavení, v nichž slouží bydlení.

Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):

Nesouvislá zástavba menší sídelní enklávy v CHKO (lokality V Kolonii, U nádraží) sleduje průjezd komunikací ulicí Oderskou a její odbočky. Necelá dvacítko objektů je v měřítku jednotná, vzhledově i výrazově naopak velice roznorodá. Stojí zde původní usedlosti s podélnou orientací, v nichž tvoří vilové domy od prvorepublikových přes poválečné až po novodobé nejnovější objekty katalogového typu.

Zahrady u domů mají bohatou zeleň, čímž zjemňují prostředí zástavby do zemědělsky využívané krajiny.

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Novou obytnou výstavbu situovat ve vazbě na strukturu stávající zástavby (proluky) podél Oderské ulice, v rámci CHKO preferovat východní stranu průjezdní komunikace (Oderské ulice)
- Vyloučit realizaci zástavby v izolované pozici od sídla, bez vazby na stávající cestní síť

- Novou úlohou zástavbu vybojující měřítkem nad obytné objekty na území sídla vyloučit
- Při realizaci nové výstavby dbát základních urbanistických zásad pro venkovskou zástavbu – sedlová střecha s možným zvalbením, obdélný půdorys staveb, orientace, podlažnost; vyloučit výstavbu bytových domů
- Novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na prostředí do nezastavěného území a doplnit o diferencované výsadby stanovité odpovídající zeleni
- Bránit nevhodným architektonickým zásahy u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys původní obytné zástavby)

obr. C.33: Méně zastoupený objekt – širokého obdélného půdorysu se sedlovou střechou a polovalbkami nad říty

obr. C.35: Poněkud sporný výraz obytného objektu jednoduché kvádřové hmoty zprůsobuje ornamentální výzdoba kolem oken a úzký pás střešní římsy

obr. C.34: Prvorepublikový rodinný dům s mansardovou střechou a mansardovou střechou, působí jednotným kompaktním dojmem; měřítkový charakter dotváří pořízené dřeviny do řívkového plotu

obr. C.36: Katalogový objekt z poslední doby; kromě jiného v neodpovídající poloze vzdálen od uliční řady

Sídlo	Hukovice				obec Bartoovice				
					k. ú. Hukovice				
OKR	B	Pravoběžná terasa Odry			SÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásmo	B.8	I.	II.	III.	obyvatel	526	514	420	355
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	dom	96	108	110	109

Historický snímek mapy III. vojenského mapování (1876 a 1878) a aktuální ortofotomapa (v etn. vyznačení hranice CHKO)

Indikátory a hodnoty:

plošná památková ochrana:	ne
památkově chráněné objekty:	ne

Pozice sídla v rámci krajinného rázu:

Na poměry v CHKO výše položené sídlo lokalizované v mírně terénní sníženině protékané Hukovickým potokem. Do CHKO zasahuje sídlo svojí severní polovinou. Hranici CHKO zde tvoří příjezdní komunikace a silnice z Kunína do Bartoovic. Vizuální uplatnění sídla je díky kotlinové poloze nízké, především směrem do CHKO. Do krajiny vystupují zemědělské objekty při severní hranici sídla.

Základní historické souvislosti:

První zmínka o obci se datuje k roku 1411, založena však byla pravděpodobně již na konci 13. století na majetku olomouckého biskupství jako lenní statek. První vesnice se poněkud zhruba v polovině 15. století. První obyvatelstvo se flivilo zemědělstvím, emesl mě se nedařilo. Byl zde významný chov skotu a ovocná stvía. V obci byl pivovar, lihovar, palírna koalky a dva vtrné mlýny. Zemědělská výroba zde funguje i v současnosti, obec slouží především k bydlení.

Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):

V oblasti Poodí (CHKO) spíše méně sídlo ctí do značné míry historicky utvářenou urbanistickou strukturu determinovanou konfigurací terénu a mírně údolím k severovýchodu tekoucího Hukovického potoka. Z plošné celistvé zástavby neorganicky do volné krajiny (směrem do CHKO) vystupují úlové objekty zemědělského areálu. Na protější (jižní) straně se pak rozšířila v izolované pozici od sídla mladší zástavba několika rodinných domů.

Zástavba v sídle s početnými novostavbami a rekonstrukcemi je proporní výrazov nejednotná. První jednopodlažní místy zchátralá hospodářská zástavba je v těsném kontaktu s pozdějšími přízemními i patrovými objekty, jež abstrahují od zvyklostí venkovského stavitelství (balkony ve výšce, pultové střechy aj., katalogové domy, bytové domy ve východní části).

pultové střechy aj., katalogové domy, bytové domy ve východní části).

Dominantou zástavby je barokní kostel Navštívení Panny Marie. Někdejší dominantou zámku byla adaptována pro hospodářské účely.

V sídle se vyskytuje velice hojná zeď, v zahradách i ve veřejném prostoru, tvořená listnatými i jehličnatými druhy.

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Novou obytnou výstavbu situovat ve vazbě na strukturu stávající zástavby (proluky), při výstavbě respektovat historickou parcelaci, zachovat celistvou siluetu sídla
- Vyloučit realizaci zástavby v izolované pozici od sídla, bez vazby na stávající cestní síť
- Při realizaci nové výstavby dbát základních urbanistických zásad pro venkovskou zástavbu o charakteristický tvar a orientaci pozemků, převažující umístění, orientaci a poddorys staveb, sedlová střecha, podlažnost, barevnost; nerozšiřovat zástavbu bytových domů
- Novou úlovou zástavbu vybojčit mírně nad obytné objekty na území sídla vyloučit
- Novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území a doplnit o diferencované výsadby stanovité odpovídající zeleni
- Bránit nevhodným architektonickým zásahy u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a poddorys především starší obytné zástavby)

obr. C.37: Architektonicky nejednotná zástavba ve východní části sídla

obr. . C.38 a C.39: Kostel Navštívení Panny Marie a Jeřáb – na vysokém křížu; pohled na kostel z východní části sídla

obr. . C.40: Mohutná písková hmota statku typická pro Moravské Královsko

obr. . C.41: Hmotová drobná písková písková chalupa s pískovou kapličkou; rušivá zde písková obklad tmavým lesklým kabincem (zejména ochrana před ostřikem bláta z pískové komunikace)

obr. . C.42: Kulturní dům v centru venkovské zástavby odpovídá měřítkem i výrazem svému určení; vcelku pískovému dojmu napomohla citlivá rekonstrukce (barevně leně fasády, výtvarné prvky).

obr. . C.43: Bývalý zámek – stavba v popelci; objekt ztratil svůj původní výraz přestavbou; tvar střechy, krytina, trojkřídlá okna, nejen ná fasáda, aj. znaky odpovídají současně funkci - bydlení v bytovém domě

obr. . C.44: Reprezentativní obrázek zástavby v sídle se zřejmou nejednotou v architektonickém vzhledu

obr. . C.45: Bytové domy zastřešené valbovou střechou se vizuálně uplatují omezeně v zástavbě sídla i do volné krajiny (navazující lesní porost)

obr. . C.46: Zemědělský areál v pohledu ze silnice do Bartošovic

Sídlo	Jeseník nad Odrou				obec	Jeseník nad Odrou			
					k. ú.	Jeseník nad Odrou			
OKR	B	Pravobřežní terasa Odry			SÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásmo	B.2/B.3	I.	II.	III.	obyvatel	1 178	1 118	1 062	994
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	dom	156	179	228	265

Historický snímek mapy III. vojenského mapování (1876 a 1878) a aktuální ortofotomapa (včetně vyznačení hranice CHKO)

Indikátory a hodnoty:

plošná památková ochrana:	ne
památkově chráněné objekty:	ano – kostel Nanebevzetí P. Marie, kříž, socha sv. Jana Nepomuckého, zámek

Pozice sídla v širším krajinném rámci:

Plošně v této sídlo lokalizované v širší mělké kotlině Luhy zasahující do CHKO pouze v severní a severovýchodní části. Severní část sídla se nachází na pravobřežní terase. Vizuálně uplatnění sídla je nízké, nepokračuje údolní sníženinu toku Luhy.

Základní historické souvislosti:

Obec byla založena při tzv. "moravské kolonizaci" ve 12. století Rajhradským klášteřem. Německý vliv se zde začal uplatňovat již ve 13. a 14. století, kdy byl vylidněný kraj opět kolonizován. V této části 15. století je obec v držení pána z Krava. Od konce 16. století ves měla mnohokrát majitele. Dlouhodobě zemědělské sídlo v historii disponovalo v této části potokem, mlýny a také elektrárnou. Dle levého břehu bylo postavení úzkokolejky do Suchdola nad Odrou v roce 1872 (demonstrována ve

30. letech 20. století). Zemědělský význam obce je zřejmý i dnes. V severní části se nachází rozsáhlý podnik zemědělské velkovýroby Agro Jesenicko a.s. Obec nacházející se na hlavním železničním koridoru slouží rovněž bydlení, známá je také díky pramenům minerálních vod.

Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):

Rozlehlé sídlo zasahující v severní části do oderské nivy. V této části sídla se nachází značně diferencovaná zástavba. Tvoří ji nejen patrové hospodářské usedlosti, ale i plošně trojboké dispozice (v nejnižším úseku Luhy). Za blízkým tokem Luhy se nachází Jesenický rybník, na jehož jihozápadním břehu stojí zámek (klasicistní postavení). Tato okrajová partie zástavby společně se zámeckým parkem a doprovodnou vzrostlou zelení rybníka tvoří esteticky hodnotný segment území, který přechodně sídla do volné krajiny. Již v pohledech přes rybník se však uplatňují hmotově vybojující objekty rozlehlého závodu zemědělské velkovýroby (součástí výrobního areálu se stalo i bývalé hospodářské příslušenství zámku). Plošně rozsáhlá úlohová zástavba (tvořící cca 15 % celé zástavby) situovaná na okraji nivy zřetelně poznamenává obraz celé severní části sídla. Na pravobřežní zástavbu na pravém břehu Luhy navazují třípodlažní bytovky. Výše nad nimi na okraji zástavby se v posledních letech rozvíjí nová obytná zástavba o nevhodnou formou jednotných objektů v pravidelném geometrickém uspořádání (tzv. povodňové domky). Centru sídla v okolí křižovatky (kruhového objezdu) dominují objekty slulfeb pocházející ze 70. a 80. let minulého století.

Jižní část sídla je již rovnoměrně rozložena podél regulovaného toku Luhy. V zástavbě se uplatňují nejen patrové usedlosti (grunty), v této části patrové a kvalitně rekonstruované. I zde je však patrný kontakt starší hospodářské zástavby dochované výrazu a pozdějších rekonstrukcí a novostaveb. Pravobřežní hospodářská zástavba poměrně zachovalého vzhledu doprovází (starou) silnici do Horky.

Tradiční dominantu zástavby, uplatňující se ve vnitřní části intravilánu a ze silnice směrem na Vrafné, reprezentuje kostel Nanebevzetí Panny Marie ve vyvýšené poloze na pravém břehu Luhy. V jeho sousedství se nachází objekt školy.

Specifický otevřený prostor v jižní části sídla tvoří nejbližší partii při toku Luhy s velmi nízkým zastavěním, což je dáno mj. povodňovými ne tak vzdálenými dobami. Sídlo se vyznačuje bohatým zastoupením zeleně v zahradách i ve veřejném prostoru, včetně výrazných solitérů.

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Novou obytnou výstavbu situovat ve vazbě na strukturu stávající zástavby (proluky), při výstavbě respektovat historickou parcelaci
- Vyloučit realizaci zástavby v izolované pozici od sídla, bez vazby na stávající cestní síť
- V rámci CHKO nerovnat úlohovou zástavbu vně stávajícího zemědělského areálu (Agro Jesenicko), podpořit výsadbu zeleně po obvodu areálu
- Ponechat nezastavěné partii v blízkosti toku Luhy
- Nesnížovat dominantní pozici kostela Nanebevzetí Panny Marie
- Při realizaci nové výstavby dbát základních urbanistických zásad pro venkovskou zástavbu o charakteristický tvar a orientaci pozemků, převažující umístění, orientace a poddorys staveb, sedlová střecha, podlažnost, barevnost; nerovnat výstavbu bytových i rodových domů
- Novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území, o doplnit o diferencované výsadby stanovité odpovídající zeleně
- Bránit nevhodným architektonickým zásahy především u hodnotných obytných staveb (přístavby narušující hmotu a poddorys především starší obytné zástavby)

obr. . C.47: Pohled na zástavbu střední části sídla od kostela

obr. . C.48: Dominanta kostela Nanebevzetí Panny Marie v pohledu ze severní části sídla

obr. . C.50: Výrazná hmota hospodářského stavení Moravského Kravátska, částečně znehodnocená pozdějšími úpravami (fasáda, výměna oken, plechová střecha)

obr. . C.49: Hodnotný soubor dominantní dvoupatrové budovy s polovalbovou střechou a s přilehlým hospodářským dvorem v severní části sídla; příznivý hmotový úinek podtrhuje užití přírodních materiálů, střední barevnost a repliky vodních oken

obr. . C.51: Tradiční lidová stavba s malebnou vysokou valbovou střechou a celkově zachovalým přírodním celkovým výrazem při staré silnici do Horky

obr. . C.52: Stavebními úpravami a novou fasádou kulturního domu došlo ke sjednocení výrazu jeho tří částí

obr. . C.54: Zástavba bytových domů navazujících v zásadním kontrastu na dřívější hospodářskou zástavbu v severovýchodní části sídla (v CHKO)

obr. . C.53: Restaurovaný trakt kulturního domu; svérázná architektura bez jakýchkoliv místních souvislostí

obr. . C.55: Dolní (Till) Mlýnský areál reprezentativní vila v areálu mlýna s neoklasicistními prvky a mansardovou střechou

obr. . C.56: Nová zástavba špovodových domků rozložená na východním okraji sídla (pohled ze silnice do Horky)

Sídlo	Ko-átka nad Odrou				obec	Stará Ves nad Ondřejnicí			
					k. ú.	Ko-átka nad Odrou			
OKR	A	Oderská niva			SÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásmo	A.24/ A.27/ A.28	I.	II.	III.	obyvatel	425	594	424	380
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	dom	59	91	99	118

Historický snímek mapy III. vojenského mapování (1876 a 1878) a aktuální ortofotomapa (včetně vyznačení hranice CHKO)

Indikátory a hodnoty:

plošná památková ochrana: ne

památkově chráněné objekty: ne

Pozice sídla v širším krajinném rámci:

Protáhlé sídlo lokalizované na velmi pozvolném pohoří oderské nivy a pravobřežní terasy Odry (mezi tokem Odry a Lubiny). Sídlem prochází silnice z Petvaldíku do Staré Vsi nad Ondřejnicí, která tvoří hranici CHKO. Vizualně uplatnění sídla díky rovinnatému terénu není vysoké, východní část se uplatňuje díky nízkému zastoupení zeleně ve volné krajině.

Základní historické souvislosti:

Současná ves vznikla sloučením samostatných obcí Velká Ko-átka a Malá Ko-átka v roce 1923. Obzem dříve zemědělské vsi byly zemědělské. Současnost obce je kromě zemědělské výroby spojena především s bydlením.

Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):

Nesouvislá zástavba sídla je situována v poměrně dlouhém úseku podél silniční komunikace, místy se od ní mírně odchyluje. Výjimkou představuje ulice Sakrovecká v jihozápadní části, kde se pozdější zástavba rozvíjí více do volné krajiny.

Objekty povodní hospodářské (často patrové) zástavby respektující uliční řád v případě pozdějšími renovacemi, popř. jsou delší dobu neudržovány. Hojně jsou zastoupeny pozdější objekty s vilovými domy z etnicky odlišného výrazu a použivajících prvky nekorespondující se zvyklostmi venkovského stavitelství (včetně bytovek). Celkový projev zástavby je nejednotný (kromě architektonicky ucelené lokality v tzv. Malé Ko-átce), kterou přispívá její již zmíněná nespojitost. Sídlo postrádá tradiční architektonickou (prostorovou) dominantu.

V okrajových částech sídla se nacházejí zemědělské provozy, přičemž poloha zemědělského areálu na východním konci je ve vztahu k zástavbě sídla a jeho okolí nepříznivá (absence ozelenění).

V této části sídla je bohatá na zeleně, především v části v západní části přiléhající k toku Odry. Hojně se vyskytují dominantní solitéry.

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Nerovnováhu zástavby za stávající okraj sídla řešit směrem podél silniční komunikace a směrem do CHKO Poodří, vyloučit realizaci zástavby v izolované pozici od sídla, bez vazby na stávající cestní síť
- Novou obytnou výstavbu situovat ve vazbě na strukturu stávající zástavby (proluky)
- Nerovnováhu (zastavěnou) plochu výrobních areálů, chránit volnou krajinu v nivě Odry; podpořit ozelenění stávajících negativních dominant
- Při realizaci nové výstavby dbát základních urbanistických zásad pro venkovskou zástavbu s charakteristickým tvarem a orientací pozemků, především umístění, orientace a podoba staveb, sedlová střecha, podlažnost, barevnost; nerovnováhu zástavby bytových domů
- Novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území a doplnit o diferencovanou výsadbu stanovující odpovídající zeleně
- Bránit nevhodným architektonickým zásahy u obytných staveb, především v architektonicky ucelené lokalitě v Malé Ko-átce (přístavby narušující hmotu a podoba především starší obytné zástavby)

obr. C.57: Pohled ke Ko-átce od Staré Vsi nad Ondřejnicí

obr. C.58: Písemná zástavba podélné i příčné orientace respektující uliční řád ve střední části sídla

obr. C.59: Rekonstruovaný příčný orientovaný patrový dom sudetského typu se sedlovou střechou menšího sklonu

obr. . C.60: Výrazná kompaktní hmota hospodářského stavení se štítovou orientací

obr. . C.61: Usedlost p íbifn z konce 19. století s plastickým len ním fasády; ve štítu v pozadí je patrný novodobý zásah nerespektující p ívodní profilování

obr. . C.62: Rodinné domy s výškově rozdílnými sedlovými střechami (v popředí valbová střecha) vytvářející vcelku harmonickou skupinu.

obr. . C.63: Zástavba podél pr íjezdní komunikace v západní ásti sídla s ojedin ělým roubeným objektem menší hmoty

obr. . C.64: Sudetský typ domu vysokého stylu vyzna ující se jednoduchým obdélníkovým tvarem, robustní hmotou a sedlovou střechou, s pravidelným rastrem oken

obr. . C.66: Okálový d ěm abstrahující od architektonických zvyklostí venkovské zástavby minimální estetické hodnoty a bez potenciálu pozvednout architekturu v sídle

obr. . C.65: Prvek zástavby m ístského typu umocněný na venkov nezvyklým typem oplocení

obr. . C.67: Nedávno dokon ěná novostavba p í východním okraji sídla s problematicky p íedsazeným garážovým objektem

Sídlo	Kunín				obec				
					Kunín				
OKR	A/B	Oderská niva/ Pravobřežní terasa Odry		SÚ	1869	1930	1950	2011	
MKR/pásmo	A.9/B.7	I.	II.	III.	obyvatel	1 954	2 016	1 358	1 836
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	dom	243	276	297	392

Historický snímek mapy III. vojenského mapování (1876 a 1878) a aktuální ortofotomapa (včetně vyznačení hranice CHKO)

Indikátory a hodnoty:

plošná památková ochrana:	ne
památkově chráněné objekty:	ano – kostel sv. Kříže, zámek

Pozice sídla v širším krajinném rámci:

Táhlé sídlo lokalizované v kotlině Jiřinky. Vizuální uplatnění sídla je značné, nepokračuje však údolím Jiřinky o západní a východní horizont; severní okraj sídla na přechodu do vyvýšené terasy se uplatňuje z oderské nivy. Celým sídlem prochází silnice I. třídy č. 57 z Nového Jičína, jejíž tvoří hranici CHKO.

Základní historické souvislosti:

Ke konci 13. století území Kunína patřilo ke starojickému panství. Z té doby pocházejí první zprávy o vzniku obce o lesní lánové vsi. Písemně je Kunín poprvé zmíněn roku 1382. Během následujících staletí se mecká ves stala majetkem.

Významným se pro povodňovou zemědělskou záměnou ves stalo otevření cihelny (1727 a 1880) a později

také mlékárny (1924, v souvislosti utlumený provoz). Fungovaly zde dříve také mlýny (vodní i v trnů), pivovary a lihovary. Na místě staré jednopatrové tvrze byl v letech 1726 - 1734 vybudován hrabaty z Harrachu venkovský barokní zámek, jenž náleží k nejčistším na území celé severní Moravy a Slezska.

Dnes zde kromě zemědělské výroby funguje také průmysl a služby, obec slouží pochopitelně také bydlení. Důležitá je vazba na nedaleký Nový Jičín, jehož byl Kunín v letech 1975 až 1991 součástí.

Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):

Severojiřinko orientované sídlo v kotlině Jiřinky představuje se sousedním městem výhledově souvislé zastavěné území vycházející ze severního a severovýchodního okraje Nového Jičína. Tomu odpovídá i zástavba sídla, která má přírodní charakter, byť značně diferencovaná. Historická urbanistická struktura sídla je ve vysoké míře zachována.

Starší hospodářská zástavba je více patrná v severní části sídla, bývalé v této hospodářské usedlosti (grunty) se vyskytují i na východním okraji, kde jsou zachovány i menší záhuměnky. V této části zástavby však již neodkazuje na jeho hospodářský charakter sídla, starší zástavba byla v mnoha případech přestavěna a doplnila ji novodobá zástavba. Přírodní jsou typicky městské prvky – vícepodlažní bytovky, vilové domy, autosalony s prosklenými fasádami.

Nejvýraznější a nejhodnotnější architektura se nachází v severní části sídla, kde stojí barokní zámek s kostelem sv. Pavla. U zámku je rozlehlý park s navazujícím hospodářským komplexem s již méně přírodním estetickým působením (zemědělský areál VFÚ Brno). Vizuálně atraktivní je z pohledu nivy Odry severní okraj obce se zástavbou situovanou na svahu pravobřežní terasy. V sídle se nachází značný počet objektů v této měřítku, k nimž náleží také budova základní školy a silnice do Suchdola. V tomto místě se zástavba rozvíje dále od osy sídla (již od 2. poloviny 19. století).

Obraz sídla dotváří v této části provozní a výrobní areály, situovaných především v západní části sídla (v rámci CHKO). K nejvýraznějším patří zemědělský areál na severním okraji, drbečárna na západním okraji a také od sídla oddělené provozy drbečárny západně od sídla (uzavřené v lesním porostu bez výrazného vizuálního účinku).

Sídlo se vyznačuje bohatým zastoupením zeleně, vedle hodnotných kompozičních úprav v zámeckém areálu a zahradní zeleně je nutné uvést výrazný doprovod regulovaného toku Jiřinky tvořený vzrostlými listnatými a také ovocnými stromy na východním okraji sídla. Západní okraj ohraničují často souvislé porosty.

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Novou obytnou výstavbu situovat ve vazbě na strukturu stávající zástavby (proluky), při výstavbě respektovat historickou parcelaci, zachovat urbanistickou strukturu sídla
- Vyloučit realizaci zástavby v izolované pozici od sídla, bez vazby na stávající cestní síť
- Novou úlohovou zástavbu měřítkem vystupující nad obytné objekty rodinné zástavby na území sídla vyloučit, zamezit vzniku nových ploch úlohové zástavby v nivě Jiřinky a podpořit výsadbu zeleně podél obvodových částí stávajících zemědělských areálů
- Při realizaci nové výstavby základních urbanistických zásad pro venkovskou zástavbu
- Novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území a doplnit o diferencované výsadby stanoviště odpovídající zeleně
- Bránit nevhodným architektonickým zásahům u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a přechodně především starší obytné zástavby), především pak v ucelené zástavbě na severním okraji obce na svahu pravostranné terasy Odry
- Uplatňovat dle slednou ochranu kostela a zámeckého areálu včetně přilehlých parkových kompozičních úprav, kultivovat sousední nevzhledný a naddimenzovaný zemědělský areál VFÚ Brno

obr. . C.68: Pohled na Kunín od západu

obr. . C.69: Pohled na Kunín od severozápadu (silnice do Hukovic)

obr. . C.70: Kostel sv. Kříže

obr. . C.71: Zámek v Kunín

obr. . C.72: část hospodářského areálu při zámku s místní obvyklým měřítkem a leněním hmot

obr. . C.74: Výrazná tradiční stavba po rekonstrukci zděná i le doplněná trojúhelníkovými vikýři; sousední novostavba se skleněnou fasádou má soudobý výraz odpovídající jeho dominantní poloze na křižovatce silnice I/57 a odbočky do Suchdola nad Odrou

obr. . C.73: Celkový příznivý vzhled usadlosti menšího měřítka; citlivé barevné řešení a zachované hmotové uspořádání narušují zásahy nerespektující původní charakter (balkón ve výšce, tepaná brána, aj.).

obr. . C.75: Vjezd do areálu kunínské mlékárny v jižní části sídla

obr. . C.76 a obr. . 77: Kontakt venkovské hospodářské zástavby reprezentované kvalitně rekonstruovanou trojbokou usadlostí velkého měřítka a sousedních bytových domů u hlavní silnice

Sídlo	Mankovice				obec	Mankovice			
					k. ú.	Mankovice			
OKR	A	Oderská niva			SÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásma	A.1	I.	II.	III.	obyvatel	720	811	677	592
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	dom	102	117	112	141

Historický snímek mapy III. vojenského mapování (1876 a 1878) a aktuální ortofotomapa (v etnicky vyznačené hranice CHKO)

Indikátory a hodnoty:

plošná památková ochrana:	ne
památkové chráněné objekty:	ano – kostel Navštívení P. Marie, socha sv. Jana Nepomuckého

Pozice sídla v širším krajinném rámci:

Protáhlé sídlo lokalizované nedaleko Odry v rovinném i jen velmi zvolna se k severu zdvihajícím terénu v levostranné části nivy na pohoří do Klimkovické pahorkatiny. Sídlem prochází silnice z Oder do Suchdola nad Odrou. Do CHKO sídlo zasahuje pouze okrajová část několika izolovanými usedlostmi oddělenými od hlavní části obce lokální flezní tratí ze Suchdola nad Odrou do Oder (Budišova nad Budišovkou), která tvoří hranici CHKO. Vizualní uplatnění sídla nastává především severním směrem, směrem k CHKO je nízké.

Základní historické souvislosti:

První jsou Mankovice zmíněny roku 1374, vznik obce zřejmě spadá do dřívějších dob, možná i slovanské kolonizace území. V té době náležela obec ke starojickému panství, které vlastnil rod pánů z Krava. V roce 1436 byly Mankovice připojeny k panství oderskému. Dlouhodobě mecká ves dnes slouží stále zemědělskému hospodaření a také bydlení. Od roku 1990 jsou Mankovice samostatnou obcí (předtím spadaly pod nedaleké Odry).

Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):

Sídlo nacházející se na okraji nivy odpovídá lánové vsi. Zástavba není historicky zcela kompaktní, především ve střední části sídla má rozvolněný charakter. Celistvější okrajové (západní a východní) části dokládají hospodářský povrch sídla. V těchto částech se vyskytují většinou zemědělské usedlosti s patrovými a půdorysnými uzavřenými dvorci (s vjezdem v okapovém proužku), většinou renovované, respektující uliční řádu (předzahrádky). Původní zástavba je doplněna novější zástavbou, jež vyvolává prvky neodpovídajících venkovské zástavbě (prolomené štíty, balkony ve štítu, ploty mezikového typu aj.). Zhruba ve střední části stojí výrazné hmoty objektu s kulturním sálem a bytovka, která se uplatňuje i ve výhledech vnitřní uliční (z nivy). Dominantou obce je pozdně barokní kostel Navštívení Panny Marie v západní polovině sídla, uplatňuje se rovněž mj. z jižních směrů. Na východním okraji se rozkládá zemědělský areál, viditelný

z východních směrů. Skladový areál s menším vizuálním únikem se nachází rovněž i jižním okrajem sídla. Zástavbu v CHKO reprezentuje několik usedlostí s dřívějšími grunty jižně od hlavní části sídla. Jedná se o půdorysné a patrové stavení s uzavřenými dvorci obklopené vzrostlou zelení.

V sídle se vyskytuje hojná zeď, mimo zahrady také ve veřejném prostoru (dominantní listná a ihličnatá). Okraj sídla směrem k CHKO (k jihu) je vymezen bohatou vzrostlou zelení, jež limituje vizuální projev sídla z těchto směrů. V blízkosti některých hospodářských usedlostí v rámci CHKO byly nedávno založeny ovocné sady.

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Nezahrožovat historicky konstituovanou zástavbu roztroušených hospodářských usedlostí nacházející se v CHKO (za flezní tratí, jižně od hlavní části sídla)
- Novou obytnou výstavbu situovat ve vazbě na strukturu stávající zástavby (proluky), při výstavbě respektovat historickou parcelaci
- Vyloučit realizaci zástavby v izolované pozici od sídla, bez vazby na stávající cestní síť
- Při realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel i forem venkovské zástavby – sedlová střecha s močným zvalbením, obdélný půdorys, orientace, podlažnost, barevnost; vyloučit výstavbu bytových domů
- Novou úlohou zástavbu vybojující mítkem nad obytné objekty na území sídla vyloučit, podpořit výsadbu zeleně podél obvodových částí stávajících naddimenzovaných zemědělských areálů
- Novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území a doplnit o diferencované výsadby stanoviště odpovídající zeleni
- Bránit nevhodným architektonickým zásahy u obytných staveb a zejména hospodářských usedlostí (přístavby narušující hmotu a půdorys), zachovat dominantní postavení kostela Navštívení Panny Marie

obr. C.78: Západní část zástavby Mankovic v pohledu jihu (v pozadí okrajový svah Oderských vrchů)

obr. C.79: Východní okraj zástavby Mankovic (v pozadí okrajový svah Oderských vrchů)

obr. . C.80: Roztroušená zástavba hospodářských usedlostí (grunt) nacházející se v CHKO

obr. . C.81: Poslední usedlost (na konci cesty) nacházející se v CHKO uzavřená v hojně a diferencované zeleni pro- a rekonstrukcí

obr. . C.86: adová forma skupiny domů sudetského typu; výraznou hmotu zmírňuje plastické členění uliční fasády (vlivem neúdržby bohužel nepřítelné), patrová římsa a také nepravidelná linie hlavního hřebene

obr. . C.87: Kontrast tradiční hmoty trojboké usedlosti (v pozadí) a solitérních novodobých staveb bez ohledu na výraz okolní zástavby ve východní části sídla

obr. . C.82: Kostel Navštívení Panny Marie má v zástavbě sídla zcela dominantní pozici

obr. . C.83: Rekonstruovaná dvoupatří budova obecního úřadu s valbovou střechou; střízlivě řešené prostory a užití nejených oken působí trochu nevýrazným dojmem

obr. . C.88: Památník k osvobození a padlým hrdinům II. světové války upomínající i na dřívější politické uspořádání

obr. . C.89: Úlohá zástavba ve stejných sluflech ve střední části sídla poplatná době výstavby v 70. letech 20. století

obr. . C.84: Harmonické uskupení hmot pod vodní zástavbou zastřešených vesmíř sedlovými střechami u příjezdní silnice v západní části

obr. . C.85: Příklad malebného uzavřeného hospodářského dvorce celistvého vzhledu s předzahrádkou v západní části sídla; soubor vhodně doplňuje uzavření střechou vysokého stylu u hospodářského objektu

obr. . C.90: Nezdolná rekonstrukce bývalé usedlosti ve východní části sídla

obr. . C.91: Novostavba katalogového typu nerespektující kromě dalších zvyklostí pozici stavby v rámci příjezdní komunikace (uliční áru)

Sídlo	Nová Horka				obec				
					Studénka				
					k. ú.	Nová Horka			
OKR	A/B	Oderská niva/ Pravoběžná terasa Odry			SÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásmo	A.17/B.9	I.	II.	III.	obyvatel	138	214	-	277
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	dom	20	31	-	53

Historický snímek mapy III. vojenského mapování (1876 a 1878) a aktuální ortofotomapa (včetně vyznačení hranice CHKO)

Indikátory a hodnoty:

plošná památková ochrana:	ne
památkově chráněné objekty:	ano – zámek

Pozice sídla v širším krajinném rámci:

Na poměry CHKO Poodí spíše menší sídlo lokalizované na přechodu Oderské nivy a navazující výše položené pravoběžné terasy. Severní nížle položená část sídla se vizuálně uplatňuje směrem do nivy (omezená dominantou zámku), v dálkových pohledech však sídlo díky velmi hojně navazující zeleni nefiguruje. Sídlům prochází odbočka ze silnice II/464 na Albrechtiky, jejíž tvoří hranici CHKO. Ze západní strany sídlo vymezuje silnice II/464.

Základní historické souvislosti:

Osada je první zmiňována z roku 1374 až 1375, kdy byla součástí majetku olomouckých biskupů. Později se stala majetkem štrýmského panství, které patřilo pánům z Krava. Do roku 1949 byli majitelem osady rod Vetter z Lilie. Německá ves byla zemědělskou a také na chov ryb. V roce 1742 zde byl postaven barokní zámek, dnes sloužící jako ústav sociální péče. Od roku 1979 je osada součástí města Studénky.

Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):

P vodní hospodářská zástavba sídla nacházející se v severní části prošla z etelny stavebními úpravami, jejíž do značné míry setřely její vnitřní hospodářský ráz. Doplněna byla pozdější výstavbou, a to i směrem dále do nivy. Novější proporčně uměřená přízemní zástavba vznikla v jižní části sídla, na kterou navazuje několik přízemních bytůvek. U silnice II/464 se nachází chatová kolonie typových objektů pocházejících ze 70. a 80. let minulého století.

Zástavba sídla (spolu)vede dominantu zámku v novogotickém slohu – trojídlová budova s dvoupatrovým středním rizalitem zakoněným štítem. Zámek obklopuje rozsáhlý park, jehož základem je zbytek původního lužního lesa se starými duby. Ve vnitřní nepřístupný zámek se svým okolím představuje velmi působivé místo.

Z východní strany navazuje na zámek rozlehlá úhledná zástavba o skladový areál zaujímavý cca třetinu zastavěného území sídla. Díky hojné zeleni po jeho obvodu je jeho vizuální uplatnění nízké. V izolované poloze západně od sídla a za silnicí II/464 a tokem Sedlnice stojí obklopen zelení areál betonárny.

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Novou obytnou výstavbu situovat ve vazbě na strukturu stávající zástavby (proluky), při výstavbě respektovat historickou parcelaci, zachovat celistvou siluetu sídla
- Nerozřezávat zástavbu dále do nivy Odry a Sedlnice (za silnicí II/464)
- Vyloučit realizaci zástavby v izolované pozici od sídla, bez vazby na stávající cestní síť
- Zachovat zeleň v okolí skladového areálu s dřevěnou krycí funkcí, stávající areál nerozřezávat
- Nerozřezávat chatovou kolonii na Ciheláku
- Při realizaci nové výstavby dbát základních urbanistických zásad pro venkovskou zástavbu o charakteristický tvar a orientaci pozemků, pečlivě umístití, orientaci a poddorys staveb, sedlová střecha, podlažnost, barevnost; vyloučit výstavbu dalších bytových domů
- Novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do zastavěného území a doplnit o diferencované výsadby stanovující odpovídající zelen
- Bránit nevhodným architektonickým zásahy u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a poddorys původní obytné zástavby)
- Uplatňovat dle slednou ochranu budovy zámku v rámci parkových kompozičních úprav

obr. C.92: Dolní část Nové Horky v pohledu ze silnice II/464

obr. C.93 a C.94: Zámek v Nové Horce (vstupní část vlevo)

Preventivní hodnocení krajinného rázu CHKO Poodří

obr. . C.95: Vkusn provedená modernizace domu sudetského typu v blízkosti zámku; hmotu doplňuje dvougaráž s vysokou valbovou střechou. Boční fasáda doznala změny v rozvržení oken, přístavby s terasou, apod., přesto celek působí harmonicky

obr. . C.96: Třípodlažní hospodářský objekt s polovalbovou střechou mírného sklonu, odpovídá typovým rozdílným hmotám v regionu

obr. . C.97: Obytná zástavba v dolní části sídla (v CHKO) jednotná hmotou, rozdílná výrazem

obr. . C.98: Vstupní část sídla na křižovatce ze silnicí II/464 tvořená poválečnou architektonicky nejednotnou obytnou zástavbou

obr. . C.99: Zástavba v sídle v pohledu od zámku; na pozadí silo v Butovicích

obr. . C.101: Chatová kolonie pod zámek je částečně někrytá nepřívětivou výsadbou tují

obr. . C.100: Hmotou a orientací homogenní poválečná rodinná zástavba v jihovýchodní části sídla

obr. . C.102: Okrajový objekt rozlehlého úlového areálu při silnici do Albrechtic

Sídlo	Pet valdík				obec	Pet vald			
					k. ú.	Pet valdík			
OKR	B	Pravobřežní terasa Odry			SÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásmo	B.9	I.	II.	III.	obyvatel	367	393	330	236
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	dom	53	69	77	65

Historický snímek mapy III. vojenského mapování (1876 a 1878) a aktuální ortofotomapa (včetně vyznačení hranice CHKO)

Indikátory a hodnoty:

plošná památková ochrana:	ne
památkově chráněné objekty:	ano – o venkovský dům, p. 29

Pozice sídla v širším krajinném rámci:

Na poměry CHKO Poodří patří sídlo lokalizované v krajinně cenném přechodu oderské nivy a navazující z etelně stoupající pravobřežní terasy. Vizuální uplatnění sídla nastává do nivy (CHKO) i opačným směrem k Petvaldu do otevřené velkovýrobně obhospodávané krajiny. Sídlem prochází místní silnice z Albrechtic, resp. z Petvaldu do Koatic nad Odrou, jejíž tvoří hranici CHKO.

Základní historické souvislosti:

Vfdejší obec je první zmíněna roku 1389 i 1391. Od počátku zemědělská ves známá chovem dobytka na blízkých rozlehlých loukách náležela k petvaldskému panství. V minulosti zde bývalo také několik rybníků, fungoval zde vodní i větrný mlýn. V současnosti obec stále slouží zemědělské výrobě a také bydlení.

Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):

Hojná část zástavby nacházející se především na terasových svazích poukazuje na převodní hospodářský charakter sídla. Jedná se většinou o přízemní obdélná stavení se jižní orientací dochovaného výrazu, vyskytují se i uzavřené dvorce. Starší zástavba prošla hojnými rekonstrukcemi a přístavkami. V novější zástavbě již tvoří nové objekty v etelně zástavby městského typu. Mladší zástavba se rozvíjí i v poválečném období i mimo historicky konstituovaný profil podél silnice k Petvaldu.

Tradiční dominantou obce je výrazná a udržovaná kaple sv. Antonína Paduánského z roku 1876 v izolované pozici u hlavní cesty. Vizuálně srovnatelného projevu dosahuje také vodárenský objekt v jinak rovinném velmi výrazném zemědělském areálu s několika úlovými objekty velkého množství v severní části sídla. V této hmotě reprezentuje objekt sociálních služeb (bývalé školy) u křižovatky.

Severně od sídla se nachází menší v zeleni uzavřená enkláva Zimního dolu (bývalého mlýna) tvořená typickými usedlostmi zachovalého vzhledu.

Sídlo je bohaté na zelené zahrady a především krajinnotvorný okraj sídla na přechodu do nivy. Na východní straně je naopak přechod sídla do volné krajiny díky absenci zástavby podél východního okraje hlavní cesty striktně již.

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Novou obytnou výstavbu situovat ve vazbě na strukturu stávající zástavby (proluky), při výstavbě respektovat historickou parcelaci; zachovat celistvou siluetu sídla (především ve vztahu k pohledu otevřené nivy Odry)
- Nerovnovážně zástavbu směrem do nivy Odry, respektovat historicky konstituovaný severozápadní okraj sídla (ohrazený korytem umělého kanálu)
- Nerovnovážně dlouhodobě konsolidovanou zástavbu v lokalitě Zimního dolu
- Vyloučit realizaci zástavby v izolované pozici od sídla, bez vazby na stávající cestní síť
- Novou úlovou zástavbu pokračující množstvím obytných objektů na území sídla vyloučit
- Při realizaci nové výstavby dbát základních urbanistických zásad pro venkovskou zástavbu o charakteristický tvar a orientaci pozemků, převažující umístění, orientaci a přehled staveb, sedlová střecha, podlažnost, barevnost; vyloučit výstavbu bytových domů
- Novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území o doplnit o diferencované výsadby stanovící odpovídající zelen (především na východním okraji sídla)
- Bránit nevhodným architektonickým zásahy u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a přehled především starších zemědělských usedlostí)
- Uplatňovat důslednou ochranu dochovaných historických staveb (kaple sv. Antonína Paduánského a zachovalých usedlostí)

obr. C.103: Pet valdík v pohledu z oderské nivy

obr. C.104: Pet valdík z východního pohledu; ve střední části kaple sv. Antonína Paduánského; vpravo zemědělský areál

obr. . C.105 a . 106: Kaple sv. Antonína Paduánského v osamocené pozici p i silnici do Koatky nad Odrou

obr. . C.107: Vkusn rekonstruovaná stavba lidové architektury, s n kterými vhodn uplatn nými prvky (oblouková konzola, ost ní, p l kruhová okénka ve títu); v ulici na terasovém svahu jdoucí paraleln s hlavní cestou (v CHKO)

obr. . C.108: Prvorepublikový dvoupodlašní d m s výraznými velkými okny, valbovou st echou a p ízemním arkým v uli ním pr elí v ulici na terasovém svahu jdoucí paraleln s hlavní cestou (v CHKO)

obr. . C.109: U robustní hmoty domu sudetského typu je v len ní títové fasády jasn patrné obvyklé vý-kové len ní s hospodá ským "mezípatrem"; díky tomu (krom funk nosti) má objekt p íznivé propor ní uspo ádání

obr. . C.110: Klasická hmota sloufící jako restaura ní za ízení, se sedlovou st echou men-ího sklonu na k ířovatce; p í vým n oken bylo zachováno p vodní symetrické len ní okenních otvor ve títové st n

obr. . C.111: Památník ob tem obou sv tových válek u k ířovatky

obr. . C.113: Nedávno dokon ená novostavba v ulici na terasovém svahu jdoucí paraleln s hlavní cestou; objekt um ené hmoty se vyzna uje prvky m stského charakteru (oplocení, ze e, samostatný zast e-ený vjezd)

obr. . C.115: P ízniv adaptovaný ú elový objekt v jifní ásti sídla

obr. . C.112: Výrazná hmota budovy sociálních služeb u k ířovatky (pohled na zadní ást domu)

obr. . C.114: Mlad-í zna n tvarov í vzhledov diferencovaná zástavba situovaná podél silnice do Pet valdu; jednotná ve vý-kové úrovni

obr. . C.116: Jedna z usedlostí v lokalit Zimný d l bez zásadn ích prod laných úprav

Sídlo	Polanka nad Odrou				obec				
					Ostrava				
					k. ú.				
					Polanka nad Odrou				
OKR	A	Oderská niva			SÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásmo	A.36	I.	II.	III.	obyvatel	1 779	3 990	2 893	4 698
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	dom	212	629	652	1 343

Historický snímek mapy III. vojenského mapování (1876 ó 1878) a aktuální ortofotomapa (v etn vyzna ení hranice CHKO)

Indikátory a hodnoty:

plo-ná památková ochrana:	ne
památkov chrán né objekty:	ano ó kostel sv. Anny, krucifix, socha sv. Jana Nepomuckého, smír í k ífí

Pozice sídla v -ír-ím krajinném rámci:

Rozlehlé sídlo rozkládající se mezi Klimkovicemi a severozápadní hranicí CHKO v délce tém 4 km. Do CHKO zasahuje pouze n kolika objekty u silnice do Staré B lé odd lenými od hlavní ásti sídla (mj. fleezni ním koridorem). Vizuální uplatn ní této ásti zástavby nastává v p ílehlé ásti nivy Odry.

Základní historické souvislosti:

První dochovaná písemná zmínka o obci pochází z roku 1424. Ves zm nila ástokrát majitele. Po átkem 17. století se ves rozd lila na Horní a Dolní Polanku, roku 1850 byly op t slou eny. Od roku 1991 Polanka nad Odrou tvo í samostatný obvod statutárního m sta Ostravy, jeff hraje v flivot zdejších obyvatel od dob svého pr myslového rozvoje zásadní roli.

Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):

Zástavba sídla v rámci CHKO ítá pouze n kolik stavení postavených afl v pr b hu 20. století p í ulici 1. kv tna ó podéln orientovaných objekt . Do katastru obce náleffí také izolovaný soubor zem d lských objekt (Honcula, kdysi významná formanská hospoda) u mostu p es Odru p í silnici do Staré B lé.

Na b ezích Palar ového a Patevního rybníka se nachází vzhledov í funk n r znorodá zástavba ó v rámci roz-í ení CHKO a za len ní uvedených vodních ploch tedy p í její hranici.

Podmínky ochrany KR a dopl ující doporu ení k ochran KR:

- Neroz-í ovat stávající zástavbu sídla v rámci CHKO
- Neroz-í ovat zástavbu v b ehových partiích Palar ového a Patevního rybníka
- Bránit nevhodným architektonickým zásah m u obytných staveb (p ístavby naru-ující hmotu a p dorys p edev-ím star-í obytné zástavby)

obr. . C.117: Pohled na ást zástavby Polanky nad Odrou nacházející se v CHKO od Polanského lesa

obr. . C.118: Podéln orientované rodinné domy odpovídajícího m ítka se sedlovými st echami ó zástavba Polanky nad Odrou zasahující do CHKO

obr. . C.119: Funk n í tvarov rozmanitá zástavba na západním a severním b eh u Patevního rybníka

Sídlo	Proskovice				obec				
					Ostrava				
					k. ú.	Proskovice			
OKR	A	Oderská niva			SÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásmo	A.30/A.33	I.	II.	III.	obyvatel	423	708	679	1 212
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	dom	59	100	130	347

Historický snímek mapy III. vojenského mapování (1876 a 1878) a aktuální ortofotomapa (včetně vyznačení hranice CHKO)

Indikátory a hodnoty:

plošná památková ochrana:	ne
památkově chráněné objekty:	ano – kaple, kaple, kaple sv. Floriána, kříž

Pozice sídla v širším krajinném rámci:

Sídlo lokalizované ve vizuálně exponovaném prostoru na pravobřežních terasových svazích Odry. Zástavba sídla především ve výše položených terasových partiích se vizuálně uplatňuje do oderské nivy. Sídlem prochází silnice ze Staré Vsi nad Ondřejnicí do Staré Bělé tvořící hranici CHKO. V CHKO se nachází níže položená menší část sídla západně od uvedené prázdné komunikace.

Základní historické souvislosti:

Ves je prvně uváděna v druhém nejstarším seznamu statků a lén biskupství olomouckého, zahrnujícím léta 1389-1396, kde se jméno vsi objevuje mezi záznamy z let 1394 a 1395. Původně menší zemědělská obec si delší dobu uchovala svůj ráz. Dleflitý aspekt fluvoty v obci později značně ovlivňuje blízkost Ostravy (dojížděná, především stávkové bydlení), jejíž jsou Proskovice od roku 1990 součástí.

Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):

Původním hospodářským charakterem zástavby se v současnosti sídlo nevyznačuje. Hmotově vcelku jednotná obytná zástavba je v důsledku hojných přestaveb a novostaveb architektonicky velmi diferencovaná. Na tomto se zřetelně podepisuje blízkost Ostravy a přítomnost objektů charakteristických pro podmínky v těchto aglomeracích (katalogové domy, městské vily, výskyt mnoha architektonických prvků abstrahujících od zvyklostí venkovského stavitelství). Uvedené platí i pro níže položenou část sídla, která poměrně zřetelně přechází do oderské nivy, resp. k nedalekému Mlýnskému náhonu (nezastavěný prostor mezi západním okrajem sídla a Mlýnským náhonem se souvislým vegetačním doprovodem vyplněným travním porostem je krajinně poměrně hodnotný). V severní části sídla byl do nivy umístěn zemědělský areál. Původním hospodářským objektem reprezentuje v této hmotě bývalé mlýno v jižní části sídla, pocházející z první poloviny 17. století.

Výše položená část sídla se charakterem zástavby zřetelně odlišuje od níže položené části zasahující do CHKO. Absentuje zde hmotově výrazná úlovní zástavba, naopak se rozvíjí obytné novostavby pro městské bydlení. Zhruba ve střední části svahu stojí výrazná kaple sv. Floriána. V této hmotě reprezentuje dvoupatrový objekt sloužící přesilnici pod kaplí. V nejvyšší části sídla stojí pohledově výrazná vodárenská věž.

V sídle je přítomna hojná zeď (zahrady). Souvislý lesní porost pak navazuje na sídlo po celém jeho východním okraji. Úzký les na severu odděluje Proskovice od blízké i tím navazující Staré Bělé.

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Novou obytnou výstavbu situovat ve vazbě na strukturu stávající zástavby (proluky), při výstavbě respektovat historickou parcelaci
- Vyloučit realizaci zástavby v izolované pozici od sídla, bez vazby na stávající cestní síť
- K plánované zastavěné nívě položených partií na západním okraji sídla připustit citlivě, vyloučit zde výstavbu měřítkově (vertikálně) neadekvátních objektů, ve vysoké míře zachovat nepropustné plochy a záměry posuzovat v kontextu blízké NPR Polanská niva
- Zachovat lesní porost na severním okraji sídla od ústřední hranice sídla až k línku mezi zástavbou Proskovic a blízké Staré Bělé
- Při realizaci nové výstavby dbát základních urbanistických zásad pro venkovskou zástavbu
- Novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území a doplnit o diferencované výsadby stanovité odpovídající zeleni
- Bránit nevhodným architektonickým zásahům u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a přehledně především starší obytné zástavby)
- Uplatňovat dle slednou ochranu hodnotných památek chráněných staveb (kaple sv. Floriána)

obr. C.120: Okrajová část zástavby s přechodem sídla do nezastavěné části nivy vhodně zařazená zeď

obr. . C.121: Dolní část sídla v pohledu od kaple sv. Floriana

obr. . C.122: Kaple sv. Floriana situovaná v exponované části sídla

obr. . C.124: V popředí méně zastřešený příklad zřejmě rekonstrukce s udržením vodního lenění (tvar a velikost oken, plastické a barevné lenění nároží, ostění a patrové římsy, nika se soškou v horní části štítu) u hlavní příjezdní komunikace

obr. . C.123: Kompaktní stavba mlýna v jižní části sídla; příznivě vyvolává díky důraznému lenění hmoty, osvětlení rozvržení oken ve štítové stěně a horizontálními patrovými římsám

obr. . C.125: Symetrická stavba domu příjízdného typu z počátku 20. století se stanovou stěchou, dominantním vikýřem a zádvějí u hlavní příjezdní komunikace

obr. . C.126: Tradiční chalupa se sedlovou střechou nad jednoduchým obdélníkovým půdorysem; pozitivně působí jednoduchost hmoty a kontrast bílé fasády s tmavými okny

obr. . C.128: Výrazná hmota minimalisticky pojetého domu u hlavní příjezdní komunikace upoutá nezvyklým vysokým proskleným plotem zřejmě s protihlukovou funkcí

obr. . C.130: Objekty v zemědělském areálu v severní části sídla (pohled od severu)

obr. . C.127: Budova základní školy u hlavní příjezdní komunikace s předsunutým středním schodištěm k vstupu, kde se výrazně uplatňuje vertikální schodišťová okna

obr. . C.129: Různorodá architektura v dolní části sídla (v CHKO) jednotného měřítka a velmi rozličného vzhledu

Sídlo	Stará Bělá				obec Ostrava				
					k. ú. Stará Bělá				
OKR	A	Oderská niva			SÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásmo	A.33	I.	II.	III.	obyvatel	1 428	2 778	3 190	3 760
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	dom	178	408	565	1 176

Historický snímek mapy III. vojenského mapování (1876 a 1878) a aktuální ortofotomapa (včetně vyznačení hranice CHKO)

Indikátory a hodnoty:

plošná památková ochrana:	ne
památkově chráněné objekty:	ano – kostel sv. Jana Nepomuckého, kříž

Pozice sídla v širším krajinném rámci:

Rozlehlé sídlo rozkládající se podél potoka Starce (dříve Bělá) v délce více než 3 km. V CHKO se nachází pouze zlomek zástavby a přibližně desítky objektů nacházejících se po západní straně Staroveské ulice. Západní část sídla je lokalizována na zvedající se pravobřežní terasu a figuruje ve výhledech z nivy.

Základní historické souvislosti:

Stará slovanská osada vznikla pravděpodobně v 1. polovině 13. století. První písemná zmínka se datuje již k roku 1272. Ves poměrně velmi často změnila své majitele. Roku 1476 je zde připomínána tvrz. V polovině 19. století byla důležitým sídlem a hospodářským centrem pro okolní obce. Od roku 1975 je součástí Ostravy.

Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):

Zástavba v západní části sídla lokalizovaná na okraji nivy (a hranici CHKO) reprezentuje pozdní hmotov jednotou zástavbu rodinných domů s nízkými hodnotami. Zástavba nacházející se v CHKO (přes silnici) je směrem k nivě orientována zahradami, objekty za silnicí (ulicí Na lukách) respektující uliční strukturu naopak vhodným pro město. Dále v intravilánu se charakter zástavby proměňuje, místy se vyskytují prvky vodní usedlosti, přibývají vlnitější domy, katalogové objekty, z čehož se projevuje příměstská poloha sídla. Zemědělský areál (hřebín) na severozápadním okraji sídla se díky poloze na okraji nivy a doprovodné zeleni výrazně vizuálně neuplatňuje.

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Nerozšiřovat stávající zástavbu sídla v rámci CHKO (podél ul. Na lukách)
- Zachovat stávající lesnatý horizont pravobřežní terasy pohledově exponovaný do CHKO, nenarušovat horizontální linii objekty nadměrného měřítka
- Novou obytnou výstavbu situovat ve vazbě na strukturu stávající zástavby (proluky), přičemž výstavba

respektovat historickou parcelaci

- Vyloučit realizaci zástavby v izolované pozici od sídla, bez vazby na stávající cestní síť
- Při realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel a forem venkovské zástavby
- Novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území a doplnit o diferencované výsadby stanovující odpovídající zelen
- Bránit nevhodným architektonickým zásahy u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a přechod předešlé stávající obytné zástavby)

obr. C.131: Západní okraj zástavby Staré Bělé; zástavba nacházející se v CHKO ve střední části snímku

obr. C.132: Pohled na západní okraj zástavby Staré Bělé přes Odru (z Polanské nivy)

obr. C.133: Okrajová část zástavby Staré Bělé přes silnici do Proskovic

obr. C.134: Okrajová novostavba situovaná přes silnici do Polanky nad Odrou (ulici Na lukách)

Sídlo	Stará Ves nad Oděrní			obec Stará Ves nad Oděrní					
				k. ú. Stará Ves nad Oděrní					
OKR	A	Oděrná niva		SÚ	1869	1930	1950	2011	
MKR/pásmo	A.27	I.	II.	III.	obyvatel	1 292	2 027	1 750	2 179
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	dom	182	286	328	663

Historický snímek mapy III. vojenského mapování (1876 a 1878) a aktuální ortofotomapa (v etn. vyznačení hranice CHKO)

Indikátory a hodnoty:

plošná památková ochrana:	ne
památkové chráněné objekty:	ano – kostel sv. Jana Křtitele, zámek, fara

Pozice sídla v širším krajinném rámci:

Rozlehlé sídlo lokalizované v údolí Oděrnice. Z více než 3 km délky zasahuje do CHKO pouze několik objektů podél západní strany silnice z Kojetky nad Oděrní do Proskovic (ulice Petvaldská a Proskovická) a v místě velmi zetelného přechodu oděrné nivy do pravoběžné terasy. Zástavba na svazích terasy se výrazně uplatňuje do západních směrů do prostoru oděrné nivy (její pravostranné části) a ke Kojetce nad Oděrní.

Základní historické souvislosti:

Ves je zmínována první v závěti olomouckého biskupa Bruna z Schaumburka roku 1267. V západní části stojí významná kulturně-historická dominanta renesančního zámku postaveného v letech 1560 a 70, kdy obec patřila rodu Syrakovských z Proskovic. Původní zemědělské sídlo dnes slouží pro bydlení.

Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):

Zástavba zasahující do CHKO tvořená necelými 20 objekty se neodlišuje od navazující části sídla vně CHKO. Jedná se o hmotově jednotnou vzhledově rozmanitou zástavbu rekonstruovaných usedlostí a je to později postavených obytných domů včetně katalogových domů a vil odpovídajících městskému prostředí. Obdobná situace nastává podél toku Oděrnice proti proudu. Výšle do svahu nad pravým břehem Oděrnice vystupuje rozlišující se zástavba rodinných domů (vil) v pravoúhlé síti ulic charakteru městské tvrdi. Západní část zástavby zetelně odděluje od zbylé části sídla silnice I/58. Krajinářsky velmi hodnotným prvkem zástavby je kostel sv. Jana Křtitele situovaný ve vyvýšené poloze. Kostel se vizuálně uplatňuje do přilehlé části nivy. Historicky hodnotná i esteticky působivá je budova zámku.

Sídelní zeleň tvoří především zahrady, výrazným prvkem je vegetační doprovod podél Oděrnice.

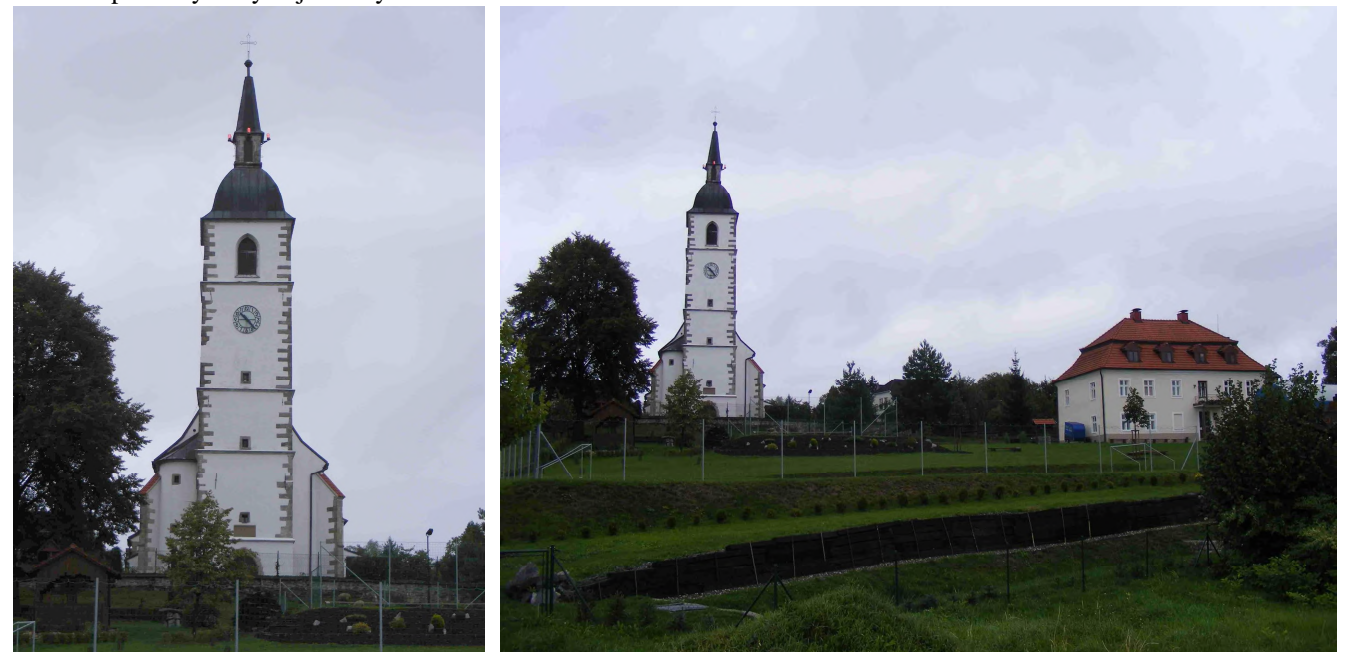
Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Novou obytnou výstavbu lze v CHKO připustit výjimečně situovanou do prostoru mezi tokem Oděrnice a ulicí Proskovickou
- Nerovnovážnou zástavbu na levém břehu Oděrnice
- Nerovnovážnou úlohou zástavbu měřítkem vystupující nad obytné objekty v západní vizuálně exponované části sídla (v blízkosti hranice CHKO)
- Nesnižovat dominantní pozici kostela sv. Jana Křtitele v zástavbě sídla i vzdálených výhledech
- Uplatňovat dle slednou ochranu dochovaných historických staveb
- Vyloučit realizaci zástavby v izolované pozici od sídla, bez vazby na stávající cestní síť
- Při realizaci nové výstavby dbát základních urbanistických zásad pro venkovskou zástavbu; vyloučit výstavbu bytových a rodinných domů
- Novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území a doplnit o diferencované výsadby stanovištěm odpovídající zeleni
- Bránit nevhodným architektonickým zásahům u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a přehlednějším starší obytné zástavby)

obr. C.135: Pohled na Starou Ves nad Oděrní od Kojetky nad Oděrní

obr. C.136 a C.137: Dominanta kostela sv. Martina v exponované poloze bez zástavby v nejbližším okolí; na druhém snímku vpravo výrazný objekt fary s mansardovou střechou

obr. . C.138: V popředí zástavba Staré Vsi nad Ondřejnicí zasahující do CHKO

obr. . C.139: Doklad pro vodní lidové architektury - jednoduchá nízká tradiční chalupa se sedlovou střechou výše nad silnicí do Proskovic (vně CHKO)

obr. . C.141: Skupina domů zachovalého vzhledu a respektující základní zvyklosti venkovské zástavby nacházejících se v CHKO

obr. . C.140: Nepříliš vhodná přístavba i přístavba rodinného domu (na snímku vlevo) ke staršímu hospodářskému objektu; sporně vyznívá i sousedství s rodinným domem s plochou střechou část zástavby v CHKO (sz. okraj sídla)

obr. . C.142: Rodinný dům při silnici do Proskovic (v CHKO) bez ztuhlých ambic povznést kvalitu zástavby v sídle

obr. . C.143: Silnice od Kojetky nad Odrou (ulice Petřvaldská) tvořící hranici CHKO; zástavba (v CHKO po levé straně silnice) dominuje kostel sv. Martina

obr. . C.145: Objekt městské zástavby abstrahující od zvyklostí venkovského stavitelství situovaný nad silnicí do Proskovic (s vizuální vazbou do nivy)

obr. . C.147: Zámek Stará Ves nad Ondřejnicí mimo území mimoádně cenný a dochovaný objekt postavený v renesančním slohu

obr. . C.144: Objekty nacházející se v CHKO při křižovatce silnic pod kostelem; odklon od architektonických zvyklostí kompenzuje odpovídající měřítko

obr. . C.146: Nová zástavba rozvíjející se do vizuálně exponovaných vyšších částí svahu (terasy) mimo historický půdorys sídla

obr. . C.148: Stará kolní budova s výraznými reliéfy na dvou rizalitech na okrajích hlavní fasády

Sídlo	Studénka				obec				
					Studénka				
OKR	A	Oderská niva			SÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásmo	A.15	I.	II.	III.	obyvatel	2 236	3 508	3 015	3 059
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	dom	301	465	473	856

Historický snímek mapy III. vojenského mapování (1876 a 1878) a aktuální ortofotomapa (v etn. vyznačení hranice CHKO)

Indikátory a hodnoty:

plošná památková ochrana:	ne
památkově chráněné objekty:	ano – kostel sv. Bartoloměje, kříž, Starý a Nový zámek, v trnitý mlýn

Pozice sídla v širším krajinném rámci:

Do CHKO zasahuje pouze okrajová část historicky samostatného sídla dnes spojeného s Butovicemi v blízkosti železničního nádraží, oddělena od sídla železničním koridorem. Přes železniční koridor (vnitřní CHKO) navazuje souvislá pruhová zástavba Studénky, resp. Butovic (pohledově výrazný areál bývalé Vagonky), která se negativně projevuje z otevřených partií nivy Odry. Zetelný je z nivy i východní okraj obce - obytná část zástavby a zemědělský areál Zemspol. Vizualní uplatnění zástavby nacházející se v CHKO je, především směrem do CHKO, nízké, a to také díky hojné okrajové zeleni.

Základní historické souvislosti:

Dnešní Studénka vznikla roku 1959 sloučením dříve samostatných obcí Studénky a Butovic. Studénka je písemně poprvé uváděna na roku 1436. Od svého založení česká, zemědělská obec (skot, rybníky), měla od roku 1695 dělné fojtství, v 19. století zde fungoval mlýn a cukrovar, později parní cihelna. Mezi lety 1914 a 1962 pracovala ve Studénce vápenka. Mezníkem se stal rok 1900, kdy byla založena továrna na výrobu železničních vozů, která poskytla oblibu obyvatelstvu ze širokého okolí. Vedle bydlení a průmyslných slufeb má v části zástavby zasahující do CHKO především důležitou roli i železniční trať a nádraží (křižovatka hlavního koridoru a lokálních tratí do Bílovce a Tramberka).

Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):

V této části zástavby zasahující do CHKO reprezentují především patrové rodinné objekty z poválečného období, které jsou celkově jednotné, architektonicky i vzhledově naopak různorodé. Vedle obytné zástavby se zde nachází objekty spojené s dráhou (bývalý objekt kovárny, byty železničnické) a další úlová zástavba.

V sídle se vyskytuje hojná zeleň (zahradky), důležitou krajinnotvornou funkci pak plní vegetační doprovod Mlýnské příjímky okraje sídla.

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Novou obytnou výstavbu lze připustit výjimečně situovanou do prostoru mezi areálem OV a stávající zástavbou
- Nerovnováhu úlovou zástavbu v části sídla zasahující do CHKO
- Vyloučit zásah do zeleně na jižním okraji sídla (především doprovod podél Mlýnské)
- Novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území, aby doplnil o diferencované výsadby stanoviště odpovídající zeleni
- Bránit nevhodným architektonickým zásahy u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a pohledově především starší obytné zástavby)

obr. C.149: Ucelená zástavba při hlavní ulici v blízkosti železničního nádraží odpovídá své poloze

obr. C.151: Dvoupodlažní menší bytový dům s valbovou střechou upoutá barevným a plastickým členěním fasády, obvyklým u staveb z první poloviny 20. století

obr. C.150: Obytná zástavba mezi hlavní ulicí a Mlýnskou je mladšího data a napovídá příslušnost k městům

obr. C.152: Robustní budova bývalých železničnických bytů z červeného zdiva nedaleko tratí; architektonicky hodnotný objekt má výrazné členění fasády (nadokenní a patrové římsy, bosáň nároží, ambrány, aj.).

Sídlo	Studénka - Butovice			obec Studénka					
				k. ú. Butovice, Pustějov					
OKR	A	Oderská niva		SÚ	1869	1930	1950	2011	
MKR/pásmo	A.15	I.	II.	III.	obyvatel	1 443	3 383	2 670	6 258
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	dom	149	503	555	644

Historický snímek mapy III. vojenského mapování (1876 a 1878) a aktuální ortofotomapa (včetně vyznačení hranice CHKO)

Indikátory a hodnoty:

plošná památková ochrana:	ne
památkově chráněné objekty:	ano – o kostel Věch svatých, kaple, kaple sv. Anny, kříž, brána zemědělského dvora Meierhof p. 202

Pozice sídla v širším krajinném rámci:

Do CHKO zasahuje pouze okrajová část historicky samostatného sídla dnes spojeného se Studénkou, tvořená především myslivou zónou a obytnou zástavbou, které jsou odděleny lesem dálničního pruhu a silnicí II/464. Obytná zástavba nedosahuje v tomto vizuálního projevu, síla nacházející se v prmyslovém areálu společnosti Zemspol se naopak uplatňuje v dálkových výhledech.

Základní historické souvislosti:

První samostatná ves je první uváděna na roku 1294, kdy patřila zřejmě Opavsku a fulneckému panství. Později měla majitele, od roku 1584 až do roku 1947 patřila nejprve kunínskému panství, později pak rodině Bauer-Chlumeckých. Tradiční způsob obživy bylo zemědělství zaměřené na chov skotu a rybníkářství. Fungovaly zde také vlnné mlýny. Důležitým mezníkem ve vývoji obce bylo založení vagonky v sousední Studénce na přelomu 19. a 20. století. Od roku 1959 tvoří se Studénkou jedinou obec.

Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):

V CHKO se nachází pouze dílčí část zástavby Butovic (Studénky) po východní straně železničního koridoru, rozdělená frekventovanou silnicí II/464 mezi Studénkou (dálnicí D47) a Pílborem. Severně od silnice II/464 se nachází nenápadná obytná zástavba podél ulice Matějíčkové a regulovaného Butovického potoka. Obytné objekty se vyznačují jednotným měřítkem, bývalé přízemní usedlosti si zachovaly ve většině případech prmyslových, v nichž se projevuje historický výraz. Doplněny jsou pozdější vilovou zástavbou. Sídlo doprovází bohatá zelenina, v hojném množství s výraznými jehličnatými (i okrasnými). Jihovýchodní okraj enklávy vyplňuje esteticky nepřehledná přízemní garážová kolonie.

Část jižně od silnice II/464 tvoří hmotovými znoroděnými objekty velkého měřítká (vertikály). Věvodí mu objekt síla o výšce 57 metrů a charakteristická baterie vítkovických zásobníků modré barvy. Pohledově výrazný je i areál bývalé Vagonky, která se negativně projevuje z otevřených partií nivy Odry.

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Vyloučit realizaci zástavby v izolované pozici od sídla, bez vazby na stávající cestní síť
- Novou obytnou výstavbu lze připustit v omezeném rozsahu, situovat ve vazbě na strukturu stávající zástavby a pouze v ulici Matějíčkové
- Novou územní zástavbu na území sídla vyloučit, nerozšiřovat prmyslovou zónu v rámci stávajících hranic směrem do nivy Odry
- Nerozšiřovat kolonii garáží; realizovat výsadby po obvodu garážové kolonie
- Při realizaci nové výstavby dbát základních urbanistických zásad pro venkovskou zástavbu a charakteristický tvar a orientace pozemků, převažující umístění, orientace a prmyslové stavební řešení, podlažnost, barevnost fasád; vyloučit výstavbu bytových domů
- Novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území a doplnit o diferencované výsadby stanoviště odpovídající zeleni
- Bránit nevhodným architektonickými zásahy u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a prmyslové přechodové prvky starší obytné zástavby)

obr. C.153: Typická chalupa jednoduchého obdélníkového prmyslovu se symetrickým členěním (uspořádání oken, plastické zvýraznění, patrová římsa).

obr. C.155: Kolonie garáží v jihovýchodní části zástavby

obr. C.154: Izolovaná dvojice objektů na křižovatce Nádražní ulice a silnice II/464; oba spojené patrové objekty o nestejných výškách hmotově přibližně harmonicky díky jednoduchému členění fasády, rozvržení oken a střízlivé barevnosti.

obr. C.156: Síla v prmyslovém areálu Zemspol západně od silnice II/464

Sídlo	Suchdol nad Odrou				obec				
					Suchdol nad Odrou				
OKR	A	Oderská niva			SÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásmo	A.5/A.6	I.	II.	III.	obyvatel	1 495	2 496	2 082	2 337
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	dom	205	331	414	494

Historický snímek mapy III. vojenského mapování (1876 a 1878) a aktuální ortofotomapa (v etn. vyznačení hranice CHKO)

Indikátory a hodnoty:

plošná památková ochrana:	ne
památkově chráněné objekty:	ano – kostel evangelický, kostel Nejsvětější Trojice, fara, výpravní budova železniční stanice

Pozice sídla v rámci krajinného rámcu:

V této sídelní útvar rozkládající se podél Suchdolského potoka. Do CHKO zasahuje pouze okrajová část za tlesem železničního koridoru (hranicí CHKO) a ve dvou enklávách s převahou obytné zástavby oddělených prmyslovým areálem. Vizuální uplatnění zástavby nacházející se v CHKO je nízké a nastává k nejbližší vzrostlé zeleni. V rámci krajinného rámcu se výrazně projevuje objekt silnice vedoucí směrem na Mankovice.

Základní historické souvislosti:

P vodní osada byla založena na počátku 13. století slovanskými osadníky. Ve 14. století se zde usadili němečtí kolonisté. Až do počátku 19. století obec patřila majitelům. P vodní zemědělská ves se koncem 19. století industrializovala, čemuž napomohla výstavba železnice (železniční koridor s odbočkami do Budičova nad Budičovkou a Nového Jiřína). Vedle zemědělství zaměřeného na rostlinnou i živočišnou výrobu a potravinářství zde pracovaly (a v některých případech doposud pracují) barvírna, továrny na zemědělské stroje, dřevobráncí stroje aj. V mladší části sídla nacházející v CHKO (za tratí) rovněž funguje prmyslová výroba, služby, sloužící rovněž k bydlení.

Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):

Okrajová část sídla na západním i jihozápadním okraji (za tratí a v CHKO) se skládá ze dvou nevelkých enkláv. V této a kompaktní enkláva u železniční stanice je tvořena mladší obytnou i úlovou zástavbou a výrazného měřítka v pravidelné uliční síti. Vyskytují se zde vily zajímavých architektonických ztvárnění, výrazné hmoty úlových objektů a v jihozápadní části několik dvou a třípodlažních bytových domů zastřešených sedlovou, popř. valbovou střechou. Zástavbu na konci uzavírá úlový objekt (Sypro construction). Výrazná zástavba přechází z etelny do volné krajiny (absence zeleni).

V blízkosti Mlýnského náhonu stojí několik bývalých usedlostí (ulice Na rybníčkách). Zástavba vede objekt bývalého mlýna. Ke stavením náleží v této zahrady s velmi hojnou zelení.

Obě enklávy oddělují výrobní areály (NC Line, Romotop) s objemnými a rozlehlými hmotami výrobních a skladových hal.

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Novou obytnou výstavbu lze v CHKO připustit výjimečně, situovanou v prolukách u příjezdů silnice v blízkosti železničního nádraží
- Vyloučit realizaci zástavby v izolované pozici od sídla, bez vazby na stávající cestní síť
- Nerovnovážnou zástavbu v okolí ulice Na rybníčkách, chránit zelení vázanou na Mlýnský náhon a zachovat dominantní postavení rekonstruovaného mlýna
- Nerovnovážnou úlovou zástavbu (areály NC Line, Romotop, Sypro construction) v okrajových částech sídla na území CHKO Poodří, podpořit výsadbu krycí zeleni v bezprostředním okolí úlových objektů
- Novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území a doplnit o diferencovanou výsadbu stanovítně odpovídající zeleni
- Bránit nevhodným architektonickým zásahy u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a přechod přechodně starší obytné zástavby)

obr. C.157: Zástavba Suchdola nad Odrou šza tratí západní část v pohledu z CHKO

obr. C.158: Zástavba Suchdola nad Odrou v blízkosti železničního nádraží; v pravé části snímku prmyslová zóna

obr. . C.159: Robustní stavba bývalého mlýna (sudetského typu) se sedlovou střechou a malou polovalbkou nad bočním štítem; velká plocha štítové stěny není členěná, i tak zde několik poměrně malých oken působí naprosto vyváženě

obr. . C.160: Patrová stavění na obdélném půdorysu v blízkosti mlýna se vyznačují estetickou hodnotou utvářenou kromě dochovaného historického vzhledu také blízkou zelení

obr. . C.161: Příklad jednoho z mnoha typů rodinných domů, s lenitou střechou a přesunutým štítem

obr. . C.162: Zajímavá vysoká cihlová hmota skladového objektu s obloukovými nadokenními římsami

obr. . C.163: Dvoupodlažní objekt s obnovenou fasádou; výrazná hmota s pravidelným členěním oken; na fasádě jsou zvýrazněny nadokenní římsy a některé další výtvarné prvky (arkýře na boční fasádě)

obr. . C.164: Třípodlažní bytový dům s obytným podkrovím v rizalitu a valbovou střechou; přes značnou vertikální hmotu nevystupuje z etelny již z okolní roviny výš zástavby

obr. . C.165: Výškově odpovídající obytný dům a objekt sloužeb u příjezdní silnice (do Mankovic); patrný je rozdíl v pojetí střešní konstrukce

obr. . C.166: Menší objekt v průmyslovém areálu při silnici do Kunína; dvoupodlažní novostavba sporné architektonické úrovně s pseudomansardovou střechou s řadovým balkonem a obloukovými okny

obr. . C.167: Jihní okraj zástavby Suchdola nad Odrou šze tratič; v levé části snímku dominantní síla viditelná v dalekém okolí

obr. . C.168: Průmyslový areál v pohledu od severovýchodu (ze silnice do Kunína)

Sídlo	Těnov u Nového Jičína				obec Těnov u Nového Jičína				
	Těnov u Nového Jičína				Těnov u Nového Jičína				
OKR	B	Pravobřežní terasa Odry		SÚ	1869	1930	1950	2011	
MKR/pásmo	B.7	I.	II.	III.	obyvatel	1 267	3 218	-	2 021
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	dom	173	368	-	506

Historický snímek mapy III. vojenského mapování (1876 a 1878) a aktuální ortofotomapa (v etn. vyznačení hranice CHKO)

Indikátory a hodnoty:

plošná památková ochrana:	ne
památkově chráněné objekty:	ano – kostel sv. Martina

Pozice sídla v širším krajinném rámci:

Rozlehlé sídlo rozkládající se podél regulovaného toku Jičinky mezi Novým Jičínem (jih) a Kunínem (sever). Oboustranně navazuje na –novskou zástavbu přímo navazující. V rámci CHKO leží pouze dílčí část sídla na severozápadním okraji omezená Dukelskou ulicí (severojižní směr) a Bernartickou ulicí (západovýchodní směr), které tvoří hranici CHKO. Vizuální uplatnění sídla nastává v dílčím úseku široké kotliny Jičinky a z východních svahů Salaše.

Základní historické souvislosti:

P vodně eská ves byla založena ve druhé polovině 13. století, poprvé v jeho závěru. První písemná zmínka pochází z roku 1383. Zemědělský charakter lesní lánové vsi byl v druhé polovině 19. století pozmeněn vstupem průmyslu (továrna na vagonové lampy a klobouky). Současně Těnov tvoří průmyslové předměstí Nového Jičína (rozlehlé areály průmyslu a občanské vybavenosti), jehož byl mezi lety 1948 a 1993 součástí. Obec slouží rovněž bydlení.

Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):

Nepoetná a ne zcela souvislá zástavba v rámci CHKO odkazuje na dřívější hospodářský charakter. Tvoří ji bývalé převážně přízemní obdélné usedlosti –títové orientace v etn. hospodářských budov (stodoly). Při jižním okraji (jihovýchodním cípu CHKO) se vyskytují úlové objekty v měřítku nevybojícím z charakteru zástavby v rámci CHKO. Blízká zástavba vně CHKO se kromě architektury odlišuje v hmotném objektu (rozlehlý areál Vojenského opravárenského podniku) i urbanistické struktury (za tokem Jičinky).

V severní části sídla v nevelké vzdálenosti od navazující zástavby Kunína stojí kostel sv. Martina, dominující dílčímu úseku kotliny Jičinky. Pozici kostela v zástavbě posiluje i rozvolněná zástavba v jeho okolí. Naopak rušivým prvkem je stávající vedení VVN, protínající severní okraj obce.

Sídlo obklopuje pás zeleně (zahrady), výrazným vegetačním prvkem v CHKO je doprovod Bernartického potoka, místy (nesouvislé) i stromořadí podél břehů Jičinky. Hodnotná zeď vzrostlých listnáčů se nachází při kostele sv. Martina.

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Novou obytnou výstavbu lze v CHKO připustit, situovat výhradně podél ulice Dukelské
- Na území CHKO vyloučit jakoukoliv úlovou zástavbu měřítkem vystupující nad obytné objekty
- Nesnižovat dominantní pozici kostela sv. Martina v zástavbě sídla i vzdálených výhledech
- Vyloučit realizaci zástavby v izolované pozici od sídla, bez vazby na stávající cestní síť
- Při realizaci nové výstavby dbát základních urbanistických zásad pro venkovskou zástavbu o charakteristický tvar a orientaci pozemků, pečlivě evakuující umístění, orientaci a podorys staveb, sedlová střecha, podlažnost, barevnost, obvyklý způsob oplocení; vyloučit výstavbu bytových i administrativních domů
- Novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území a doplnit o diferencované výsadby stanoviště odpovídající zeleni
- Bránit nevhodným architektonickým zásahy u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a podorys především starší obytné zástavby)

obr. C.169: Pohled na severozápadní okraj zástavby ze silnice do Bernartic nad Odrou, rušivě působí vzdušné elektrické vedení vysokého napětí

obr. C.170 a C.171: Dominanta kostela sv. Martina

obr. . C.172: Zástavba v tich (patrových) hmot v blízkosti silnice I/57 se sedlovými střechami a převážně podélnou orientací

obr. . C.173: Sudetský typ domu; dvoupatrová velká stavba s podkrovím, k zadnímu vstupu je přisazena nižší hospodářská část; přiznivo soběplakový plot

obr. . C.174: Místkem i v celkovém výrazu jednotná zástavba nižších přízemních domů v blízkosti příjezdní silnice I/57 se sedlovými střechami a vřetovou orientací

obr. . C.175: Stodola zastřešená sedlovou střechou dochovaného vzhledu hospodářského stavení

obr. . C.176: Hmot objektu pro komerční využití v jihovýchodním cípu CHKO je tvarem připodobena své nárožní poloze u křižovatky silnic

obr. . C.177: Výrazný solitérní dvoupatrový objekt s vysokou valbovou střechou a velkými lennými okny zvýrazněnými barevnými okenními rámy; kompaktní, architektonicky přiznivo soběplaková stavba při hranici CHKO

Sídlo	Vrafné				obec	Vrafné			
					k. ú.	Vrafné u Oder			
OKR	A/B	Oderská niva/ Pravobřežní terasa Odry			SÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásmo	A.1/B.1	I.	II.	III.	obyvatel	887	757	570	571
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	dom	143	139	136	157

Historický snímek mapy III. vojenského mapování (1876 a 1878) a aktuální ortofotomapa (včetně vyznačení hranice CHKO)

Indikátory a hodnoty:

plošná památková ochrana:	ne
památkově chráněné objekty:	krucifix, socha sv. Jana Nepomuckého

Pozice sídla v širším krajinném rámci:

Protáhlé sídlo lokalizované v mělké kotlině Vrafnenského potoka. Do CHKO sídlo zasahuje na severovýchodním okraji část zástavby ohraničená silnicí do Jeseníku nad Odrou (vedoucí k východu) a do Mankovic (k severu). Vizuální uplatnění sídla je nízké, nastává k nejbližší vzrostlé zeleni.

Základní historické souvislosti:

První je obec zmínována v roce 1282, její část s Hynicí (původně samostatná obec) jsou první uváděny v roce 1374. Obilivě historicky zajišťovalo především pěstování skotu na okolních loukách. V 19. století se zde pálilo vápno. V současnosti zde stále funguje zemědělská výroba, obec slouží především bydlení. V obci se nachází rodinný dům J. G. Mendela.

Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):

Dílejší část zástavby sídla nacházející se v CHKO tvořená především desítkou stavení si uchovála hospodářský charakter a do značné míry také výraz. Zachoval se zde několik uzavřených patrových dvorců, jež doplňují objekty menšího měřítka na obdélném půdorysu. Podobná situace nastává i v případě zástavby přes silnici do Mankovic (již v CHKO), zde jsou však patrné v nich některé případy velmi razantní pozdější rekonstrukce dřívější hospodářské zástavby.

Na východní straně Vrafnenského potoka byl vybudován rozlehlý zemědělský areál. Vizuální projev areálu je významně eliminován obvodovou zelení (mj. výrazné topolové stromy a dřeviny). Zeleň v sídle je poměrně hojná (mj. bývalé sady), vázaná zčásti na Vrafnenský potok a především jeho levostranný přítok vlévající se do něj pod sídlem, krátce před soutokem s Odrou.

Dominantou sídla je kostel sv. Petra a Pavla ve střední části, bez vizuálního projevu v CHKO.

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Novou obytnou výstavbu lze v CHKO připustit výjimečně situovanou v prolukách podél silnice do Mankovic po stávající okraj zastavěného území; sídlo nerozšiřovat do oderské nivy blíže k toku
- Nerozšiřovat stávající úlový areál nacházející se v CHKO; zachovat, popřímo posílit obvodovou zeď s dřevěnou clonící funkcí
- Vyloučit realizaci zástavby v izolované pozici od sídla, bez vazby na stávající cestní síť
- Novou úlovou zástavbu vystupující měřítkem nad obytnou zástavbu v části sídla zasahující do CHKO vyloučit
- Při realizaci nové výstavby (zejména na území CHKO) dbát základních urbanistických zásad pro venkovskou zástavbu o charakteristický tvar a orientace pozemků, převažující umístění, orientace a podoba staveb, sedlová střecha, podlažnost, barevnost; vyloučit výstavbu bytových domů i adových domů
- Novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území a doplnit o diferencované výsadby stanovující odpovídající zelen
- Bránit nevhodným architektonickým zásahy u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a podoba)

obr. C.178: Památkově chráněná socha sv. Jana Nepomuckého

obr. C.180: Skupina domů jednoduchých obdélníkových půdorysů se sedlovými střechami (v CHKO); v popředí velké hmoty sudetského typu

obr. C.179: Zajímavý soubor s výrazně promyšlenými hmotami, zastřešenými jednoduchými sedlovými střechami; přesto kombinace různých střech a velkých bílých ploch bez jakéhokoliv členění působí nesmírně harmonicky (v CHKO)

obr. C.181: Prostá patrová hmota uzavřeného statku s klasickým průjmem v okapové střeše; směrem orientovaná k cestě (přes jezdni silnice do Mankovic; v CHKO)

obr. . C.182: Skupina p vodn hospodá ské usedlosti zajímavé vý-kové skladby, s jednotným zast e-ením a rovní sjednocujícím barevným len ním

obr. . C.183: Objekt obecního ú adu ve st ední ásti sídla má pravidelné rozvržení fasády, roz len né patrovou a podokenní ímsou; d m má valbovou st echu dopln nou viký í

obr. . C.184: Mimo ádn ne- astná rekonstrukce p vodní usedlosti p í hranici CHKO

obr. . C.185: Dal-í pon kud štriktn ě rekonstruovaná usedlost p í hranici CHKO

obr. . C.186: Zem d lský areál v severovýchodní ásti sídla; vzrostlá okolní zele zna n eliminuje jeho vizuální projev

Použitá informační zdroje:

Literatura:

- Augustinková, L. a kol. (2011): Moravská brána do Evropy; *Soupis technických památek Regionu Poodří*; MAS Regionu Poodří; Opava.
- Brychtová, J. (2007): CHKO Poodří; Hodnocení krajinného rázu CHKO Poodří v etnicky navazujícím území, Praha.
- Bukáček, R., Matějka, P. (1997): Hodnocení krajinného rázu v CHKO Rokytno, Ochrana přírody, r. 85, č. 2.
- Culek, M. a kol. (1996): Biogeografické členění České republiky, Enigma, Praha
- Culek, M. a kol. (2005): Biogeografické členění České republiky II. díl, AOPK ČR, Praha.
- Demek, J. a kol. (1987): Zeměpisný lexikon ČR. Hory a nížiny. Academia, Praha.
- Dům pro Poodří; *Stavební kultura v krajině Poodří*; Společnost přátel Poodří v Ostravě; Ostrava.
- Forman, R. T. T., Godron M. (1993): Krajinná ekologie, Academia, Praha 1993 (český překlad)
- kol. (1999): Poodří; *Souhrnné výsledky výzkumu v chráněné krajinné oblasti Poodří*; Společnost přátel Poodří v Ostravě; Ostrava.
- kol. (2008): Rozbory CHKO Poodří, AOPK ČR a Správa CHKO Poodří, Studénka.
- Lexikon obcí České republiky 1869–2005; I. díl; SÚ, Praha.
- Löw J., Míchal, I. (2003): Krajinný ráz, Lesnická práce, s.r.o., Kostelec nad Černými lesy.
- Muranský, S. (1977): Krajinná hodnocení území, SÚSZ, sv. 79.
- Sádlo, J. a kol. (2008): Krajina a revoluce; významné přelomy ve vývoji kulturní krajiny českých zemí. Malá Skála, Praha.
- Škabrada, J. (1996): Lidová architektura, VUT, Praha.
- Váček, J., Frolec, V. (2007): Lidová architektura, encyklopedie; Grada Publishing, a. s., Praha.
- Vorel, I. a kol. (2004): Metodický postup posouzení vlivu navrhované stavby, úrodnosti nebo změny využití území na krajinný ráz, VUT, Praha.

Internetové zdroje:

- <http://www.monumnet.npu.cz/>
- <http://drusop.nature.cz/>
- <http://geoportal.gov.cz/arcgis/services>
- www.kunin.cz
- <http://www.senovunovehojicina.cz/index.php?lang=cs>
- <http://www.bernarticenadodrou.cz/>
- www.jeseniknadodrou.cz
- www.vrazne.cz
- www.mankovice.cz
- www.suchdol-nad-odrou.cz
- www.bartosovice.cz
- www.hladkezivotice.cz
- www.mesto-studenka.cz
- www.albrechticky.cz
- www.petrvaldobec.cz
- www.staraves.cz
- www.proskovice.ostrava.cz
- www.polanka.cz
- www.starabela.ostrava.cz

Seznam příloh

- 01 Mapa širších vztahů
- 02 Prostorová a charakterová diferenciacie území
- 03 Hodnoty krajinného rázu
- 04 Kategorizace sídel